

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

DOCTOR HONORIS CAUSA

LEGUM SCIENTIAE

Prof.Dr.Dr.h.c.mult. ULRICH SIEBER

**Directorul Max Planck Institute for Foreign and International
Criminal Law**

Timișoara

30 martie 2016

CUVÂNT
la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
al Universității de Vest din Timișoara
Domnului Prof.Dr.Dr.h.c.mult. Ulrich Sieber

*Distinși Membri ai Senatului Universității de Vest din Timișoara,
Stimați invitați,
Dragi colegi, dragi studenți,
Onorat auditoriu,
Stimate Domnule Profesor Universitar Doctor Ulrich Sieber,*

Comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara are deosebitul privilegiu de a-l invita să i se alăture pe reputatul Profesor Ulrich Sieber, director al Institutului Max Planck pentru drept penal internațional și străin din Freiburg, Germania.

A vorbi despre Profesorul Sieber este un demers în același timp facil și complex.

Este complex, pentru că numai enumerarea contribuțiilor sale în domeniul dreptului penal presupune un efort semnificativ. Autorul a publicat 16 cărți și peste 120 de articole, studii și rapoarte științifice, a editat peste 35 de monografii, a îngrijit 8 colecții de specialitate, lucrările Domniei Sale fiind traduse în 16 limbi. De asemenea, a fost expert consultat de organisme internaționale, precum Consiliul European, Comisia Europeană, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Organizația Națiunilor Unite sau Camera Internațională de Comerț din Paris, și a redactat opinii juridice pentru Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Yugoslavie, precum și pentru Ministerul canadian de justiție, Senatul Statelor Unite ale Americii și Agenția Națională de Poliție a Japoniei. Între aceste coordonate, date de miile de pagini scrise cu acribie pe teme diverse, nu greșim dacă denumim contribuția profesorului la dezvoltarea dreptului penal ca fiind „Biblioteca Sieber”.

Este totuși facil să vorbești despre activitatea profesorului omagiat astăzi pentru că, de fapt, ea vorbește de la sine. Încă de la început, profesorul Ulrich Sieber a avut intuiția și perspectiva vizionarului de a se dedica legăturilor interdisciplinare dintre tehnologie și drept, elaborând teza de doctorat *Criminalitatea informatică și dreptul penal (Computerkriminalität und Strafrecht)*, care a fost tradusă imediat în japoneză. Subiectul tratat nu avea audiența pe care o are astăzi o asemenea temă, și totuși autorul s-a dedicat cu pasiune unui domeniu neexplorat până atunci și fascinant.

Această pasiune l-a purtat din Germania în Japonia și din America de Sud în China. Incursiunile științifice ale Domniei Sale în spații juridice atât de diverse demonstrează abilitățile unui veritabil comparatist, ancorat în cele mai controversate teme ale secolului actual. În acest sens, Profesorul Sieber poate fi considerat creatorul dimensiunii penale a dreptului internetului, domeniu care l-a consacrat încă de la susținerea tezei de doctorat, în anul 1977. Profesorul Sieber a surprins, în manieră captivantă, dar tranșantă în același timp, simptomatologia riscului global în societatea informatizată de azi, o dată cu publicarea lucrării de referință în domeniu – *Criminal Law in the Global Risk and Information Society: The paradigm shifts of the 21st century* (tradusă în limba chineză, în anul 2012). Profesorul Sieber promovează constant încrederea în știință ca reacție la societatea secolului XXI, caracterizată de riscuri globale de securitate și avalanșă informațională.

Profesorul Ulrich Sieber este fondatorul și promotorul Școlii de cercetare în domeniul dreptului penal comparat (*International Max Planck Research School for Comparative Criminal Law*), rezultată din asocierea Institutului Max Planck din Freiburg și a Facultății de Drept din cadrul Universității din Freiburg.

Au trecut 40 de ani de la publicarea tezei de doctorat a profesorului Sieber în domeniul criminalității informatice, însă ecourile acelor idei inovatoare continuă să răsunе și azi, atât în cele mai prestigioase medii academice, cât și în cercurile practicienilor constanți ai dreptului penal.

Activitatea de cercetare a profesorului Sieber la Institutul Max Planck pentru drept penal internațional și străin din Freiburg este adaptată la evoluția actuală din domeniul dreptului penal și al politicii penale din societatea informațională de azi, caracterizată de risc global. O dată cu această evoluție, apar noi provocări la adresa dreptului penal și a securității internaționale. Factorii care imprimă acestor provocări un caracter de urgență sunt dimensiunea tot mai accentuat transfrontalieră a fenomenului criminal, gradul ridicat de amenințare pe care îl prezintă, precum și complexitatea deosebită a acestor provocări. Astfel de factori pot fi regăsiți, cu precădere, în cazul terorismului, al crimei organizate, al criminalității economice și al celei informatice – toate aceste domenii făcând cu precădere obiectul cercetării științifice a Profesorului Sieber. Evoluția de care aminteam anterior a forțat limitele dreptului penal tradițional în ceea ce privește protecția societății și garantarea libertăților individuale. Ca reacție la această situație, se conturează noi proiecte, de exemplu elaborarea, la nivel teoretic, a unui drept penal transnațional autentic, precum și o mai bună înțelegere a rolului dreptului penal în contextul interesului tot mai accentuat către problemele de securitate, precum și construirea unor sisteme alternative de control social.

Profesorul Ulrich Sieber nu este doar un savant al dreptului. Domnia sa a înțeles importanța confruntării ideilor cu experiența practică. Nu ne surprinde, deci, activitatea sa de referință ca avocat în domeniul dreptului tehnologiilor de calcul sau opiniile juridice redactate

pentru Parlamentul german, Curtea Federală Constituțională din Germania, Ministerul german de justiție, Ministerul german al educației, științei și tehnologiei sau Biroului Federal al Poliției germane.

Profesorul Ulrich Sieber a contribuit la consolidarea relațiilor dintre Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara și institutul pe care îl conduce prin facilitarea unor stagii de pregătire și documentare a unor tineri specialiști români în Germania și a acceptat să gireze din punct de vedere științific apariția mai multor studii în periodice românești de specialitate precum *Journal of Eastern European Criminal Law*, *Revista de drept penal* sau *Dreptul*.

Stimate Domnule Profesor Ulrich Sieber,

Decernându-vă astăzi titlul de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, Universitatea de Vest din Timișoara recunoaște public meritele Dumneavoastră și este convinsă că, prin alăturarea Domniei Voastre comunității academice pe care o reprezintă, prestigiul acestei instituții se va consolida.

Vă urez multă sănătate și putere de muncă pentru a continua cu aceeași pasiune activitatea Dumneavoastră orientată spre definirea unui orizont comun care să acomodeze excelența din spațiul juridic european.

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Timișoara, 30 martie 2015

FOREWORD
to the Ceremony of Awarding the Title
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
of the West University of Timișoara
to
Professor Dr.Dr.h.c.mult. Ulrich Sieber

*Distinguished Members of the Senate of the West University of Timișoara,
Esteemed guests,
Dear colleagues, dear students,
Honoured audience,
Highly esteemed Professor Ulrich Sieber,*

The academic community of the West University of Timișoara is highly honoured to invite to join it the reputable Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Ulrich Sieber, director of the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg im Breisgau, Germany.

Talking about Professor Sieber may prove to be a task which is at the same time easy and complicated. It is complicated, since the mere enumeration of his contributions in the area of criminal law implies a significant effort. The author has published 16 books and more than 120 articles, studies and scientific reports, has been editor to more than 35 monographs, 8 criminal law journals, his works being translated in 16 languages (English, Danish, Dutch, French, Italian, Spanish, Portuguese, Polish, Chinese, Persian, Japanese, Korean, Turkish, Hungarian, Russian, and Greek). Additionally, he has been consulted by international institutions, such as the Council of Europe, the European Commission, the Organization for Economic Co-operation and Development, the United Nations Organization, the International Chamber of Commerce in Paris and has written expert opinions for the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, as well as for the Canadian Ministry of Justice, the U.S. Senate and the National Police Agency of Japan.

By the end of this overview, we shall not be mistaken to call the scientific contribution of Professor Sieber – the “Sieber Library”. There are thousands of pages written with accuracy on various topics, an ocean of publications that are difficult to store and, all the more difficult, to assimilate.

Yet, it is easy to talk about the activity of the Professor, whom we honour today, because it speaks for itself. Ever since the beginning of his career, Professor Sieber has had the intuition

and the perspective of a visionary who dedicated himself to the interdisciplinary connections between law and technology, writing his PhD thesis on Computer Crime and Criminal Law (*Computerkriminalität und Strafrecht*), immediately translated into Japanese. The addressed topic did not have the impact it enjoys today, and yet, the author passionately dedicated himself to a fascinating domain, that had not been explored until then.

This passion has taken him from Germany to Japan and from South America to China. His scientific approaches to legal areas that are so diverse demonstrate the skills of a true comparatist, attuned to the most controversial topics of the century. In this sense, Professor Sieber can be considered the creator of the criminal dimension of Computer Law, an area that has consecrated him ever since the defence of his PhD thesis in 1977. Professor Sieber has exposed, captivatingly, yet rigorously, the symptomatology of global risk in today's information society, on the release of his reference work - *Criminal Law in the Global Risk and Information Society: The paradigm shifts of the 21st century* (published in Chinese in 2012). Professor Sieber has constantly promoted the trust in science, as a reaction to the 21st century society, represented by risks to the global security and avalanche information.

Professor Sieber is the founder and promoter of the International Max Planck Research School for Comparative Criminal Law, a cooperative venture of the Max Planck Institute in Freiburg and the Law Faculty of the University of Freiburg.

More than 40 years have passed since the publication of Professor Sieber's PhD thesis and yet the echoes of those innovative ideas continue to be reflected today, both in the most prestigious academic milieus, and among constant practitioners of criminal law.

Professor's Sieber research activity at the Max Planck Institute in Freiburg is adapted to the current evolution of criminal law and criminal policy in today's information society, dominated by global risk. This evolution triggers new challenges to criminal law and international security. The elements that ring the alarm are the ever increasing cross-border dimension of criminal law, the high level of threat that they represent, as well as the utmost complexity of such challenges. These elements are incident especially to terrorism, organized crime, economic crime, and cybercrime – all such domains being the subject-matter of the research programme of Professor Sieber. The evolution previously referred to has forced the limits of traditional criminal law as concerns the protection of society and the guarantees of individual freedom. As a reaction to this occurrence, new projects emerge, for instance the creation, at least at a theoretical level, of an authentic transnational criminal law, as well as a better understanding of the role of criminal law in the context of an increasing interest for security issues, as well as the settlement of alternative systems of social control.

Professor Sieber is not just a scholar of law. He has understood the importance of confronting his ideas with practical realities. Therefore, it is no surprise that he has acted as an attorney-at-law specialised in computer law, has drawn up expert opinions for the German Parliament and has advised the German Federal Constitutional Court, the German Ministry of

Justice, the German Ministry of Education, Science, Research, and Technology, and the German Federal Police Office.

Furthermore, Professor Sieber has contributed to the strengthening of the relations between the Law Faculty of Timisoara and the Institute he directs, by facilitating a series of training and research sessions for young Romanian scholars in Germany, and has accepted to support several Romanian periodicals, such as Journal of Eastern-European Criminal Law, Criminal Law Journal (Revista de drept penal) or The Law (Dreptul).

Highly Esteemed Professor Dr. Dr. h.c. mult. Ulrich Sieber,

Today, by awarding you the honorary degree of *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, the West University of Timișoara publicly recognises your merits and is persuaded that, by your joining the academic community which I represent, this institution shall enhance its prestige.

I am wishing you good health and strength so that you can continue, with the same passion, your activity aimed at defining a common horizon which shall accommodate excellence in the European legal space.

Professor Marilen-Gabriel Pirtea

Rector of the West University of Timișoara

Timișoara, 30th of March, 2016

LAUDATIO

In Honorem Magistri ULRICH SIEBER

**Onorat prezidiu,
Distinși Membri ai Senatului Universității de Vest din Timișoara,
Stimați invitați,
Dragi colegi, dragi studenți,
Onorat auditoriu,
Stimate Domnule Profesor Universitar Doctor Ulrich Sieber,**

Mă simt extrem de onorat să țin acest discurs de *Laudatio* în onoarea profesorului Ulrich Sieber, unul dintre cei mai cunoscuți specialiști în domeniul dreptului penal din Germania, o figură marcantă a lumii academice internaționale, cu ocazia decernării titlului onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, cea mai însemnată distincție onorifică a Universității de Vest din Timișoara, acordată la propunerea Facultății de Drept.

Profesorul Ulrich Sieber este director al Institutului Max Planck pentru drept penal străin și internațional din Freiburg, Germania, și profesor onorific și membru al corpului academic la Facultățile de Drept de pe lângă Universitățile din Freiburg și München, fiind abilitat să conducă studii doctorale și post-doctorale încă din 2004.

Ulrich Sieber este profesor invitat la departamentele de drept ale Universității din Peking, Universitatea din Renmin, Universitatea din Beijing și Universitatea din Wuhan (Republica Populară Chineză), precum și profesor onorific la Universidad Tecnológica de los Andes (Cusco/Peru). În 1994, a fost profesor invitat la Universitatea din Tokyo.

Profesorul Sieber este doctor onorific al Universității din Atena/Grecia, precum și al universităților din San Marcos (Lima/Peru), Altiplano (Puno/Peru), Pécs/Ungaria și al Universității de Sud-Vest Neofit Rilski Blagoevgrad/Bulgaria.

Profesorul Sieber și-a lansat cariera academică la Universitatea din Freiburg, unde a activat ca și cercetător și membru al personalului academic din 1973 până în 1987. În 1977, i s-a acordat titlul de doctor pentru teza sa privind criminalitatea informatică și dreptul penal (*Computerkriminalität und Strafrecht*). Alături de activitatea academică, a lucrat ca avocat specializat în dreptul tehnologiei informațiilor din 1978 până în 1987.

A obținut o bursă post-doctorală sub conducerea profesorului Klaus Tiedemann la Universitatea din Freiburg, în 1987, cu o *teză de abilitare* pe tema relației dintre dreptul penal

material și procedura penală. În același an, a acceptat funcția de profesor de drept penal, procedură penală și dreptul informațiilor la Universitatea din Bayreuth. În 1991, Ulrich Sieber devine profesor de drept penal, procedură penală, dreptul informațiilor și informatică juridică la Universitatea din Würzburg, unde, în perioada 1997-1998, a ocupat și funcția de decan al Facultății de Drept.

În aprilie 2000, a acceptat invitația de a-i urma profesorului Claus Roxin la Universitatea din München. În octombrie 2003, profesorul Sieber a fost numit director al Institutului Max Planck pentru drept penal străin și internațional din Freiburg, succedându-i pe profesorii Hans-Heinrich Jescheck și Albin Eser. Este inițiatorul și purtătorul de cuvânt al Școlii internaționale de cercetare Max Planck în domeniul dreptului penal comparat, fructul cooperării dintre Institutul Max Planck din Freiburg și Facultatea de Drept a Universității din Freiburg.

Pe lângă activitățile sale academice, Profesorul Sieber continuă să fie activ în calitate de expert consultant și consilier, în special în domeniul dreptului cibernetic, dreptului penal economic și al dreptului penal internațional. În această calitate, a îndeplinit funcția de consilier special pe lângă doi comisari ai Comisiei Europene, grație bogatei sale experiențe din domeniul dreptului cibernetic. A activat, de asemenea, în comisia juridică și în mai multe comisii de anchetă ale Parlamentului german și a consiliat Curtea Constituțională Federală a Germaniei, Ministerul german al justiției, Ministerul german al educației, științei, cercetării și tehnologiei, precum și Oficiul federal de poliție german. A oferit consiliere, de asemenea, Consiliului de Miniștri și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Comisiei Europene, miniștrilor cercetării națiunilor Grupului celor Opt - G-8 (Grupul Carnegie), Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, Organizației Națiunilor Unite și Camerei Internaționale de Comerț din Paris.

În calitatea sa de autoritate academică în domeniul dreptului penal, Profesorul Sieber a exprimat opinii de specialitate și a fost consultant pentru Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, precum și pentru Ministerul Justiției al Canadei, Senatul Statelor Unite, Comitetul de supraveghere a vieții private și a libertăților civile a Guvernului SUA și Agenția Națională de Poliție a Japoniei.

În Germania, Profesorul Sieber este președintele și membru fondator al Asociației Germane de Drept Penal European (*Deutsche Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V.*), vicepreședinte al secțiunii germane a Asociației Internaționale de Drept Penal (*Association Internationale de Droit Pénal*, AIDP), membru al consiliului de administrație al Centrului European de Drept al Universității din Würzburg, președinte al Consiliului de Etică al Societății Max Planck, membru al consiliului director al Fundației Germane pentru Drept și Informatică (DSRI), membru al comitetului de selecție al Fundației Minerva, membru consultant al directoratului Centrului pentru Securitate și Societate al Universității din Freiburg, membru al comitetului consultativ al Academiei Naționale Germane de Știință (Leopoldina) și al Fundației Germane de Cercetare (DFG) pe probleme legate de desfășurarea cercetării în domeniul

securității, precum și membru al comisiei de siguranță a informațiilor al Societății Max Planck, precum și al consiliului director al Fundației Olav Brennhovd.

Pe plan internațional, Domnia sa este vice-președintele Comitetului Științific al Asociației Internaționale de Drept Penal (AIDP), vicepreședintele Academiei Internaționale de Drept Comparat (IACL), vicepreședintele Societății internaționale de apărare socială pentru o politică umanistă (ISSD), membru al consiliului director al Institutului Internațional de Studii Superioare de Științe Penale (ISISC), reprezentantul Germaniei în cadrul Rețelei Academice de Drept Penal European (ECLAN), membru de onoare al Asociației Japoneze al Profesorilor de Drept penal și membru de onoare al Ilustre Colegio de Abogados del Cusco.

Domnul Profesor Sieber este editor al *Strafrechtliche Forschungsberichte* [Rapoarte privind cercetarea în dreptul penal] al Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional (Duncker & Humbolt), al periodicului european *ius informationis* și *ius criminale* (Carl Heymmans Verlag) și al periodicului *Max Planck Research on International, European, and Comparative Criminal Law* [Cercetările Max Planck asupra dreptului penal internațional, european, și comparat] (Oxford University Press). Domnia sa este co-editor al *Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie* [Cercetări interdisciplinare de Drept penal și Criminologie], al unei colecții de legi penale străine în traducere germană și al periodicului european series *ius europaeum* (Nomos Verlag). Domnia sa este, de asemenea, co-editor al *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)* și al *Auslandsrundschau der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, precum și al publicației periodice *Multimedia und Recht* și membru al comitetului consultativ al revistei *Computer und Recht*.

Domnul Profesor Sieber este, în același timp, redactor-șef al publicației on-line *euclid* și membru al consiliilor editoriale al revistei *Computer Law and Security Review*, al *Series on International Criminal Law*, al revistei *Crime, Law and Social Change* și al *International Criminal Law Review*. Domnia sa este membru al comitetului de redacție al revistei ruse *Securitatea Națională* și membru al consiliilor consultative al *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, al *New Journal of European Criminal Law*, al *Money Laundering Control* și membru al comitetului consultativ al *Peking University Law Journal*. Domnia sa este, de asemenea, membru al comitetului științific internațional al *Revista Penal*, al comitetului științific al *Revista Penal México*, al comitetului științific internațional al *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé* (RSC), precum și al comitetelor științifice ale revistelor sârbe *Crimen - Journal for Criminal Justice* și al revistei *Dreptul* (publicată de Uniunea Juriștilor din România). Domnia sa este și membru al comitetului de onoare al revistei române *Revista de Drept Penal* și membru al comitetului științific al *Journal of Eastern European Criminal Law*, precum și membru al publicației grecești on-line *Recht und Neue Technologien*.

Programul de cercetare al Profesorului Sieber în cadrul Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional din Freiburg se desfășoară în strânsă legătură cu schimbările

actuale din domeniul infraționalității, al dreptului penal și al politicii penale în societatea globală de astăzi a informației și a riscului. Aceste schimbări ridică noi provocări la adresa dreptului penal și a dreptului emergent al securității.

Printre factorii care contribuie la urgența acestor provocări se numără transnaționalizarea criminalității, nivelul ridicat al amenințărilor pe care ea le implică și gradul sporit de complexitate al acestora. Factorii sus amintiți joacă un rol major în domenii precum terorismul, crima organizată, infraționalitatea economică și cibernetică – toate reprezentând priorități ale programului de cercetare. Aceste evoluții au determinat depășirea limitelor teritoriale și funcționale ale dreptului penal tradițional, în ceea ce privește protecția societății și garantarea libertăților individuale. Astfel, au apărut provocări noi, generate de conceptul de drept penal transnațional eficient, de rolul dreptului penal în contextul emergenței unei orientări preventive spre interese de securitate, și de sisteme alternative de control social.

În acest context, programul de cercetare al Departamentului de Drept Penal din cadrul Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional urmărește trei obiective înrudite și progresive: (1) analiza schimbărilor empirice în ceea ce privește delincvența și riscurile de securitate într-o societate modelată de globalizare, avans tehnologic și dezvoltare economică; (2) analiza și evaluarea critică a schimbărilor normative corelative în dreptul contemporan al securității; și (3) oferirea unor soluții viabile pentru problemele generate de aceste schimbări.

Principalele metode de cercetare care sprijină realizarea acestor obiective se bazează pe studiul doctrinei dreptului penal internațional și a dreptului penal comparat, precum și pe metode de cercetare socială empirică și incursiuni în domeniul teoriei dreptului, al dreptului internațional și european, al drepturilor omului. În acest fel, se poate determina un cadru de referință pentru justiția penală în sisteme caracterizate de existența mai multor nivele.

Din punctul de vedere al dreptului penal comparat, publicațiile Profesorului Sieber tratează, în special, probleme legate de globalizare, de dreptul penal european, terorism, crimă organizată, infraționalitate cibernetică și dreptul comunicațiilor. Două dintre cărțile Domniei Sale au fost traduse în limba japoneză, iar „Manualul Internațional de Criminalitate Cibernetică”, al cărui autor este, a fost publicat în limba franceză. Multe dintre articolele Domniei Sale în domenii ca dreptul comunicațiilor și dreptul penal economic au fost publicate în limbile chineză, daneză, engleză, franceză, greacă, italiană, japoneză, coreeană, persană, portugheză, poloneză, spaniolă și turcă. De asemenea, au fost publicate în limbile chineză, japoneză și coreeană antologii cuprinzând articole de referință purtând semnătura Domniei Sale.

Titlul onorific care i se acordă astăzi Domnului Profesor Ulrich Sieber constituie un exemplu concret de succes al relațiilor de colaborare pe care Universitatea de Vest din Timișoara le are cu instituții academice la nivel internațional, precum și o dovadă a faptului că știința este un instrument de legătură care tinde să devină unul dintre cele mai importante elemente de cristalizare a umanității. Suntem onorați de faptul că, acordându-vă acest titlu onorific, ne putem

aduce contribuția la consolidarea relațiilor dintre instituțiile noastre și facilitarea înțelegerii reciproce. Ne bucurăm să putem onora astfel opera științifică a unui jurist de excepție, al cărui renume este binecunoscut atât în Germania, cât și în comunitatea academică internațională.

În lumina considerentelor sus-menționate, propunerea Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, de a acorda titlul onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae* Domnului Profesor Ulrich Sieber, este pe deplin justificată.

Onorate Domnule Profesor Ulrich Sieber,

Ne bucură prezența Dumneavoastră astăzi în sânul comunității noastre academice, ocazionată de acordarea titlului onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae* al Universității de Vest din Timișoara, pentru recunoașterea meritelor Dumneavoastră deosebite în dezvoltarea unui parteneriat bazat pe cooperare între instituțiile pe care le reprezentăm.

Membrii Comisiei de analiză pentru acordarea titlului onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*

Președinte,

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea – Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Membri,

Prof. univ. dr. Lucian Bercea – Decanul Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

Prof. univ. dr. Tudorel Toader – Rectorul Universității Al. I. Cuza din Iași

Prof. univ. dr. Florin Streteanu – Decanul Facultății de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. Valerian Cioclei – Facultatea de Drept din cadrul Universității din București

Prof. univ. dr. Viorel Pașca – Directorul Școlii Doctorale a Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

LAUDATIO

In Honorem Magistri ULRICH SIEBER

*Honoured Members of the Presidium,
Distinguished Members of the Senate of the West University of Timișoara,
Dear esteemed guests,
Dear colleagues, dear students,
Honoured audience,
Highly esteemed Professor Ulrich Sieber,*

I am extremely honoured to deliver the Laudatio Speech in honour of Professor Ulrich Sieber, one of the most renowned specialists in criminal law of Germany, a leading figure of the international academic world, on the occasion of his being awarded the honorary degree of *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, the highest honorary award of the West University of Timișoara, upon proposal of the Faculty of Law.

Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Ulrich Sieber is a director at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg/Germany and an honorary professor and faculty member at the law faculties of the University of Freiburg and the University of Munich, with the authorization to confer doctoral and post-doctoral degrees since 2004.

He is a visiting professor at the law departments of Peking University, Renmin University, Beijing Normal University and Wuhan University (People's Republic of China), as well as an honorary professor at the Universidad Tecnológica de los Andes (Cusco/Peru). In 1994, he was a visiting professor at the University of Tokyo.

He is the recipient of honorary doctorates from the National and Kapodistrian University of Athens/Greece, the National University of San Marcos (Lima/Peru), the National University of the Altiplano (Puno/Peru), the University of Pécs/Hungary, and from South-West University Neofit Rilski Blagoevgrad/Bulgaria.

Professor Sieber launched his academic career at the University of Freiburg, where he was a researcher and academic staff member from 1973 to 1987. In 1977, he was awarded a doctorate for his dissertation on computer crime and criminal law (*Computerkriminalität und Strafrecht*) and completed the bar exam. In addition to his academic work, he also worked as an attorney specializing in computer law from 1978 to 1987.

He earned a post-doctoral lecturing qualification under the supervision of Professor Klaus Tiedemann at the University of Freiburg in 1987 with a *Habilitation* on the relationship between

substantive criminal law and criminal procedure. In the same year, he accepted a position as professor of criminal law, criminal procedure, and information law at the University of Bayreuth. In 1991, Ulrich Sieber became professor of criminal law, criminal procedure, information law, and legal informatics at the University of Würzburg, where he was dean of the law faculty from 1997 to 1998.

In April 2000, he accepted an appointment to succeed Professor Claus Roxin at the University of Munich. In October 2003, Professor Sieber was appointed director at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg, succeeding Professor Hans-Heinrich Jescheck and Professor Albin Eser. He is the initiator and spokesperson of the International Max Planck Research School for Comparative Criminal Law, a cooperative venture of the Max Planck Institute in Freiburg and the Law Faculty of the University of Freiburg.

In addition to his academic activities, Professor Sieber continues to be active as an expert consultant and advisor, especially in the areas of computer law, economic criminal law and international criminal law. In this capacity, he has served as a special advisor to two EC Commissioners with his expertise on issues of computer law and EC fraud. He has also served on the legal committee and several enquiry commissions of the German Parliament and has advised the German Federal Constitutional Court, the German Ministry of Justice, the German Ministry of Education, Science, Research, and Technology, and the German Federal Police Office. He has also advised the Council of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the European Commission, the Research Ministers of the G-8 nations (Carnegie Group), the Organisation for Economic Co-operation and Development, the United Nations, and the International Chamber of Commerce in Paris.

As an academic authority in criminal law, he has written expert opinions for and been a consultant to the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia as well as the Canadian Ministry of Justice, the U.S. Senate, the Privacy and Civil Liberties Oversight Board of the U.S. Government, and the National Police Agency of Japan.

In Germany, Professor Sieber is president and a founding member of the German Association for European Criminal Law (*Deutsche Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V.*), vice-president of the German section of the International Association of Penal Law (*Association Internationale de Droit Pénal*, AIDP), member of the board of the European Center of Law at the University of Würzburg, chairman of the Ethics Council of the Max Planck Society, member of the foundation board of the German Foundation for Law and Computer Science (DSRI), member of the scholarship council of the Minerva Foundation, advisory member of the directorate of the Centre for Security and Society of the University of Freiburg, member of the advisory board of the German National Academy of Science (Leopoldina) and the German Research Foundation (DFG) for questions concerning the handling of security-relevant research, and member of the information safety commission of the Max Planck Society, as well as of the foundation board of the Olav Brennhovd Foundation.

Internationally, he is vice-president of the Scientific Committee of the International Association of Penal Law (AIDP), vice-president of the International Academy of Comparative Law (IACL), vice-president of the International Society of Social Defence and Humane Criminal Policy (ISSD), member of the board of directors of the International Institute of Higher Studies in Criminal Sciences (ISISC), German contact point for the European Criminal Law Academic Network (ECLAN), honorary member of the Japanese Association of Criminal Law Professors, and honorary member of the Ilustre Colegio de Abogados del Cusco.

Professor Sieber is editor of the *Strafrechtliche Forschungsberichte* [Reports on Research in Criminal Law] of the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law (Duncker&Humbolt), of the European series *ius informationis* and *ius criminale* (Carl Heymanns Verlag) and of the series *Max Planck Research on International, European, and Comparative Criminal Law* (Oxford University Press). He is co-editor of the *Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie* [Interdisciplinary Research in Criminal Law and Criminology], of a collection of foreign criminal laws in German translation, and of the European series *ius europaeum* (Nomos Verlag). He is also co-editor of the *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)* and of the *Auslandsrundschau der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft* and the periodical *Multimedia und Recht*, and serves on the advisory council of the journal *Computer und Recht*.

Professor Sieber is at the same time editor-in-chief of the online publication *eucrim* and a member of the editorial boards of *Computer Law and Security Review*, of the *Series on International Criminal Law*, of the journal *Crime, Law and Social Change*, and of the *International Criminal Law Review*. He is a member of the editorial staff of the Russian journal *National Security* and a member of the advisory boards of the journal *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, the journal *New Journal of European Criminal Law*, the journal *Money Laundering Control* and a member of the advisory committee of the journal *Peking University Law Journal*. He is also a member of the international scientific committee of the *Revista Penal*, of the scientific committee of the *Revista Penal México*, of the international scientific committee of the journal *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé* (RSC), and of the scientific councils of the Serbian journal *Crimen - Journal for Criminal Justice* and the journal *Dreptul* (published by the Romanian Lawyers Association). He is a member of the honorary committee of the Romanian journal *Revista de Drept Penal* and serves on the scientific board of the *Journal of Eastern European Criminal Law* as well as on the board of the Greek online publication *Recht und Neue Technologien*.

The research program of Professor Sieber at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg is closely attuned to current changes in crime, criminal law, and criminal policy in today's global information and risk society. New challenges to criminal law and security law emerge with these changes. Contributors to the urgency of these challenges include the growing transnationality of crime, the increasing threat level, and the high degree of complexity. These factors are especially apparent in the areas of terrorism, organized

crime, economic crime, and cybercrime – all focuses of the research program. These developments have pushed traditional criminal law to its territorial and functional limits as regards the protection of society and the guarantees of individual freedoms. New questions arise, for example, as to the conceptual design of a transnationally effective criminal law, the role of criminal law in the context of the emerging preventive orientation towards security interests, and alternative systems of social control.

Against this background, the research program of the Department of Criminal Law at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law pursues three related, progressive research goals: (1) the analysis of empirical changes in delinquency and security risks in a society shaped by globalization, technological advances, and economic development; (2) the analysis and critical evaluation of the corresponding normative changes in present-day security law; and (3) the development of viable responses to the issues spawned by these changes.

The primary research methods used to achieve these aims include legal doctrine, international criminal law science, and comparative criminal law as well as methods of empirical social research and the inclusion of fundamental questions of legal theory, international law, European law, and human rights. In this way, a frame of reference for criminal justice in multi-level systems can be determined.

From the vantage point of comparative criminal law, Professor Sieber's publications deal, in particular, with issues relating to globalization, European criminal law, terrorism, organized crime, cybercrime, and information technology in law. Two of his books have been translated into Japanese; his "International Handbook on Computer Crime" has been published in French. Articles on issues of computer law and economic criminal law have been published in Chinese, Danish, English, French, Greek, Italian, Japanese, Korean, Persian, Portuguese, Polish, Spanish, and Turkish. Anthologies with authoritative articles have been published in Chinese, Japanese and in Korean.

The honorary degree that is today awarded to Professor Ulrich Sieber is a concrete successful example of the relationships that the West University of Timișoara has with academic institutions at international level, as well as a proof of the fact that science is a bonding instrument and becomes one of the most important elements to coagulate mankind. We are honoured that, by awarding this honorary degree, we can contribute to the strengthening of relations between our institutions and to a better mutual understanding. We are glad that we can thus honour the scientific contribution of an exceptional specialist, famous in Germany and in the international academic community.

Taking into account the above-mentioned, we consider that the proposal submitted by the Faculty of Law within the West University of Timișoara, as to the awarding of the honorary degree of *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, is fully justified.

Distinguished Professor Ulrich Sieber,

We are glad that today you are in the middle of our academic community in order to receive this honorary title that the West University of Timișoara grants upon you in recognition of your special merits of developing a cooperation-based partnership between our institutions.

The *Laudatio* Academic Board appointed to award the honorary degree of *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*

President,

Professor Marilen-Gabriel Pirtea, Ph.D. – Rector of the West University of Timișoara

Members,

Professor Lucian Bercea, LL.D. – Dean of the Faculty of Law within the West University of Timișoara

Professor Tudorel Toader, LL.D. – Rector of the *Al. I. Cuza* University of Iași

Professor Florin Streteanu, LL.D. – Dean of the Faculty of Law within the *Babeș-Bolyai* University of Cluj-Napoca

Professor Valerian Cioclei, LL.D. – Faculty of Law within the University of Bucharest

Professor Viorel Pașca, LL.D. – Head of the Doctoral School of the Faculty of Law within the West University of Timișoara

ULRICH SIEBER

PRELEGERE

**cu prilejul decernării titlului de
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
al Universității de Vest din Timișoara**

**Schimbarea de paradigmă în societatea dominată de risc global: de la dreptul
penal la un drept al securității globale**

Analiza noilor limite ale controlului infracționalității -

Prelegere susținută la Universitatea de Vest din Timișoara la 30 martie 2016

I. Introducere: noi amenințări, noi temeri și dogma pe tema securității

Cazurile grave de terorism internațional, crimă organizată, infracțiuni economice și alte forme de criminalitate complexă ilustrează impactul puternic pe care îl generează fenomenul infracțional, precum și importanța pe care o prezintă controlul infracționalității pentru întreaga societate. Astfel de cazuri nu sunt doar centrul de interes al dezbaterilor publice, al media și al discursului politic. Ele conduc la o schimbare radicală de paradigmă a politicii penale, în general, și a arhitecturii dreptului securității, în special, evoluție care are loc pe nesimțite pentru publicul larg.

Această schimbare de paradigmă se bazează, pe de o parte, pe modificări obiective, precum apariția unor noi amenințări și a unor noi forme de infracțiuni complexe. Pe de altă parte, ea se datorează modificării de natură subiectivă a nivelului de confort uman: modificările obiective conduc la o temere mai accentuată față de fenomenul infracțional. În multe state, aceste sentimente de nesiguranță, care se traduc prin cereri de înăsprire a legislației, sunt speculate de către politicienii populiști, în căutare de voturi la noile alegeri. Politica acestora de „a guverna prin teama de infracțiuni” se reflectă în creșterea numărului de partide extremiste care solicită protecție împotriva migranților și străinilor, precum și măsuri sporite de securitate contra infracțiunilor.

Această combinație de factori obiectivi, subiectivi și politici a influențat semnificativ politica penală a ultimilor ani: în multe zone de pe glob, controlul infracționalității nu mai este

orientat către aspectele tradiționale ce țin de vinovăție și pedeapsă, ci este preocupat mai degrabă de probleme legate de gradul de risc și pericolozitate, precum și de obiective ce trebuie atinse pe viitor, cum sunt prevenirea infracțiunilor și securitatea.

II. Apariția unui drept al securității preventive

Dogma pe tema securității, la care am făcut referire anterior, a condus la schimbări fundamentale ale abordărilor clasice ale prevenției sociale și la apariția unui nou obiectiv: asigurarea securității cu ajutorul unor mijloace de prevenție utilizate din timp. Acest lucru este observabil atât din interiorul, cât și din exteriorul dreptului penal, granițele între diferitele domenii de drept fiind dizolvate într-o formă totalizantă de „drept al securității”. Acest drept este guvernat de o nouă arhitectură, care nu se mai află sub monopolul dreptului penal, ci operează cu o varietate de instrumente legale, precum legea de organizare și funcționare a serviciilor secrete sau a poliției, dreptul aplicabil conflictelor armate, precum și dreptul civil. Noua arhitectură a dreptului securității se construiește concomitent cu pierderea garanțiilor legale, atât în interiorul, cât, mai ales, în afara dreptului penal.

Prelegerea de față își propune să descrie și să ajungă la o mai bună înțelegere a acestor schimbări fundamentale ce au loc în societatea dominată de risc global. În acest scop, va analiza pe scurt începuturile și instrumentele noului drept al securității (partea a II-a). Ulterior va examina procesul simetric de diminuare a garanțiilor legale (partea a III-a). La final, rezumatul (partea a IV-a) va recapitula și va explica în detaliu evoluția juridică la nivelul societății dominate de risc global, accentuând necesitatea unor cercetări viitoare ale acestei tematici.

A. Un drept penal preventiv

Conceptul tradițional de drept penal se modifică în structura sa esențială, devenind dintr-un instrument represiv, punitiv, un mijloc cu rol principal preventiv, destinat să minimizeze pericole și riscuri.

În domeniul dreptului penal material, noua abordare preventivă este bazată pe protejarea intereselor sociale generale (de exemplu, „piața financiară”), înainte de a avea loc activitatea infracțională, precum și pe incriminarea (obișnuită, în multe cazuri) a actelor preparatorii, care implică un anumit grad de risc sau sunt executate cu intenția de a comite infracțiuni. Un exemplu al noii abordări îl reprezintă incriminarea tentativei de a părăsi țara cu scopul de a prelua arme ce urmează a fi folosite într-o tabără de pregătire teroristă situată în străinătate, așa cum s-a întâmplat recent în Germania.

Un aspect corespondent al funcției preventive a dreptului penal poate fi regăsit și în domeniul procedurii penale: multe mijloace clandestine de supraveghere secretă, prevăzute în legile de organizare și funcționare a poliției și serviciilor secrete, sunt acum folosite și în procedurile penale sau cele de aplicare a legii. Utilizarea acestor mijloace reprezintă echivalentul

actelor preparatorii din dreptul penal material, întrucât facilitează investigarea actelor infracționale în această etapă premergătoare. Utilizarea acestor mijloace de supraveghere este recunoscută nu doar în multe dintre sistemele de drept, ci și în politica penală a organizațiilor internaționale. Acestea constituie o amenințare la adresa echilibrului dintre siguranță și libertate, esențial pentru societățile democratice.

B. Instrumente extra-penale ale dreptului securității

În paralel cu schimbările produse în interiorul dreptului penal, se produc schimbări similare în afara dreptului penal: politici de control social, derivate din dreptul penal, lasă tot mai mult loc unor politici orientate către securitate. Astfel, legile de organizare și funcționare a poliției și serviciilor secrete, dreptul conflictelor armate, dreptul civil și dreptul privat preiau sarcini care, până recent, intrau în sfera dreptului penal. În multe cazuri, aceste instrumente legale alternative pot permite ingerințe mult mai grave asupra libertăților civile decât permite chiar dreptul penal, oferind totodată considerabil mai puține garanții procesuale decât oferă dreptul penal.

De exemplu, utilizarea legii de organizare și funcționare a serviciilor secrete în scopul controlului infracționalității: investigațiile efectuate de serviciile secrete nu presupun condiția existenței unei suspiciuni; în schimb, începerea urmăririi penale presupune cerința existenței unei suspiciuni, pentru a proteja indivizii împotriva încălcării vieții private și anchetelor penale abuzive.

În multe state, legea de organizare și funcționare a poliției prevede noi instrumente de control, de natură intrusivă, printre care cele folosite în confruntarea așa-zisilor „factori de pericol” (în Germania), cele utilizate pentru emiterea „ordinelor de control anti-teroriste” similare unor măsuri de drept penal (în Anglia), sau în cazul „detenției administrative”, în cazul căreia sunt prevăzute puține garanții procedurale (în Israel).

Dreptul conflictelor armate este conceput (în special în dreptul SUA) astfel încât să permită uciderea intenționată a teroriștilor, chiar dacă nu sunt probe ale existenței unei activități infracționale și în absența controlului unui organ judiciar.

Pretinsele „sanțiuni administrative” pot conduce la impunerea unor amenzi exorbitante în cursul derulării unor proceduri care oferă garanții legale minimale, așa cum o dovedesc prerogativa recunoscută Comisiei UE de a urmări infracțiunile specifice din dreptul european al concurenței sau posibilitatea Bursei americane de valori de a sancționa băncile și alte companii.

Sechestrul bunurilor, „confiscarea în absența unei condamnări” dispuse împotriva bunurilor suspectului, precum și procedura împotriva „îmbogățirii fără justă cauză”, mijloace legale care permit, într-un număr tot mai mare de state, confiscarea bunurilor, fiind bazate pe standardul de apreciere al „preponderenței probelor”, derivat din dreptul civil, mai puțin sever, și care nu presupun existența unei hotărâri de condamnare.

Mai mult, programele de investigare privată din multe state occidentale conduc la anchete efectuate de companii private, proceduri care se derulează în absența oricăror garanții corespunzătoare.

C. Alte schimbări în societatea globală informatizată

Amenințările la adresa protecției libertății individuale, de care se preocupă noul „drept al securității”, sunt accentuate de alte două schimbări generate de mutațiile ce au loc în societatea informatizată, dominată de risc global:

Ca o consecință a societății informatizate de azi, folosirea unor măsuri efective de supraveghere tehnică computerizată, precum și colectarea, stocarea și procesarea unor cantități masive de date personale conduc la noi metode de investigare și prevenire, care deja depășesc toate abordările anterioare utilizate de statul de supraveghere („Big Brother state”). În acest sens, noi concepte de „politică predictivă” ar putea conduce la identificarea din timp a potențialelor activități infracționale pe viitor. Drept consecință, conflictul tradițional între libertate și siguranță s-a extins, în acest domeniu, astfel încât a ajuns un conflict între viața privată și controlul infracționalității.

Mai mult, ca efect al societății globalizate, multe sisteme de drept au adoptat noi modele de drept penal cu o dimensiune transnațională efectivă. Noile modele generează conflicte între eficiența măsurilor de control al activității infracționale transnaționale, pe de o parte, și protecția drepturilor individuale, respectiv suveranitatea statului implicat în conflict, pe de altă parte. De exemplu, cazul abandonării modelelor tradiționale de asistență judiciară reciprocă, în favoarea recunoașterii directe a hotărârilor străine, schimbare care creează un precedent în susținerea intereselor de securitate, însă în detrimentul protecției indivizilor. Aceeași este situația în cazul strategiilor globale ce prevăd noi categorii de sancțiuni – cum sunt sancțiunile adoptate de Națiunile Unite împotriva terorismului. Anchetele transnaționale efectuate în state străine conduc la rezultate similare (de exemplu, cu ajutorul unei măsuri de investigație online, fără a se recurge la asistența judiciară mutuală, se accesează în mod direct un server străin în vederea cercetării unei infracțiuni). În cazul tuturor acestor modele, garanțiile legale de protecție a cetățenilor sunt mult diminuate față de cele din dreptul tradițional, și pot chiar lipsi în totalitate.

D. Noua arhitectură și caracteristicile dreptului securității

Analiza de mai sus a demonstrat că, în domenii importante ale criminalității, dreptul penal își transferă accentul de pe funcția represivă către funcția preventivă. În același timp, dreptul penal pierde monopolul asupra controlului infracțiunilor, întrucât este modificat (și, uneori, înlocuit) de alte instrumente legale.

Combinația dintre dreptul penal tradițional, noul drept penal preventiv și aceste instrumente legale extra-penale se poate dovedi mai eficientă în prevenirea criminalității decât dreptul penal tradițional represiv. Aceste instrumente creează posibilitatea unor arestări rapide și a unei „încarcerări” de durată a potențialilor infractori (prin intermediul dreptului penal

preventiv), a uciderii intenționate a suspectilor de terorism (cu ajutorul dreptului conflictelor armate), a colectării masive de date personale în lipsa cerinței de a exista o suspiciune (prin intermediul legislației privind organizarea și funcționarea serviciilor secrete), a confiscării averilor ce nu pot fi justificate, utilizând standardul preponderenței probelor (prin măsuri de confiscare derivate din dreptul civil, în absența unei condamnări), a folosirii unor proceduri rapide și eficiente împotriva cartelurilor ilegale și companiilor frauduloase (cu ajutorul așa-ziselor sancțiuni administrative) și a investigațiilor private ale unor companii cărora li se cere să prezinte pe tavă atât infractorul, cât și probele aferente (prin intermediul anchetelor private și al ghidurilor de individualizare a sancțiunilor).

Cu toate acestea, exemplele de mai sus nu ilustrează doar avantajele acestor sisteme alternative de control al infracționalității, al căror scop este un nivel superior de securitate. Ele demonstrează, de asemenea, că aceste sisteme prevăd mai puține garanții legale de protecție a libertății individuale a celor implicați. În comparație cu regulile dreptului penal tradițional, instrumentele descrise mai sus ar putea, de exemplu, să forțeze mijloacele dreptului penal și astfel să încalce principiul vinovăției (dreptul penal preventiv), să creeze o pedeapsă capitală extra-judiciară (dreptul conflictelor armate), să ignore limitarea investigației penale la cazurile în care există o suspiciune (legea de organizare și funcționare a serviciilor secrete), să încalce standardul de drept penal „dincolo de orice îndoială rezonabilă” (în cazurile de confiscare bazate pe reguli de drept civil), să anuleze o serie de garanții legale (sancțiunile administrative), să evite interdicția auto-incriminării și multe alte garanții oferite de dreptul procesual penal (anchetele private). Toate aceste proceduri nu ar fi posibile în dreptul penal tradițional represiv. Ceea ce demonstrează că avantajul pe care îl prezintă aceste noi instrumente în privința securității a fost obținut cu prețul libertății. Întrucât scopul dreptului penal (dar și al celorlalte regimuri juridice) cuprinde ambele obiective, securitatea și libertatea, evaluarea noii orientări este dificilă și nu poate avea loc decât prin aplicarea unor criterii diferite.

Până în acest moment nu există – cu excepția unei analize empirice – o astfel de evaluare a noilor instrumente ale dreptului securității. Mutarea de accent către funcția preventivă este criticată doar în privința dreptului penal preventiv și mulți profesioniști ai dreptului penal resping vehement această mutație. Într-adevăr, comunitatea de drept penal pare să nu conștientizeze orientarea tot mai accentuată către instrumentele extra-penale de control al infracționalității, datorită unei inerții dogmatice ce o ține prizonieră în dreptul penal tradițional. Această insularitate aduce cu sine un risc serios. În timp ce dreptul penal și-ar putea păstra principiile și garanțiile sale dogmatice, aceste principii ar putea fi anihilate prin schimbarea instrumentului legal de control al infracționalității sau prin utilizarea unui mijloc de sancționare fals etichetat, care nu ține de domeniul dreptului penal (posibile exemple ar fi „dreptul sancțiunilor administrative” sau „confiscarea bazată pe reguli de drept civil”). În anumite state, o astfel de schimbare este deja în curs.

Din aceste motive, avocații specializați în dreptul penal nu ar trebui nici să respingă prematur, nici să ignore dezvoltarea acestor sisteme de control social nepenale. Dimpotrivă,

trebuie să participăm activ la construcția noii arhitecturi juridice emergente. Pe de o parte, avocații specializați în dreptul penal au cunoștințe generale în domeniul controlului infracționalității. Pe de altă parte, ei au experiența și înțelegerea necesare sesizării potențialului de abuz în domeniul controlului infracționalității, odată ce istoria dreptului penal este, în mare parte, o istorie a abuzurilor intervenite de-a lungul său. Din acest motiv, avocații specializați în dreptul penal nu trebuie să uite că dreptul penal are două obiective de egală importanță: asigurarea securității și protejarea libertății.

Dat fiind că avantajele practice ale aplicării noilor regimuri sunt evidente, ne vom concentra atenția, în continuare, asupra garanțiilor în fața abuzurilor ce ar putea interveni în domeniul controlului infracționalității în dreptul emergent al securității. În următoarea parte a acestei analize căutăm, în acest sens, să dăm răspuns la întrebarea în ce măsură ar putea și ar trebui avute în vedere garanțiile dreptului penal atunci când infracționalitatea e combătută prin mijloacele dreptului penal preventiv și prin regimurile juridice nepenale.

III. Limite juridice ale noii arhitecturi a dreptului securității

Limitele juridice, în absența cărora dreptul securității ar fi aplicat neîngrădit, pot fi în primul rând desprinse din dreptul constituțional național și din garanțiile internaționale privind drepturile omului, precum sunt Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Carta Drepturilor Fundamentale a UE, Convențiile de la Geneva și Protocoalele adiționale sau alte convenții internaționale. Limitele acestui drept își pot găsi, de asemenea, suport în principiile generale formulate în doctrina juridică și, în special, în doctrina dreptului penal (Strafrechtsdogmatik). Unele dintre aceste principii fundamentale sunt recunoscute de întreaga doctrină, iar altele numai de către o parte sa. Aceste principii doctrinare nu au caracter constrângător din perspectiva legiuitorului, dar ele își pot dovedi eficiența ca bune practici pentru o reglementare eficace. Astfel de distincții între principiile dreptului constituțional și cele consacrate de doctrină se estompează însă: o anumită garanție poate izvorî din dreptul constituțional dintr-un anumit stat, dar poate lua forma unui principiu doctrinar într-o altă ordine juridică; de altfel, unele dintre aceste principii ar putea avea șansa de a fi încorporate în dreptul constituțional viitor, într-o etapă ulterioară; în plus, există cazuri când nu putem ști precis dacă o anumită garanție are fundament constituțional sau doar fundament doctrinar. Așa se face că izvoarele juridice ale garanțiilor dreptului emergent al securității variază în funcție de diferitele ordini juridice, de timp și sunt, de multe ori, subiect de controversă.

Din acest motiv, o conceptualizare viabilă la nivel internațional a garanțiilor dreptului securității nu ar trebui să aibă ca temei izvoarele juridice ale acestora, ci să fie mai degrabă structurată pe baza circumstanțelor de fapt. Acestea se referă la:

A. definiția dreptului penal, garanțiile sale specifice din perspectiva dreptului penal preventiv, precum și eventuala recunoaștere a unui „drept penal suplu”, cu garanții atenuate și

B. dezvoltarea unor măsuri speciale de protecție pentru alte regimuri juridice (nepenale), cu fundamente, aplicații și excepții specifice.

A. Definirea dreptului penal și a limitelor sale

Dreptul penal a dezvoltat garanții specifice pentru a asigura protecția libertăților civile începând deja cu Epoca Luminilor. Având în vedere această îndelungă evoluție istorică și dominația garanțiilor de drept penal, conceptualizarea limitelor dreptului securității, ce urmează, începe cu trei întrebări fundamentale: (1) Are dreptul penal trăsături specifice, care îl diferențiază de regimul de drept al securității, și care pot justifica și defini gama de garanții specifice dreptului penal? (2) Ce anume garanții există sau pot fi dezvoltate pe baza acestor din urmă garanții, pentru a oferi protecție în fața unui drept penal preventiv altfel prea extins? (3) Poate fi redusă incidența acestor garanții ale dreptului penal prin crearea unui „drept penal suplu” cu sancțiuni mai ușoare și garanții atenuate în comparație cu dreptul penal tradițional (e.g. sancțiuni contravenționale)

1. Definiția dreptului penal și justificarea garanțiilor specifice „penale”

Severitatea sancțiunilor penale, în sine, nu poate fi privită ca o trăsătură specifică a dreptului penal și ca o justificare specială a garanțiilor sale, din moment ce consecințe grave - inclusiv privarea de libertate - pot fi regăsite și în alte ramuri de drept (în mod special, de drept public). Din acest motiv, principala particularitate a consecințelor juridice ale dreptului penal rezidă în asocierea unei sancțiuni cu blamul moral (de exemplu, în cazul etichetării penale de către legiuitor, care definește infracțiunile, în special, prin denumiri specifice pentru sancțiunile ”penale”). În plus, sancțiunile de drept penal depășesc sfera restituirii îmbogățirii fără just temei și măsurile necesare pentru prevenția tehnică a săvârșirii de noi fapte în viitor (de exemplu, prin legea de organizare și funcționare a poliției) sau a altor scopuri juridice specifice (precum impozitarea). Ceea ce distinge sancțiunile penale de măsurile preventive din legea germană, de măsurile de confiscare vizând restabilirea status quo ante și de alte măsuri enumerate mai sus este penalizarea juridică cu scopul de a descuraja autorul și / sau publicul larg.

Potrivit acestei concepții, garanțiile specifice ale dreptului penal pot fi într-adevăr justificate din perspectiva asocierii acestor factori severi de blam, penalizare, și „folosire” a autorului pentru a descuraja alte persoane (un mecanism ce poate fi pus sub semnul întrebării din perspectiva modului de funcționare și a legitimității „folosirii” făptuitorului pentru a-i descuraja pe alții). În plus, aceste garanții speciale ale dreptului penal își au originile, din punct de vedere istoric, în reacția în fața abuzurilor și a riscurilor specifice dreptului penal, care persistă în multe ordini juridice. Astfel de garanții speciale împotriva abuzurilor tipice domeniului dreptului penal includ, de exemplu, principiul „nullum crimen sine lege parlamentaria”, interdicția aplicării prin analogie a legii penale, principiul „ne bis in idem” sau necesitatea de a dovedi fapta dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Elementele specifice ale acestei definiții a dreptului penal și domeniul de aplicare al garanțiilor sale pot fi regăsite cu ușoare variații în conceptele de drept penal și sancțiunile penale dezvoltate atât de curțile constituționale, cât și de curțile specializate în protecția drepturilor omului. De exemplu, criteriile Engel ale Curții Europene a Drepturilor Omului definesc sancțiunile penale prin (1) calificarea măsurii în dreptul intern, (2) natura infracțiunii (în special obiectul și scopul său) și (3) gradul de severitate al pedepsei prevăzute (fără o cerință minimă în privința sancțiunilor penale). În cazul în care sancțiunile nu sunt calificate de legiuitor ca fiind penale, CEDO nu le va considera penale, atât timp cât ele restabilesc doar status quo ante sau se concentrează pe prevenția faptelor viitoare. Rezultă că măsura confiscării produselor infracțiunii sau a instrumentelor periculoase utilizate pentru comiterea infracțiunii sau alte măsuri pur preventive nu intră sub incidența domeniului și a garanțiilor dreptului penal, în cazul în care legiuitorul nu etichetează aceste instrumente ca fiind penale și nu le asociază un blam moral. Așadar, pe baza definiției pe care CEDO o dă infracțiunii, legiuitorul ar putea exclude consecințele juridice ale legii de organizare a poliției, ale legii de organizare a serviciilor secrete, legislației războiului sau confiscarea civilă a bunurilor din sfera de aplicare a garanțiilor de drept penal. Ca atare, regimurile pur compensatorii și cele pur preventive ar trebui să-și dezvolte propriile garanții și limite.

Spre deosebire de aceste din urmă regimuri juridice, dreptul penal preventiv, despre care am discutat mai sus, este fără îndoială un drept penal, dat fiind că el asociază blamul moral (prin denumirea și calificarea sa de către legiuitor) cu consecințe juridice severe, care depășesc cu mult restituirea și prevenția („tehnică”) directă, având, de altfel, ca scop să descurajeze autorul și publicul larg să comită noi fapte în viitor.

2. Limitări specifice în materia dreptului penal preventiv

Această configurare a dreptului penal preventiv, din rândurile de mai sus, ridică întrebarea dacă principiile de drept constituțional sau cele doctrinare ale dreptului penal ar putea constitui, în mod efectiv, garanții și în fața unui drept penal preventiv ce devine excesiv. Atare întrebare devine relevantă, de exemplu, în cazul în care legiuitorul decide să incrimineze pur subiectiva rezoluție infracțională sau actele preparatorii comise cu un scop penal. Un exemplu referitor la aceste din urmă acte este oferit de o lege germană recent adoptată, care incriminează colectarea de bunuri cu intenția de a finanța acte teroriste. În cadrul reuniunii comisiei de experți din cadrul Parlamentului german, am susținut că o atare extindere a dreptului penal se apropie semnificativ de incriminarea simplelor gânduri și contrazice astfel principiile dreptului penal și, posibil, de asemenea, principiul vinovăției protejat la nivel constituțional.

În dreptul german, principiul vinovăției nu este menționat în textul Constituției, dar este recunoscut de către Curtea Constituțională Federală ca un principiu de sine stătător, protejat constituțional. Potrivit Curții Constituționale Federale, pedeapsa trebuie să fie proporțională cu gravitatea faptei penale și cu gradul de vinovăție al făptuitorului: vinovăția este, prin urmare, atât „unul dintre motivele de legitimare, dar și limita exterioară în pronunțarea și executarea pedepsei

cu închisoarea”. Temeiul pedepsei constă în „ săvârșirea unei fapte reprobabile ” cu vinovăție. Vinovăția pentru săvârșirea unei fapte decurge, astfel, din asocierea faptei obiective cu vina subiectivă. Din acest motiv, se poate argumenta că incriminările actelor preparatorii, la care făceam referire mai sus, ar fi legitime numai în măsura în care nu s-ar baza numai pe intențiile subiective ale făptuitorului, ci ar presupune, în același timp, elemente ce intră în latura obiectivă a infracțiunii.

În mod similar, este posibilă crearea de garanții și împotriva altor tipuri de „acte preparatorii”, „incriminărilor unor fapte de pericol pur abstract” sau a altor exemple de drept penal preventiv. Potrivit dreptului german, de exemplu, garanțiile menite să protejeze interese sociale vagi (cum ar fi ordinea publică) se pot întemeia pe criteriul constituțional al unui scop legitim și al unei măsuri de protecție proporționale sau pe condiția doctrinară (mai puțin constrângătoare, dar mai specifică) potrivit cu care legile penale trebuie să protejeze exclusiv interese legale precis definite. Aceste exemple ilustrează faptul că dreptul constituțional și doctrina juridică ar putea cel puțin oferi câteva garanții adaptate dreptului penal preventiv.

3. Recunoașterea unui „ drept penal suplu ” cu garanții atenuate

Conform criteriilor Engel ale CEDO, descrise mai sus, domeniul de aplicare al dreptului penal cu garanțiile sale specifice cuprinde nu numai nucleul dur al dreptului penal tradițional, ci și domeniile sancțiunilor administrative, legilor speciale, precum și contravențiile (e.g., Ordnungswidrigkeitenrecht german).

În contextul dreptului contravențional, Curtea subliniază faptul că « nu există nimic în Convenție care să sugereze că natura penală a unei infracțiuni, în sensul criteriilor Engel, impune în mod necesar un anumit grad de gravitate » (sublinierea noastră). Aceasta reiterează că « lipsa de severitate a pedepsei în cauză nu poate lipsi o infracțiune de caracterul său inerent penal » (sublinierea noastră). Astfel, în ceea ce privește contravențiile, nu există nicio cerință în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la un anumit grad minimal de blam moral, un factor care, în mod tradițional, stă la baza vinovăției în sistemele naționale de drept penal. Curtea Europeană a Drepturilor Omului tratează contravențiile într-o manieră flexibilă și extinde aplicarea articolului 6 al Convenției și la acestea, în cazul în care natura contravenției protejează valorile sau interese ale societății care sunt "în mod obișnuit, protejate prin normele dreptului penal" și dacă "scopul sancțiunilor administrative este de a pedepsi contravenienții și de a-i descuraja să recidiveze" (sublinierea noastră). În aceste cazuri, sancțiunile sunt aplicate "în funcție de gravitatea comportamentului incriminat, și nu a prejudiciului cauzat".

În cadrul acestor contravenții, CEDO distinge două categorii: prima categorie cuprinde așa-zisele infracțiuni minore, care nu mai fac parte din nucleul dur al dreptului penal ca urmare a dezincriminării, datorită gradului de pericol social redus al faptei și în scopul de a degreva organele de urmărire penală (de ex., faptele care constituie încălcări ale normelor care reglementează circulația rutieră). Cea de a doua categorie constă din contravenții a căror

urmărire cade în sarcina unor autorități specializate în limitele competenței sale generale de reglementare a unui anumit domeniu de activitate, cum ar fi agricultura sau de pe piețele financiare.

Această concepție generoasă asupra garanțiilor din sfera "dreptului penal" și a "amenzilor penale" conduce la întrebarea dacă limitele dreptului penal - care s-au dezvoltat istoric ca nucleu dur al acestuia - pot fi atenuate pentru anumite regimuri juridice care renunță la pedeapsa cu închisoarea și își limitează sancțiunile la amenzi sau alte sancțiuni alternative pentru fapte minore. O astfel de atenuare este acceptată de către CEDO într-o anumită măsură: Curtea a admis faptul că cele două categorii de contravenții sunt atât urmărite, cât și judecate în primă instanță de către aceeași autoritate administrativă. Cu toate acestea: "deciziile luate de autoritățile administrative care nu satisfac garanțiile prevăzute de articolul 6 § 1 din Convenție trebuie să poată fi supuse ulterior controlului unui organ judiciar cu jurisdicție deplină". Cu toate acestea, chiar și în cadrul procedurilor judiciare ulterioare, instrumentele procedurale de genul înscrisurilor, procedurilor accelerate, sau limitarea probațiunii în scopul de "trata rapid și eficient cazurile de infracțiuni minore" nu sunt interzise per se, cu condiția ca procedura să se circumscrie în continuare scopului principal al articolului 6 din Convenție, și anume acela de a "garanta dreptul acuzatului de a participa efectiv la procesul său penal". Alte garanții oferite de CEDO ar putea fi, de asemenea, atenuate în cazul "infracțiunilor cu caracter minor". Această posibilitate poate privi, de exemplu, dreptul de apel la o instanță superioară (art. 4 din Protocolul nr 7). Există, de asemenea, o excepție în ceea ce privește principiul ne bis in idem (art. 4 din Protocolul nr 7), în cazul în care o sancțiune penală și o "contravenție" diferă în elementele lor esențiale.

Cu toate acestea, chiar și în cazul contravențiilor, Curtea nu acceptă limitări de anvergură, spre pildă, în ceea ce privește dreptul persoanei de a fi informată cu privire la acuzațiile ce i se aduc și de a-și pregăti apărarea, dreptul de a fi ascultat, dreptul de a propune martori și de a cere expertize în apărarea sa, dreptul de a beneficia de serviciile unui traducător în mod gratuit, dreptul la motivarea verdictului primit precum și dreptul la respectarea autorității de lucru judecat. De asemenea, Curtea nu acceptă limitări nici în cazul nici principiului nulla poena sine lege (art. 7). În toate cazurile, ea abordează plângerile și procedurile aferente în ansamblul lor.

Acest lucru ilustrează faptul că instanța de la Strasbourg compensează într-o oarecare măsură rigiditatea conceptelor largi și rigide de "drept penal" și "sancțiuni penale", prin recunoașterea unor consecințe juridice flexibile în privința garanțiilor relevante oferite de Convenție. Cu toate acestea, aplicarea flexibilă a acestor garanții s-a dezvoltat în principal pentru infracțiunile minore. În plus, în diverse decizii, Curtea a declarat că aplicarea anumitor garanții procedurale depinde, printre altele, și de "miza" avută în vedere. Curtea a subliniat, de asemenea, faptul că "există, în mod evident, acuzații penale cu greutate diferită", și a justificat necesitatea unor audieri publice în cazul sancțiunilor implicând "severitate financiară" și un "grad semnificativ de stigmatizare", precum și în cazul celor referitoare la pierderea "onoarei profesionale și reputației persoanelor". Această modulare a nivelului de garanții în funcție de

gravitatea intruziunii este justificată în special de principiul proporționalității: cu cât mai gravă este o intruziune în domeniul libertăților civile ale persoanei, cu atât mai mare trebuie să fie nivelul garanțiilor procedurale oferite acesteia.

Pe cale de consecință, sistemul de garanții de procedurale nu pune în pericol dezincriminarea infracțiunilor minore sau eficiența procedurilor sancționatorii administrative în cadrul celei de-a doua categorii la care ne-am referit anterior, cea a contravențiilor. Cu toate acestea, există limite pentru astfel de atenuări, în special pentru cazurile care implică sancțiuni financiare semnificative. Acest fapt este relevant, de exemplu, în ceea ce privește metodele utilizate la calcularea amenzilor, uneori exagerate, stabilite de legislația UE în domeniul concurenței. Astfel, în ceea ce privește limitele puterii discreționare a autorităților administrative și nivelul minim de tipicitate dezvăluit de legislația cadru adoptată în domeniul amenzilor, starea actuală a lucrurilor în domeniul normelor reglementând concurența apare îngrijorătoare, din perspectiva gravității sancțiunilor impuse, existând aspecte care trebuie să fie schimbate cât mai curând. Prin urmare, se impune o evaluare critică detaliată a acestor proceduri sub aspectul conformității lor cu dispozițiile CEDO, cu legislația UE și cu dreptul constituțional național. Pe de altă parte, prezenta analiză arată că există limite și garanții procedurale care pot fi utilizate în sensul remedierii unora dintre aceste aspecte.

B. Definirea limitelor controlului infracționalității în afara dreptului penal

Pentru a evita o lege a securității fără restricții, trebuie stabilite limite privind măsurile luate în afara dreptului penal. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește regimurile juridice mai sus menționate ale legii de organizare și funcționare a poliției, a serviciilor secrete, dreptului civil precum și programele de investigare privată. În cazul în care aceste regimuri juridice sunt angajate în scopul controlului criminalității, sau al instituirii unor limitări constituționale ori dogmatice, credem că acestea ar trebui să fie dezvoltate în cadrul unei proceduri derulate în trei etape: (1) verificarea elementelor de drept penal, (2) aplicarea generală a principiilor dreptului constituțional și dreptului internațional al drepturilor omului, precum și (3) verificarea condițiilor prealabile, a limitelor specifice și principiilor dogmatice ale regimurilor juridice ne-penale respective.

1. Verificarea elementelor de drept penal

În etapa inițială a examinării limitelor regimurilor specifice de control al criminalității, problema abordată anterior, și anume dacă măsurile sancționatorii specifice acestor regimuri intră sau nu în sfera noțiunii de sancțiuni penale, trebuie analizată din perspectiva criteriilor enunțate de CEDO în cauza Engel. În cazul în care răspunsul la întrebarea de mai sus este unul afirmativ, garanțiile tradiționale ale dreptului penal sunt aplicabile, eventual ușor atenuate în cazul contravențiilor, care au un grad de pericol social mai redus.

Așa stau lucrurile, spre pildă, în cazul în care arestările de scurtă durată efectuate de organele de poliție conform legislației specifice domeniului ar fi utilizate nu numai în scopul de a

preveni un pericol, ci și în scop punitiv și de descurajare a reiterării comportamentelor incriminate. Un alt exemplu în acest sens îl constituie confiscarea care nu ar viza doar bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni sau contravenții, ci s-ar extinde și la alte bunuri ale suspectului. În acest din urmă caz, confiscarea are deveni o sancțiune care ar trebui să treacă testul garanțiilor de drept penal.

2. Aplicarea principiilor generale ale dreptului constituțional și ale dreptului internațional al drepturilor omului

În cazul în care garanțiile procedurale speciale ale dreptului penal nu sunt aplicabile, trebuie să fie luate în considerare principiile generale ale dreptului constituțional și ale dreptului internațional al drepturilor omului.

Exemplu: Legea de organizare și funcționare a poliției și a serviciilor secrete

Principalele domenii de aplicare pentru aceste garanții generale vizează puterea de coerciție ale organelor de poliție și prerogativele conferite serviciilor secrete în scopul colectării de informații. În aceste cazuri, drepturile fundamentale în cauză (de exemplu, dreptul la libertate, dreptul la respectarea vieții private și de familie) se aplică în strânsă legătură cu principiul proporționalității. În asemenea situații, un rol important revine legislațiilor naționale privind limitarea drepturilor fundamentale. Curtea Constituțională germană a pronunțat numeroase decizii prin care a anulat unele competențe procedurale ale organelor de poliție și serviciilor secrete prevăzute de legile de organizare și funcționare ale acestora, de exemplu, în cazul perchezițiilor informatice și procesării de date. În privința competențelor procedurale, garanțiile constituționale din domeniul dreptului penal și cele reglementate de legea de organizare și funcționare a poliției sunt relativ asemănătoare. Garanțiile aferente activităților de colectare a informațiilor desfășurate de serviciile secrete sunt mai puțin stricte, deoarece informațiile colectate în acest context sunt folosite mai degrabă în scop de monitorizare, și nu generează, în general, consecințe mai grave, cum ar fi arestarea sau condamnarea (așa cum se întâmplă în dreptul penal).

Exemplu: Legislația privind confiscarea

Rolul major al garanțiilor constituționale generale în domeniul controlului criminalității se concretizează și în ceea ce privește măsurile de confiscare fără caracter penal. Dacă măsura confiscării este o sancțiune penală, atunci ea implică, printre altele, prezumția de nevinovăție (art. 6 § 2 din CEDO), astfel încât infracțiunea care a determinat aplicarea sancțiunii și legătura dintre aceasta și bunurile confiscate trebuie să fie dovedite dincolo de orice îndoială rezonabilă. Cu toate acestea, dacă măsura confiscării se limitează la restabilirea situației anterioare sau dacă scopul ei este exclusiv preventiv (de exemplu, confiscarea bunurilor destinate sau folosite la comiterea infracțiunii) garanțiile dreptului penal nu sunt aplicabile.

Cu toate acestea, acest lucru nu exclude protecția constituțională. În aceste cazuri, pot fi aplicabile garanțiile generale de protecție, în special protecția proprietății (art.1 din Protocolul

nr.1 la CEDO), precum și dreptul la un proces echitabil în materie civilă (art. 6 din Protocolul nr.1 la CEDO).

Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, aceste garanții nepenale nu exclud hotărârile civile de condamnare bazate pe o preponderență a probelor sau pe o probabilitate ridicată de origini ilicite, precum și o inversare a sarcinii probei. Rezultate similare pentru confiscarea nepenală se pot întâlni și în legislația europeană (în special art.17 din Carta Drepturilor Fundamentale a UE). Contrar acestor interpretări, potrivit dreptul constituțional german, protecția proprietății merge și mai departe: ea cere instanței, după epuizarea tuturor probelor disponibile, „să fie convinsă că bunurile în cauză au fost obținute în mod ilegal”. Astfel, acest exemplu demonstrează că garanțiile juridice substanțiale sunt posibile și în alte regimuri juridice, în afara dreptului penal. Totuși, aceste garanții pot fi mai slabe, mai puțin dezvoltate și mai nesigure decât cele din dreptul penal datorită caracterului mai puțin intruziv al măsurilor respective.

3. Verificarea premiselor și limitelor specifice regimurilor de control fără caracter penal

Așa cum am ilustrat mai sus, regimurile de control din afara dreptului penal sunt adesea în măsură să ofere intervenții mai eficiente decât dreptul penal întrucât acestea sunt gândite pentru situații și scopuri specifice. De exemplu, legile războiului privesc amenințări excepționale prin atacuri armate grave. Dreptul privind serviciile de informații s-a dezvoltat ca un sistem timpuriu de avertizare împotriva pericolelor speciale cu care se confruntă statul. În plus, în multe ordini juridice, legile polițienești preventive sunt deosebit de adecvate în prevenirea pericolelor viitoare. Din aceste considerente, limitele decisive ale aplicării acestor regimuri alternative de control din afara dreptului penal se găsesc, de multe ori, în premisele, sau condițiile prealabile aplicării lor. Acest lucru tinde să fie trecut cu vederea în lumina multitudinii de anunțuri politice referitoare la războaie sau la programe de urgență specifice împotriva criminalității.

a) Exemplu: legile războiului

Premisele speciale pentru aplicare joacă un rol major în cadrul legilor privind conflictele armate. Aceste legi sunt folosite în „războaiele” împotriva terorismului, a drogurilor, a crimei organizate sau în războaiele cibernetice cu scopul de a justifica acțiuni specifice, care nu ar fi legale pe timp de pace. Cu toate acestea, obiectivul principal al lui *ius in bello* este acela de a limita conflictele armate cu un potențial militar ridicat; astfel, acesta conține o varietate însemnată de limite importante și de garanții de protecție.

Aceste limite și garanții ale legilor războiului sunt ilustrative în special în scopuri metodologice. Ele arată că obiectivele și sarcinile diferitelor regimuri speciale utilizate în controlul criminalității nu sunt decisive numai pentru limitele aplicării regimurilor respective ca atare. În plus, obiectivele și sarcinile diferitelor regimuri, precum și obiectul lor specific, afectează, de asemenea, tipurile, caracterul intruziv și garanțiile măsurilor și puterilor

respectivului control admisibile în cadrul acestui regim. Prin urmare, aceste două tipuri de limite și măsuri de protecție trebuie să fie discutate în detaliu.

aa) Condiția prealabilă esențială pentru aplicarea legilor războiului este conflictul armat, fie internațional, fie fără caracter internațional. În contextul unei inițiative împotriva formelor grave de criminalitate (un „război împotriva criminalității”), normele privind conflictele armate fără caracter internațional sunt mai importante. Aceste norme se regăsesc, în principal, în articolul 3 din Convențiile I-IV de la Geneva, în primul lor protocol adițional, precum și în dreptul internațional cutumiar. Potrivit acestor norme, un conflict nu se califică drept conflict armat fără caracter internațional decât atunci când se ajunge la o anumită durată și la o anumită intensitate care le depășesc pe cele ale „situațiilor de tulburări și de tensiuni interne, cum sunt insurecțiile, actele izolate sau sporadice de violență sau alte acte de natură similară” (art. 1 PA I și art. 8 alin. (2) litera (f) din Statutul de la Roma). Numărul total, durata, armele utilizate, numărul combatanților și al victimelor, precum și distrugerile provocate de actele de violență trebuie să fie comparabile - în natura și efectul lor – cu atacurile militare dintre forțele armate obișnuite ale unor state beligerante implicate într-un conflict armat internațional. Prin urmare, Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie a precizat, în cazul Tadić, că „un conflict armat există ori de câte ori există recurgere la forță armată între state sau violențe armate prelungite între autoritățile guvernamentale și grupuri armate organizate sau între asemenea grupuri într-un stat”. Aceasta este o cerință destul de riguroasă, care nu permite aplicarea legilor războiului împotriva „simplelor” grupurilor infracționale organizate de mari dimensiuni.

bb) Cu toate acestea, limitări în privința legilor războiului se întâlnesc nu numai în condițiile de aplicare a acestora, ci și în sfera de aplicare a lor. Astfel de limitări rezultă în special din sistemul de distingere între diferitele tipuri de oameni care iau de obicei parte sau au de suferit în conflicte armate: legile definesc cine anume poate acționa sub imperiul competențelor respective și care persoane pot fi atacate în temeiul căror condițiilor. Un mijloc major de protecție constă în distincția dintre „combatanți” și „civili”, ambele categorii fiind protejate de o manieră specifică în temeiul dreptului internațional umanitar. În conformitate cu articolul 3 din Convențiile de la Geneva și cu articolul 43 din Protocolul adițional I, combatanții sunt definiți ca membri ai forțelor armate ale unei părți dintr-un conflict armat internațional. Astfel, invenția unei a treia (și noi) categorii, aceea de „combatant ilegal”, care nu se bucură nici de protecția combatantului, nici de cea a civilului, este foarte problematică. Cu toate acestea, conflictele secolului XXI sunt caracterizate de civili care participă în mod direct într-un conflict armat. Prin urmare, Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR) a elaborat anumite criterii care trebuie îndeplinite pentru ca civilii să își piardă beneficiile statutului lor protector de „civil” ca o consecință a participării directe în conflict. Cele trei criterii CICR de participare directă la ostilități sunt, după cum urmează: să fie atins un „prag de prejudiciu”, care să fie „cauzat direct” de actul respectiv, între ele existând o „legătură beligerantă”.

Un concept la fel de problematic pentru extinderea competențelor legislației privind conflictul armat este conceptul de „asasinat cu țință precisă”, atunci când apare utilizat într-un

conflict fără caracter internațional, și care nu este clar definit în privința domeniului de aplicare și a timpului. În acest context, „asasinatul cu țință precisă” descrie practica unor state de a ucide persoane pre-selectate, care nici nu reprezintă o amenințare directă imediată pentru alte persoane și nici nu sunt executate ca urmare a punerii în aplicare a unei pedepse capitale, pe baza unei proceduri penale. Frecvența absență a legăturii cu câmpul de luptă și lipsa unui proces al persoanei vizate ridică probleme grave în ceea ce privește o încălcare a dreptului internațional umanitar și a drepturilor internaționale ale omului. Această preocupare este alimentată în special de recente operațiuni de „asasinate cu țință precisă” care nu s-au efectuat împotriva „combatanților” obișnuiți, pe câmpul de luptă, sau care au vizat persoane asociate grupurilor armate neregulate în cadrul conflictelor armate. În lipsa conceptului de „combatant ilegal”, aceste persoane sunt clasificate, potrivit dreptului internațional umanitar, drept „civili” și nu pot fi atacate decât „atunci când participă în mod direct la ostilități” (art. 51 alin. (3) PA I).

Într-un conflict armat, limitele legale privesc chiar și principiul de bază al puterilor de război, și anume cel al necesității militare. Acest principiu, pe de o parte, permite uciderea persoanelor, demolarea caselor, precum și ocuparea teritoriului. Pe de altă parte, același principiu limitează acțiunile militare la sfera acelor acțiuni care sunt „necesare” pentru realizarea obiectivelor militare. Prin urmare, dogma „necesității militare” deopotrivă legitimează și limitează acțiunile militare. În plus, legile conflictului armat sunt conduse de principiul proporționalității și de cel al umanității, în scopul de a menține conflictul cât mai „uman” cu putință și de a evita orice prejudiciu inutil. Celelalte norme de protecție provin, de asemenea, din principiile generale ale dreptului internațional al drepturilor omului, care sunt aplicabile ca *lex generalis*, în completarea lui *lex specialis* a legilor privind conflictele armate. Acest lucru ilustrează faptul că noțiunea de limite și garanții legale ale controlului criminalității din afara dreptului penal funcționează chiar și în cadrul legilor războiului, deși domeniul lor de aplicare, precum și conținutul lor se află sub imperiul regimului special.

b) Legi de securitate în domeniul situațiilor de urgență

Condițiile prealabile speciale ale regimurilor juridice specifice pot fi, de asemenea, importante în cazul legilor privind situațiile de urgență care permit o intervenție susținută a statului în astfel de situații. Actuala lege franceză din domeniul situațiilor de urgență (prelungirea și codificarea ei fiind discutate chiar în prezent) permite proclamarea, de către Consiliul de Miniștri, a stării de urgență pe timp de 12 zile; prelungirea ulterioară este posibilă numai pe baza unei legi parlamentare. Prezenta lege privind situațiile de urgență din Franța permite percheziții și confiscări fără mandat, accesul la sistemele de tehnologie a informației, stabilirea de zone de securitate cu acces limitat, dizolvarea grupurilor, arestul la domiciliu și cerințe privind reședința, interdicții privind întrunirile și închiderea locurilor de întâlnire, confiscarea armelor, precum și înrolarea în serviciul militar sau civil. Această zonă a dreptului arată din nou că amenințările la adresa libertăților civile aduse de controlul criminalității apar nu numai în contextul dreptului penal, ci și – și poate la un nivel și mai ridicat - în cadrul altor sisteme de control al criminalității. Prin urmare, eforturile depuse în domeniul dreptului penal, încă din perioada Iluminismului, în

vederea protejării libertăților civile trebuie să fie dublate și în cadrul acestor regimuri alternative de control al criminalității.

IV. Rezumat, evaluare și cercetare viitoare

A. Apariția dreptului securității

Societatea globală a riscului se caracterizează prin tipuri noi și complexe de criminalitate, teamă sporită de infracționalitate, o dogmă de prevenire a riscurilor, precum și o schimbare a politicii penale dinspre dreptul penal tradițional înspre dreptul securității preventive. Noua arhitectură emergentă a dreptului securității combină noi forme de drept penal preventiv cu alte regimuri juridice de prevenție în cadrul unui nou drept al securității orientat către risc.

Din moment ce definițiile sunt întotdeauna funcționale și servesc unor obiective specifice, o abordare științifică a controlului criminalității poate defini acest nou „drept al securității” ca fiind ansamblul de norme referitoare la prevenirea riscurilor cauzate de activitățile umane. Aplicând o abordare mai concentrată în domeniul dreptului penal și al criminologiei, aceste activități pot fi descrise ca fiind acele acte care sunt sau ar trebui să fie acoperite de dreptul penal. O astfel de atenție mai restrânsă se concentrează pe fapte mai grave și metodele de control aferente. Această restricție sporește șansele de a găsi mai multe puncte comune și de a obține rezultate mai bune pentru combaterea criminalității în vederea unei viitoare politici penale adaptate. În plus, termenul „dreptul securității” ar trebui să fie limitat, în sfera sa de definire, la acel drept care vizează eliminarea riscurilor, pericolelor și prejudiciilor (și nu doar pedepsirea vinovaților, așa cum este cazul în dreptul penal).

Această definiție a dreptului securității unește diferite regimuri juridice, în special dreptul penal preventiv, dreptul penal administrativ, legea de organizare și funcționare a serviciilor secrete sau a poliției, dreptul conflictelor armate și dreptul civil. S-ar putea adăuga, de asemenea, elemente din legislația privind imigranții sau dreptul telecomunicațiilor. În ceea ce privește obiectivul de a oferi securitate, dreptul penal își pierde monopolul în domeniul controlului criminalității. În scopul securității, dreptul penal este, la rândul său, regândit dintr-un instrument represiv într-unul preventiv. Acest lucru conduce la schimbările semnificative din dreptul penal descrise mai sus, atât în domeniul dreptului material, cât și în cel al dreptului procedural.

B. Avantajele pentru securitate

Trecerea de la dreptul penal represiv la prevenție și utilizarea mixtă a diferitelor regimuri juridice contribuie, fără îndoială, la un control mai eficient al criminalității. Acest lucru este realizat în primul rând printr-un simplu efect aditiv, deoarece, în principiu, aceste regimuri diferite acționează în mod independent unul față de celălalt. Cu toate acestea, utilizarea combinată a diverselor regimuri duce la sinergii suplimentare, în special în cazul în care se face un schimb de informații în cadrul regimurilor juridice sau sunt întreprinse acțiuni comune. În

cazuri specifice, combinarea diferitelor regimuri poate duce, de asemenea, la rezultate nedorite și la tensiune (spre pildă, atunci când prerogativele organelor de poliție derivate din dreptul penal preventiv sunt combinate cu actele preparatorii din dreptul penal). Cu toate acestea, astfel de efecte pot fi minimizate printr-o elaborare adecvată a prevederilor legale.

Per ansamblu, și din perspectiva securității, punerea laolaltă a acestor diverse regimuri juridice poate cu siguranță duce la îmbunătățirea securității. În actuala societate dominată de risc, nu există nicio alternativă la îmbrățișarea acestei noi abordări preventive și la combinarea și integrarea diferitelor regimuri juridice în scopul controlului criminalității complexe.

C. Prejudiciile aduse libertăților civile

Efectul negativ al acestei noi orientări vizează libertățile civile. Pe baza analizei de mai sus, pot fi identificate trei motive distincte, responsabile pentru acest efect limitativ:

Primul motiv este acela că noile amenințări și teama de criminalitate conduc la un climat care acordă prioritate obiectivului de securitate, în timp ce libertățile civile și, în special, protecția vieții private devin teme de interes secundar. Această evoluție este responsabilă, spre pildă, de conturarea unui peisaj juridic în care incriminarea este tot mai extinsă în ceea ce privește faza actelor preparatorii sau în care noi instrumente de investigare (cum ar fi căutările online ale calculatoarelor) sunt puse în aplicare și acceptate.

Al doilea motiv pentru pierderea libertăților civile este faptul că „prevenția”, „reducerea riscului” și „securitatea” sunt, în principiu, concepte nemărginite. În timp ce noțiunea tradițională din dreptul penal al faptei anterioare ilicite comise cu vinovăție vizează o faptă concretă și fixă din trecut, prevenția depinde de o prognoză deschisă și orientată spre viitor. În societatea complexă a zilelor noastre, există mereu riscuri (unele dintre ele așteptate în cotidian) și o securitate absolută este imposibilă. În contextul riscurilor noi și grave (cum ar fi, de exemplu, terorismul), precum și a unor politici orientate înspre alegător și sprijinite pe principiul „guvernare bazată pe teama de criminalitate”, există întotdeauna posibilitatea de a face și mai mult pentru securitate, precum și stimulentele necesare acestui demers.

Al treilea motiv pentru pierderea libertăților civile este și cel mai interesant dintre ele și a ieșit la iveală în cursul analizei de mai sus: analiza a arătat că există discrepanțe enorme între diferitele discipline ale dreptului securității în ceea ce privește garanțiile juridice, în ciuda faptului că punctele de plecare constituționale, de exemplu, sunt destul de asemănătoare. Acest lucru se datorează faptului că obiectivele și sarcinile diferitelor regimuri utilizate pentru controlul criminalității sunt foarte diferite. De-a lungul acestei analize, consecințele respective au devenit deosebit de clare în cazul dreptului aplicabil conflictelor armate: în timp ce majoritatea sistemelor de justiție penală au abolit pedeapsa cu moartea, legile războiului permit încă uciderea persoanelor fără vreun mecanism judiciar de control prealabil. Rațiunea acestei diferențe semnificative rezultă din diferitele sarcini ale diverselor regimuri juridice. Cu toate acestea, astfel de diferențe demonstrează, de asemenea, că schimbările majore în materie de garanții juridice

pot fi cu ușurință tolerate prin aducerea unui caz dintr-un anumit regim juridic sub umbrela unui alt regim. Așa se întâmplă, spre pildă, în cazul în care competența agențiilor de informații se extinde asupra anumitor infracțiuni sau în cazul în care urmărirea penală a unui terorist sau a unei organizații criminale este încadrată ca și combatere a războiului întrucât se consideră că presupune un conflict armat. Asemenea schimbări de concepte se constituie în cele mai grave amenințări la adresa libertăților civile, așa cum au fost ele relevate în analiza de mai sus.

D. Cercetarea viitoare

Acest rezultat are o influență importantă asupra continuării cercetării viitoare privind noul drept al securității. Putem rezolva problemele legate de limitele legii securității numai dacă vom studia în amănunt obiectivele și sarcinile diferitelor regimuri care contribuie la apariția legii securității. În ceea ce privește viitoarea politică penală, trebuie în special să analizăm și să regândim elementele de bază ale arhitecturii securității actuale.

Astfel, amenințările de criminalitate complexă din momentul de față ar putea duce la schimbări fundamentale în sistemul actual al dreptului polițienesc, dreptului serviciilor de informații, dreptului războiului, precum și în cel al altor drepturi. Necesitatea unei astfel de abordări holistice justifică analiza de ansamblu și definiția dată mai sus dreptului securității. Studiile de drept comparat indică, de asemenea, faptul că există alternative la soluțiile noastre prezente. Din acest motiv, cercetarea în domeniul legii securității și în cel al arhitecturii acesteia este de abia la început. Mai avem o cale lungă de parcurs. Sper ca, pe viitor, să pășim împreună pe acest drum – Timișoara și Freiburg.

ULRICH SIEBER

SPEECH

to the Ceremony of Awarding the Title
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
of the West University of Timișoara

**The Paradigm Shift in the Global Risk Society:
From Criminal Law to Global Security Law**

– An Analysis of the Changing Limits of Crime Control –

Lecture at the West University of Timisoara, 30th March 2016

I. Introduction: New Threats, New Fears, and the Dogma of Security

Cases of international terrorism, organized crime, economic crime, and other forms of complex crime illustrate the significant impact of crime and the importance of crime control to society as a whole. Not only do these cases dominate public discussions, the media, and political discourse. They are also causing a fundamental paradigm shift in criminal policy in general and in the architecture of security law in particular – a development that goes largely unnoticed by the general public.

This paradigm shift is based, on the one hand, on objective changes such as the emergence of new threats and new types of complex crime, for example, terrorism, organized crime, and cybercrime. On the other hand, it is due also to changes in people's subjective levels of well-being: objective changes lead to greater fear of crime. In many countries, these feelings of insecurity and the resulting demands for stricter laws are embraced by populist politicians seeking (re-)election. Their policy of “governing through fear of crime” is reflected in the rise of extremist parties calling for protection against migrants and strangers and for increased security against crime.

The combination of these objective, subjective, and political factors has greatly influenced criminal policy in recent years: in many areas, crime control is no longer dominated by the traditional questions of culpability and punishment but rather by the issues of risk and dangerousness and by the future-oriented themes of prevention and security. This dogma of

security as described has led to fundamental changes in existing approaches to social control and to the emergence of a new aim: providing security by means of early prevention.

This development can be seen both within and outside of criminal law, dissolving the limits between the legal regimes into a kind of overall “security law”. This law is governed by a new architecture, which is no longer monopolized by criminal law but by a variety of different legal regimes such as intelligence law, police law, the laws of war, or civil law. The new architecture of security law goes hand in hand with a loss of legal guarantees within and, in particular, outside of criminal law.

The aim of this lecture is to describe and to understand these fundamental changes within the global risk society better. For this purpose, it will briefly analyse the contours and regimes of the emerging security law (part II). It will then deal especially with the accompanying process of decreasing legal guarantees (part III). Lastly, the summary (part IV) will recapitulate and explain this overall legal development in the global risk society in more detail and stress the need for future research on this topic.

II. The Emergence of Preventive Security Law

A. Preventive Criminal Law

The traditional concept of criminal law is changing in important areas from being a repressive, punitive instrument to being a primarily preventive tool designed to minimize dangers and risks. In the area of *substantive criminal law*, this new preventive approach is based on the protection of overall social interests (such as the “financial market”) in advance of criminal activity against individuals as well as on the criminalization of early (often commonplace) preparatory acts that pose specific risks or are executed with the intent of committing a crime. An example of this development is the criminalization of the attempt to leave the country with the aim of receiving weapons training in a terrorist training camp located abroad, as was recently enacted in Germany.

A corresponding preventive aspect of criminal law can also be found in the field of *criminal procedure*: many clandestine powers for secret surveillance available in police law and intelligence law are now also used in criminal procedure or law enforcement. These powers represent the procedural equivalent to preparatory inchoate offenses in substantive criminal law as they facilitate the investigation of activities in this preparatory phase. Such powers are found not only in many legal orders but they also dominate the criminal policies of international organizations. They threaten the balance between security and liberty, a balance essential to democratic societies.

B. Non-Criminal Regimes of Security Law

Parallel and in addition to these changes *in* criminal law, there are similar changes **outside** of **criminal** law: criminal law-based policies for social control are yielding to security-based policies. Thus, police law, intelligence law, laws of war, civil law, and private law are taking over tasks that until recently were within the ambit of criminal law. In many cases, these alternative legal regimes may permit more intrusive interference with civil liberties compared to criminal law and may be subject to significantly less comprehensive legal guarantees.

- This can be seen, for instance, in the use of **intelligence law** for crime control purposes: Enquiries by intelligence agencies do not require the existence of a suspicion; in contrast, starting a criminal investigation requires such a suspicion in order to protect citizens against intrusion and an excessive search for crime.
- **Police law** in many countries is acquiring new and intrusive control instruments, among them those for confronting so-called “endangerers” (in Germany), for “control orders” that are similar to criminal law measures (e.g., in England), and for “administrative detention” with few legal guarantees (such as in Israel).
- The **laws of war** are being construed (esp. in US law) to permit the targeted killing of alleged terrorists without proof of criminal activity and with no judicial oversight.
- So-called “**administrative sanctions**” can lead to the imposition of staggering fines in the course of procedures that offer minimal legal guarantees, as is illustrated by the EU Commission’s powers in dealing with the cartel offenses in European competition law or the sanctions against banks and other companies imposed by the American Securities and Exchange Commission.
- “**Civil asset forfeiture**” and “non-conviction based confiscation” against suspected criminals and “unjustified enrichment” permit, in an increasing number of countries, the confiscation of assets. This approach is based on the less stringent civil law standard of “preponderance of the evidence” and do not require a criminal conviction.
- What is more, **private compliance programs** in many Western states lead to investigations by private companies, all in the absence of proper safeguards.

C. Additional Changes in the Global Information Society

The threat to the protection of individual liberty posed by the new “security law” is exacerbated by two additional changes that are caused by the shifts of global risk and information society:

As a consequence of today’s **information society**, the use of *effective IT-based technical surveillance measures* and the collection, storage, and mining of massive amounts of personal data lead to new concepts of investigation and prevention that already go far beyond all previous visions of a surveillance (“Big-Brother”) state. On this basis, new concepts of “predictive policing” might lead to the early identification of potential criminal activity in the future. As a

consequence, the traditional conflict between liberty and security has, in this field, expanded to a conflict between privacy and crime control.

In addition, as a result of the **global society**, many legal orders have developed new models for *transnationally effective criminal law*. These new models lead to conflicts between the efficiency of transnational crime control, on the one side, and the protection of individual rights and of the sovereignty of the state involved in a conflict, on the other. This is the case, for example, with respect to the abandonment of traditional models of legal mutual assistance in favour of the direct recognition of foreign decisions, a development that gives precedent to security interests and weakens the protection of individuals. The same applies with regard to global strategies for new sanction regimes – such as the United Nations sanctions against terrorism. Transnational investigations in foreign countries lead to similar results (e.g., with an online investigative measure that, without recourse to mutual legal assistance, directly accesses foreign servers to investigate crime). In all of these models, existing legal guarantees for the protection of citizens are much weaker than in traditional law and may even be completely absent.

D. The Emerging Architecture and Characteristics of Security Law

The above analysis has shown that, in important areas of crime, criminal law is transforming from a repressive to a more preventive function. At the same time, criminal law is losing its monopoly on crime control, as it is amended (and sometimes replaced) by other legal regimes.

The combination of the traditional criminal law, the new preventive criminal law, and these non-penal legal regimes can be more efficient in preventing crime than traditional repressive criminal law is. They permit early arrests and lengthy “incarceration” of potential perpetrators (by preventive criminal law), the targeted killing of suspected terrorists (by laws of war), the comprehensive collection of mass data without any suspicion (by intelligence law), the confiscation of unexplained wealth based on a preponderance of evidence (by civil law-based confiscation systems without conviction), efficient and quick procedures against illegal cartels or fraudulent companies (by so-called administrative sanctions), and the self-investigation of companies that are expected to present both the offender and the respective evidence on a silver platter (based on compliance regimes and sentencing guidelines).

However, the examples not only illustrate the advantages of these alternative systems of crime control when it comes to improving security. They also show that these systems have less legal guarantees for protecting the liberty of citizens concerned. Compared to the rules of traditional criminal law, the regimes described above might, for instance, overstrain the instrument of criminal law and infringe the principle of culpability (in preventive criminal law), create a non-judicial death penalty (in the laws of war), neglect the limitation of criminal investigations in cases of suspicion (in intelligence law), infringe the criminal law standard of

proof beyond reasonable doubt (in civil law-based confiscation), abolish a multitude of legal guarantees (in administrative sanction law), circumvent the interdiction of self-incrimination, and many other guarantees of criminal procedural law (in compliance regimes). All such activities would not be possible under traditional repressive criminal law. This illustrates that the advantage in security reached by these new regimes comes at the expense of liberty. Since the goal of criminal law (and similarly of the other legal regimes) encompasses both aims, security *and* liberty, evaluating this new development is difficult and must be done in a differentiating way.

Up until now, we lack – besides a comprehensive empirical analysis – such an evaluation of the new regimes of security law: The shift to prevention is being critically discussed only with respect to preventive criminal law and many legal scholars reject this change fundamentally. Therefore, the criminal law community is largely oblivious to the increasing shift towards non-criminal regimes for crime control due to its dogmatic focus on the traditional penal law. This insularity brings with it a serious risk: While criminal law might uphold its dogmatic principles and guarantees, these principles could be undermined by changing the legal regimes for crime control or by using a sanction regime with a false non-criminal label (such as possibly “*administrative* sanction law” or “*civil law*-based confiscation”). In some countries this development is already under way.

For these reasons, criminal lawyers should neither prematurely reject nor close their eyes to the development of these non-criminal systems for social control. On the contrary, we must actively participate in the construction of the emerging new legal architecture. Criminal lawyers possess not only a general knowledge of crime control. They also have the necessary experience and understanding to grasp the potential for abuse inherent in crime control since the history of criminal law is, to a large extent, a history of its abuses. For this reason, criminal lawyers must always be aware that criminal law has two equivalent aims: providing security *and* protecting freedom.

Since the practical advantages of applying the new legal regimes are obvious, we should deal especially with the necessary safeguards against abuses of crime control in the emerging security law. The following part of this analysis therefore deals with the question of how far the guarantees of criminal law are changing and could or should be upheld if crime is tackled by preventive criminal law and non-criminal legal regimes.

III. Legal Limits for the New Architecture of Security Law

Legal limits to an otherwise boundless security law can be derived primarily from national *constitutional law* and from international human rights guarantees, such as the European Convention for Human Rights, the EU Charter of Fundamental Rights, the Geneva Conventions

and Additional Protocols, as well as other international conventions. In addition, limits of law can also be based on general principles of legal doctrine, especially the dogmatics of criminal law (*Strafrechtsdogmatik*). Some of the respective fundamental principles are recognized by all and some only by a number of scholars. These dogmatic principles are non-binding for the legislature, but can be advocated as best practices for good legislation. However, these differentiations between constitutional law and dogmatic principles are blurring: A specific guarantee can be based on constitutional law in one country and be justified as a dogmatic principle in another legal order; in addition, some of these principles might have a chance to develop into future constitutional law at a later stage; in some cases it is unclear if a guarantee has constitutional or only a dogmatic justification. Thus, the legal sources of limits to the emerging security law may vary between different legal orders, are time-dependent, and often controversially disputed.

For this reason, an internationally viable concept for the limits of security law should not be based on legal sources, but be structured according to factual questions. These concern:

- A. the definition of criminal law, its specific guarantees with respect to preventive criminal law, and the possible recognition of a “light criminal law” with attenuated guarantees, as well as
- B. the development of special safeguards for other (non-criminal) legal regimes with specific foundations, applications, and exceptions.

A. Defining Criminal Law and Its Limits

Criminal law has developed specific guarantees for protecting civil liberties since the Enlightenment. Due to this long historical development and the dominance of criminal law-based guarantees, the following concept on the limits of security law starts with three fundamental questions: (1) Does criminal law have specific features which differentiate it from the other regimes of security law and which can justify and define the range of specific guarantees applicable to criminal law? (2) Which limits exist or can be developed based on the range of these guarantees in order to guard against a too far-reaching preventive criminal law? (3) Can these limits for criminal law be reduced by creating a “light criminal law” (e.g. an “administrative sanction law”) with more lenient penalties and attenuated guarantees compared to traditional criminal law?

1. The Definition of Criminal Law and the Justification of Specific “Penal” Guarantees

The severity of criminal sanctions alone cannot be viewed as a specific feature of criminal law and as a special justification of its guarantees, since grave consequences – including the deprivation of liberty – can also be found in other regimes of (esp. public) law. For this reason,

the main particularity of the legal consequences of criminal law lies in the combination of a sanction with ethical blame (e.g., connected with the criminal label provided by the legislature, which defines crimes esp. by specific names for “criminal” sanctions). In addition, sanctions of criminal law go beyond the restitution of illegal enrichment and beyond measures necessary for the technical prevention of future acts (e.g., by police law) or other specific legal purposes (such as taxation). What distinguishes criminal sanctions from the preventive measures of German police law, from the confiscation measures for re-establishing the *status quo ante*, and from the other measures listed above is its imposition of the legal detriment with the goal of deterring the perpetrator and/or the general public.

Based on this concept, specific guarantees of criminal law can indeed be justified in light of the combination of these severe factors of blame, detriment, and the “use” of the perpetrator to deter others (a mechanism that can be called into question with respect to its operability and the legitimacy of “using” the perpetrator to deter others). In addition, these special guarantees of criminal law historically originated in reaction to specific abuses and risks of criminal law which continue to exist in many legal orders. Such special guarantees safeguarding against typical abuses of criminal law include, for example, the principle of “*nullum crimen sine lege parlamentaria*”, the rejection of an analogous application of criminal statutes, the principle “*ne bis in idem*”, or the necessary proof beyond reasonable doubt.

The characteristic features of this definition of criminal law and the scope of its guarantees can be found in slightly different variations in the concepts of criminal law and criminal sanctions as developed by constitutional courts and human rights courts. For example, the respective Engel criteria of the European Court of Human Rights define criminal sanctions by (1) the classification of the measure in national law, (2) the nature of the offence (esp. its aim and purpose), and (3) the degree of severity of the penalty risked (with no minimum requirement for criminal sanctions). If sanctions are not characterized by the legislature as criminal, the ECtHR does not judge them to be criminal as long as they only re-establish the *status quo ante* or are focused on future prevention. This means that the confiscation of the proceeds of crime or of dangerous instruments used to commit crimes, as well as other purely preventive measures do not fall under the concept and the guarantees of criminal law if the legislature does not label these instruments as criminal and does not attach any ethical blame. Thus, based on the ECtHR definition of crime, the legislator can exclude the legal consequences of police law, intelligence law, the laws of war, and civil asset confiscation from an application of the criminal law guarantees if he defines these legal consequences properly. As a consequence, purely compensatory and purely preventive regimes have to be restricted by their own guarantees and limits.

Contrary to these legal regimes, the preventive criminal law discussed above is unquestionably part of criminal law since it combines ethical blame (through its designation and classification by the legislature) with grave legal consequences going far beyond restitution and

direct (“technical”) prevention and instead aims to deter the perpetrator and the general public from further acts.

2. The Specific Limitations for Preventive Criminal Law

The above-mentioned alignment of preventive criminal law leads to the question of whether constitutional law or dogmatic principles of criminal law are able to effectively limit a preventive criminal law that has become excessive. This question becomes relevant, for example, if the legislature decides to criminalize purely subjective criminal ideas or everyday actions performed with criminal purpose. An example of the latter is a recently-enacted German statute criminalizing the collection of assets with the intention to finance terrorist acts. In the hearing of the expert commission of the German parliament, I argued that this extension of criminal law comes quite close to criminalizing pure thoughts and contradicts the principles of criminal law and possibly also the constitutionally protected principle of culpability.

In German law, the principle of culpability is not mentioned in the text of the Constitution, but is recognized by the Federal Constitutional Court as a special constitutionally protected principle. The Federal Constitutional Court requires that the penalty must be proportionate to the gravity of a criminal act and the perpetrator’s degree of fault: Culpability is thus both “one of the legitimizing reasons for, as well as the outer limit to imposing and enforcing a prison sentence.” The basis for punishment lies in the offender being guilty of “reproachable wrongdoing”. Thus, culpability for an action must be derived from a combination of both objective wrongdoing and personal fault. For this reason, one can argue that the respective statutes of preparatory criminal law are only legitimate if they are not only based on *subjective intentions* of the perpetrator but also require *indicative objective elements* of crime.

In a similar way, it is possible to develop limits against other types of “inchoate offences”, “abstract endangerment statutes”, or other types of preventive criminal law. Under German law, for example, limits for statutes designed to safeguard vague social interests (like the public peace) can be based on the constitutional requirement of a legitimate aim and a proportional means of protection, or (less binding but more specific) the dogmatic requirement that criminal statutes should only protect precisely defined legal interests. These examples illustrate that constitutional law and legal doctrine are capable of developing at least some adequate limits for preventive criminal law.

3. Recognition of a “Light Criminal Law” with Attenuated Guarantees

According to the Engel criteria of the ECtHR described above, the scope of criminal law with its specific guarantees encompasses not only the traditional core criminal law but also the regimes of so-called administrative criminal law, administrative sanction law, and the law of regulatory offences (e.g., the German *Ordnungswidrigkeitenrecht*). In the context of administrative criminal law, the Court stresses that “there is nothing in the Convention to suggest that the *criminal nature* of an offence, within the meaning of the Engel criteria, necessarily

requires a *certain degree of seriousness*” (emphasis added). It reiterates that “the *lack of seriousness of the penalty* at stake cannot deprive an offence of its inherently *criminal character*” (emphasis added). Thus, as far as administrative offences are concerned, there is no requirement in the jurisprudence of the ECtHR of a certain minimal degree of ethical blame, a factor that traditionally forms the basis of criminal culpability in national penal law regimes. The ECtHR deals with minor offences in a more flexible manner and extends its application of Article 6 of the Convention to include such cases if the nature of the administrative offence in question protects values or interests of society that are “*usually protected by criminal law*” and if “the aim of administrative sanctions is to *punish* offenders and to *deter* them from reoffending” (emphasis added). In these cases, the sanctions are imposed “on the basis of the gravity of the impugned conduct, and not of the harm caused”.

Within these administrative offences, the ECtHR distinguishes between two types: the first category comprises so-called *minor* or *petty crimes*, which have often been removed from the core criminal law in the course of decriminalization due to the minimal nature of wrongdoing involved and in order to unburden the prosecution office (e.g., with respect to the above-mentioned traffic offences). The second category consists of administrative offences whose prosecution is conducted by a special supervisory authority within its general competence for the overall regulation of a particular field, such as agriculture or financial markets.

This broad concept for the guarantees of “criminal law” and “criminal fines” leads to the question of whether the limits of criminal law – which were historically developed for core criminal law – can be softened for legal regimes that dispense with terms of imprisonment and limit their sanctions to monetary fines or other alternative sanctions for cases of minor wrongdoing. Such attenuation is accepted by the ECtHR to a certain degree: The Court has accepted the fact that the two categories of administrative offence are both prosecuted *and* adjudicated in the first instance by the same administrative body. However: “decisions taken by administrative authorities which do not themselves satisfy the guarantees of Article 6 § 1 of the Convention must be subject to subsequent control by a judicial body that has full jurisdiction”. Yet, even in the subsequent judicial proceedings, procedural tools such as conducting proceedings in writing, fast-track procedures, and the limitation of evidence in order “to deal quickly and efficiently with *petty offences*” are not *per se* impermissible, provided the procedure still satisfies the main purpose of Article 6 of the Convention, namely, to “guarantee the right of an accused to *participate effectively in his criminal trial*”. Other guarantees of the ECHR might also be attenuated for “offences of a minor character.” This can apply with regard to the right of appeal to a superior court (Art. 4 of Protocol No. 7). There is also an exception with regard to the principle of *ne bis in idem* (Art. 4 of Protocol No. 7) if a criminal sanction and a “regulatory offence” differ in their essential elements.

However, even for minor administrative offenses, the Court does not accept wide-reaching limitations, for example, with respect to the right to be informed of the accusations and to prepare for defence, to have an oral hearing, to ask for exonerating witnesses or experts, to use

the services of a translator free of charge, to receive reasons for the verdict as well as with respect to the principle of the finality of judgments. The same holds true with respect to the principle of *nulla poena sine lege* (Art. 7). In all cases, the Court addresses the individual complaints and procedures as a whole.

This illustrates that the ECtHR compensates to a certain degree its broad and rigid concept of “criminal law” and “criminal sanctions” by applying flexible legal consequences with respect to the relevant guarantees. However, this flexible application of these guarantees was developed chiefly for petty offences. In addition, in various decisions the Court has declared that the degree of some procedural guarantees depends, *inter alia*, on “what is at stake”. The Court also stressed that there “are clearly ‘criminal charges’ of differing weight” and it justified the need for a public hearing with regard to the “financial severity” and the “significant degree of stigma” of the penalties and with regard to the loss of the “professional honor and reputation of the persons concerned.” This modulation of the level of guarantees according to the gravity of the intrusion is justified especially by the principle of proportionality: the more serious an intrusion in civil liberties is, the higher the level of procedural safeguards must be.

As a consequence, the system of protective guarantees does not jeopardize a decriminalization of petty offences or the efficiency of administrative and sanctioning proceedings in the above-mentioned second category of administrative offences. However, there are also limits for such attenuations, especially for cases with significant financial penalties. This is relevant, for instance, with respect to the methods used in calculating the sometimes staggering fines that can be found in EU competition law. For example, regarding limits to administrative discretion and the minimal level of specificity exhibited by the applicable fining guidelines, the current state of affairs in cartel enforcement appears troubling, considering the gravity of the sanctions imposed. In some of these areas there seems to be an urgent need for reform. A more detailed critical assessment of these proceedings under the ECHR, EU law, and national constitutional law is therefore called for. However, the present analysis shows that there are limits and guarantees which can be used.

B. Defining the Limits of Crime Control Outside Criminal Law

In order to avoid a security law without restrictions, there must also be limits on measures *outside criminal law*. This is especially the case with respect to the above-mentioned legal regimes of police law, intelligence law, the laws of war, civil law, and private compliance regimes. If these regimes are employed for the purpose of crime control, constitutional or dogmatic limitations, I suggest that they should be developed in the course of a three-stage review procedure: (1) checking for elements of criminal law, (2) applying general principles of constitutional law and international human rights law, as well as (3) verifying the prerequisites, specific limits, and dogmatic principles of the respective non-criminal control regimes.

1. Checking for Elements of Criminal Law

In an initial check for limits of specific control regimes used against crime, the question dealt with above of whether the respective measures used for crime control purposes fall within the concept of criminal sanctions should be analysed, for example, according to the Engel criteria of the ECtHR. If this question is answered in the affirmative, the traditional guarantees of criminal law are applicable, possibly with some attenuation for administrative sanctions that deal with less serious offences.

This would be the case, for example, if short-term security arrests under police law were used not only for the prevention of danger but also for purposes of deterrence and punishment. The same would apply if a so-called civil asset forfeiture were not limited to the profits of crime or to clearly preventive purposes but rather extended to other assets belonging to the suspect. Due to such a “surplus”, the confiscation would be a penalty and as such subject to the guarantees of criminal law.

2. Applying General Principles of Constitutional Law and International Human Rights Law

If the special guarantees of criminal law are not applicable, general principles of constitutional law and international human rights must be considered.

a) Example: Police Law and Intelligence Law

The main fields of application for these general guarantees are coercive police powers and powers of intelligence agencies used for information gathering. For these cases, the fundamental rights at issue (e.g., rights concerning the protection of liberty, privacy, and the home) in connection with the principle of proportionality apply. The requirement of a statutory reservation for a parliamentary law allowing limitations of fundamental rights also plays an important role. The German Constitutional Court has announced a multitude of decisions that nullify the procedural powers of police law and intelligence law, for example, with regard to online searches (forensic software) or data mining. In this field of procedural powers, constitutional guarantees in the area of criminal law and those in the area of police law are often quite similar. The respective guarantees for the information-gathering activities of intelligence agencies are generally less strict, since the information collected in this context is used only for monitoring purposes and generally not for more serious consequences such as arrest or conviction (as may be the case under criminal law).

b) Example: Confiscation Law

The important function of general constitutional guarantees in the field of crime control can also be seen with respect to non-criminal confiscation measures. If confiscation measures are criminal sanctions, this implies *inter alia* the presumption of innocence (Art. 6 § 2 ECHR) so that the underlying crime and its connection with the confiscated assets must be proven beyond

reasonable doubt. If, however, confiscation measures are limited to re-establishing the *status quo ante* or if their only aim is to prevent future crime (e.g., by confiscating instruments for committing crime) the guarantees of criminal law do not apply. However, this does not exclude constitutional protection. In these cases, the *general* safeguards for protection may be applicable, especially the protection of property (Art. 1 of the Protocol No. 1 of the ECHR) and the right to a fair trial in civil matters (Art. 6 of the Protocol No. 1 of the ECHR).

According to the ECtHR, these non-criminal guarantees do not exclude civil conviction orders based on a preponderance of evidence or with a high probability of illicit origins, as well as a reversal of the burden of proof. Similar results for non-criminal confiscation can be expected under EU law (esp. Art. 17 EUC). Contrary to these interpretations, under German constitutional law, the protection of property goes further: it requires the court, after exhausting all available evidence, “to be *convinced* that the assets concerned were obtained illegally”. Thus, this example shows that substantial legal guarantees are also possible outside criminal law in other legal regimes. However, these guarantees may be weaker, less developed, and more insecure than those of criminal law, due to the lesser intrusiveness of the respective measures.

3. Verifying the Prerequisites and Specific Limits of Non-Criminal Control Regimes

As illustrated above, the control regimes outside of criminal law are often able to provide more efficient interventions than criminal law can, since they are designed for specific situations and purposes. For example, the laws of war deal with exceptional threats by serious armed attacks. Intelligence law was developed as an early warning system against special dangers to the state. And in many legal orders, preventive police laws are particularly suited to dealing with the prevention of future dangers. For these reasons, the decisive limits to the application of these alternative control regimes outside of criminal law are often to be found in the prerequisites for their application. This tends to be easily forgotten in light of the multitude of political announcements regarding wars or specific emergency programs against crime.

a) Example: The Laws of War

Special prerequisites for application play a major role in the laws on armed conflicts. These laws are used in “wars” on terror, on drugs, on organized crime, or in cyberwars in order to justify specific actions that would not be legal in times of peace. However, the main goal of *ius in bello* is to limit armed conflicts with a high military potential; thus it contains a variety of important limits and protective guarantees.

These limits and guarantees of the laws of war are most illustrative for methodological purposes. They show that the aims and tasks of the different special regimes used in crime control are not only decisive for the *limits of applying the respective regimes* as such and at all. In addition, the aims and tasks of the various regimes as well as their typical subject matter are also affecting the types, the intrusiveness and the *guarantees of respective control measures* or

powers admissible under this regime. For this reason, these two types of limits and safeguards have to be discussed in more detail.

aa) The essential *prerequisite for applying the laws of war* is either an international or a non-international armed conflict. In the context of an initiative against serious crime (a “war on crime”), the rules on non-international armed conflicts are more important. These rules are found primarily in Article 3 of the Geneva Conventions I–IV, in their first additional protocol, and in customary international law. According to these rules, a conflict does not qualify as a non-international armed conflict unless a certain duration and a certain intensity are reached that surpass those of “internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature” (Art. 1 AP I and Art. 8 (2) (f) Rome Statute). The total number, the duration, the weapons used, the number of combatants and victims, as well as the destruction caused by the acts of violence must be comparable – in their nature and their effect – to military attacks between regular armed forces of belligerent states involved in an international armed conflict. Therefore, the ICTY stated in the *Tadić* case “that an armed conflict exists whenever there is a resort to armed force between States or protracted armed violence between governmental authorities and organized armed groups or between such groups within a State”. This is a quite rigorous requirement that does not allow for the application of the laws of war against “mere” large organized criminal groups.

bb) However, limitations of the laws on war lie not only in the requirements for their application but also within the range of their application. Such limitations result especially from the system for distinguishing among different types of people which typically take part or suffer in armed conflicts: The laws define who can act under the respective powers *and* which persons can be attacked under which conditions. A major protective means here lies in the distinction between “combatants” and “civilians”, both of whom are protected in a specific way under international humanitarian law. Pursuant to Article 3 of the Geneva Conventions and Article 43 Additional Protocol I, combatants are defined as members of the armed forces of a party to an international armed conflict. Thus, the invention of a third (new) category of “illegal combatant”, which has neither the protection of a combatant nor that of a civilian, is highly problematic. Yet, the conflicts of the 21st century are characterized by civilians who participate directly in armed conflict. Therefore, the International Committee of the RedCross (ICRC) has developed criteria that must be fulfilled before civilians lose the benefits of their protective “civilian” status as a consequence of direct participation in the conflict. The three ICRC criteria for direct participation in hostilities are as follows: a likely “threshold of harm”, which would be “caused directly” by the act in question with a “belligerent nexus”.

A similarly problematic concept for extending the powers of the laws on armed conflict is the concept of “targeted killing” if it is used in a non-international conflict that is not clearly defined in terms of scope and time. In this context, “targeted killing” describes some states’ practice of killing pre-selected individuals who neither pose an immediate direct threat to other individuals nor are executed as enforcement of a death penalty on the basis of a criminal

proceeding. The oftentimes missing link to the battlefield and the lack of a trial of the targeted individual raises severe concerns as regards a violation of international humanitarian law and international human rights. This concern is fueled particularly by recent operations of “target killings” which were not performed against regular “combatants” on the battlefield or which concerned targeted individuals who were linked to irregular armed groups within armed conflicts. Without the concept of “unlawful combatant” these persons are categorized as “civilians” under international humanitarian law and might only be attacked “for such time as they take a direct part in hostilities” (Art. 51 (3) AP I).

In an armed conflict, legal limits concern even the guiding principle for war powers, namely that of military necessity. This principle, on the one side, permits the killing of persons, the demolition of houses, and the occupation of territory. On the other side, it also limits military actions only to those actions that are “necessary” for the realization of military aims. Therefore, the dogma of “military necessity” simultaneously both legitimates and limits military actions. Additionally, the laws of armed conflict are guided by the principle of proportionality and humanity in order to keep the conflict as “humane” as possible and to avoid unnecessary harm. Further protective rules also originate from the general principles of international human rights law, which are applicable as *lex generalis* in addition to the *lex specialis* of the laws on armed conflicts. This illustrates that the concept of legal limits and guarantees for crime control outside criminal law works even within the laws of war, however that their scope and content are influenced by the special regime.

b) Emergency Security Laws

Special prerequisites of specific legal regimes can also be important for emergency laws that allow intensive state intervention in emergency situations. France’s currently applicable emergency law (whose prolongation and codification is under discussion) permits the proclamation by the Council of Ministers of a state of emergency for 12 days; subsequent prolongation is possible only by parliamentary law. The present emergency law in France allows warrantless searches and seizures, access to systems of information technology, establishment of security zones with limited accessibility, dissolution of groups, house arrest and residence requirements, bans on assemblies and the closing of meeting places, seizure of weapons, as well as drafting to military or civil service. This area of law shows again that the threats to civil liberties posed by crime control arise not only in the context of penal law but also – and even more so – within the framework of other systems of crime control. As a consequence, the efforts made in criminal law since the Enlightenment to protect civil liberties must also be undertaken in these alternative crime control regimes.

IV. Summary, Evaluation and Future Research

A. The Emergence of Security Law

The global risk society is characterized by new and complex crimes, an increasing fear of crime, a dogma of risk prevention, and a shift in criminal policy from traditional criminal law to preventive security law. The emerging new architecture of security law combines new forms of preventive criminal law with other preventive legal regimes into a new risk-oriented security law.

Since definitions are always functional and serve specific objectives, a research approach to crime control can define this new “security law” as the norms dealing with the prevention of risks caused by human activities. Applying a more focused approach in criminal law and criminology, these activities can also be specified as acts that are or should be covered by criminal law. Such a narrower focus concentrates on more serious acts and respective control methods. This restriction increases the chances of finding more commonalities and achieving better results for controlling crime in view of a tailored future criminal policy. In addition, the term “security law” should be limited in its definition to law aimed at eliminating risks, dangers, and detriment (and not only punishing culpable perpetrators, as is the case in criminal law).

Defining security law in this way unites various legal regimes, especially preventive criminal law, administrative criminal law, police law, intelligence law, the laws of war, and civil law. One could also add elements of the laws relating to migrants and foreigners, or telecommunication law. With respect to the goal of providing security, criminal law is losing its monopoly in the field of crime control. For the purpose of security, criminal law is also being reshaped from a repressive to a preventive tool. This leads to the significant changes in criminal law described above, in both the fields of substantive law and procedural law.

B. The Advantages for Security

The shift from repressive criminal law to prevention and the combined use of various legal regimes unquestionably contribute to a more efficient crime control. This is primarily accomplished by a simple additive effect, since, in principle, these different regimes act independently from each other. Yet, the combined use of the various regimes also leads to additional synergies, especially if information gathered within the legal regimes is exchanged or joint actions are executed. In specific cases, the regime combination may also lead to undesirable results and tension (e.g., when the risk-based power of police law is combined with a preparatory offense in criminal law). However, such effects can be minimized by adequately crafting legal provisions.

All in all, and from a security perspective, the bundling of these various legal regimes can certainly improve security. In the present-day risk society, there is no alternative to embracing

this new preventive approach and to the bundling and intergration of various legal regimes for controlling complex crime.

C. The Detriments to Civil Liberties

The negative effect of this new orientation concerns civil liberties. Based on the above analysis, three separate grounds can be identified that are responsible for this curtailing effect:

The *first reason* is that the new threats and fear of crime are leading to a climate which gives priority to the objective of security, whereas civil liberties and especially privacy protection become secondary interests. This development is responsible, for example, for shaping a legal landscape in which criminalization is increasingly extended to the preparatory phase or in which new investigation tools (such as online searches of computers) are implemented and accepted.

The *second reason* for the loss of civil liberties is the fact that “prevention”, “risk reduction”, and “security” are, in principle, borderless concepts. Whereas the traditional criminal law concept of a previously committed culpable wrong deals with a concrete and fixed fact in the past, prevention depends on an open and future-oriented prognosis. In todays complex society, there are always risks (some of them are expected in daily life) and absolute security is not possible. In an atmosphere of serious new risks (e.g., terrorism) and voter-oriented policies based on “governing by fear of crime” there is always more that can be done for security and an incentive to do so.

The *third reason* for the loss of civil liberties is the most interesting one and came to light in the course of the above analysis: The analysis showed that there are immense discrepancies between the various disciplines of security law with regard to legal guarantees, despite the fact that the constitutional starting points, for instance, are quite similar. This is due to the fact that the aims and tasks of the various regimes used for crime control are very different. Throughout the course of this analysis, the respective consequences became especially clear for the laws of war: Whereas most criminal justice systems have abolished the death penalty, the laws of war still permit the killing of persons without any preceding judicial control mechanisms whatsoever. The reasoning for this significant difference results from the different tasks of the various legal regimes. However, such differences also illustrate that major changes in legal safeguards can easily be condoned by bringing a certain case from one legal regime under the roof of another. This is the case, for example, when the competence of intelligence agencies is extended to certain crimes or when the prosecution of a terrorist or criminal organization is considered to be fighting war by assuming an armed conflict. Such shifts of entire concepts are the most serious threats to civil liberties discovered in the above analysis.

D. Future Research

This result has an important influence on the continuation of future research on the new security law: We can solve the questions relating to the limits of security law only if we take an indepth look at the aims and tasks of the various regimes contributing to the emerging security law. With respect to future criminal policy, we must especially analyse and reconsider the basic elements of the present security architecture.

Thus, the present threats of complex crime might lead to fundamental changes in the present system of police law, intelligence law, the laws on war, and others. The need for such a holistic approach justifies the overall analysis and the above definition of a security law. Comparative law research also indicates that there are alternatives to our present solutions. For this reason, research in security law and its architecture is just beginning. There is still a long way to go. I hope that in the future we can continue on this path together – in Timisoara and in Freiburg.

CURRICULUM VITAE

ULRICH SIEBER

Directorul Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law

Prof. dr. Dr.h.c. mult. Ulrich Sieber este director al Institutului Max Planck pentru drept penal străin și internațional din Freiburg/Germania și profesor de onoare și membru al personalului academic la Facultățile de Drept de pe lângă Universitățile din Freiburg și Munchen.

Ulrich Sieber este profesor invitat la departamentele de drept ale Universității din Peking, Universitatea din Renmin, Universitatea din Beijing și Universitatea din Wuhan (Republica Populară Chineză), precum și profesor onorific la Universidad Tecnológica de los Andes (Cusco/Peru). Profesorul Sieber este doctor onorific al Universității din Atena/Grecia, precum și al universităților din San Marcos (Lima/Peru), Altiplano (Puno/Peru), Pécs/Ungaria și al Universității de Sud-Vest Neofit Rilski Blagoevgrad/Bulgaria.

Cariera academică:

Profesorul Sieber și-a lansat cariera academică la Universitatea din Freiburg, unde a activat ca și cercetător și membru al personalului academic din 1973 până în 1987. În 1977, i s-a acordat titlul de doctor pentru teza sa privind criminalitatea informatică și dreptul penal (*Computerkriminalität und Strafrecht*) și a fost admis cu succes la examenul de intrare în Barou. În plus față de activitatea academică, a lucrat ca avocat specializat în dreptul tehnologiei informațiilor din 1978 până în 1987.

A obținut o bursă post-doctorală sub conducerea profesorului Klaus Tiedemann la Universitatea din Freiburg, în 1987, cu o *teză de abilitare* pe tema relației dintre dreptul penal material și procedura penală. În același an, a acceptat funcția de profesor de drept penal, procedură penală, precum și de dreptul informațiilor la Universitatea din Bayreuth. În 1991, Ulrich Sieber devine profesor de drept penal, procedură penală, dreptul informațiilor și informatică juridică la Universitatea din Würzburg, unde, în perioada 1997-1998, a ocupat și funcția de decan al Facultății de Drept. A declinat o ofertă de a ocupa funcția de profesor de informatică juridică la Universitatea din Münster în anul 1994. În același an 1994 profesorul Sieber a fost profesor invitat la Universitatea din Tokyo. În aprilie 2000, a acceptat invitația de a-i urma profesorului Claus Roxin la Universitatea din München.

În octombrie 2003, profesorul Sieber a fost numit director al Institutului Max Planck pentru drept penal străin și internațional din Freiburg, succedându-i pe profesorii Hans-Heinrich Jescheck și Albin Eser ((<https://www.mpicc.de/de/int/home.cfm>). Începând cu anul 2004, este profesor onorific și membru al personalului academic la Universitățile din München și Freiburg, fiind abilitat să coordoneze teze de doctorat și post-doctorat. Este inițiatorul și purtătorul de cuvânt al Școlii internaționale de cercetare Max Planck în domeniul dreptului penal comparat, rezultat al cooperării dintre Institutul Max Planck din Freiburg și Facultatea de Drept a Universității din Freiburg (a se vedea: <http://www.imprs-cc.de/de/>).

Consultanță națională și internațională:

Pe lângă activitatea academică, profesorul Sieber continuă să fie activ în calitate de expert consultant și consilier, în special în domeniul dreptului cibernetic, dreptului penal economic și al dreptului penal internațional. În această calitate, a îndeplinit funcția de consilier special pe lângă doi comisari ai CE, grație bogatei sale experiențe din domeniul dreptului cibernetic și al fraudei din CE. A activat, de asemenea, în comisia juridică și în mai multe comisii de anchetă ale Parlamentului german și a consiliat Curtea Constituțională Federală a Germaniei, Ministerul german al Justiției, Ministerul german al Educației, Științei, Cercetării și Tehnologiei, precum și Oficiul federal de poliție german. A oferit consiliere, de asemenea, Consiliului de Miniștri și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Comisiei Europene, miniștrilor cercetării națiunilor Grupului celor Opt - G-8 (Grupul Carnegie), Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, Organizației Națiunilor Unite și Camerei Internaționale de Comerț din Paris.

În calitate sa de autoritate academică în domeniul dreptului penal, Domnul Profesor Sieber a exprimat opinii de specialitate și a fost consultant pentru Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, precum și pentru Ministerul Justiției al Canadei, Senatul Statelor Unite, Comitetul de supraveghere a vieții private și a libertăților civile a Guvernului SUA și Agenția Națională de Poliție a Japoniei.

Apartenența la societăți profesionale:

În Germania, Domnul Profesor Sieber este președintele și membru fondator al Asociației Germane de Drept Penal European (*Deutsche Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V.*), vicepreședinte al secțiunii germane a Asociației Internaționale de Drept Penal (*Association Internationale de Droit Pénal*, AIDP), membru al consiliului de administrație al Centrului European de Drept al Universității din Würzburg, președinte al Consiliului de Etică al Societății Max Planck, membru al consiliului director al Fundației Germane pentru Drept și Informatică (DSRI), membru al comitetului de selecție al Fundației Minerva, membru consultant al directoratului Centrului pentru Securitate și Societate al Universității din Freiburg, membru al comitetului consultativ al Academiei Naționale Germane de Știință (Leopoldina) și al Fundației Germane de Cercetare (DFG) pe probleme legate de desfășurarea cercetării în domeniul

securității, precum și membru al comisiei de siguranță a informațiilor al Societății Max Planck, precum și al consiliului director al Fundației Olav Brennhovd.

Pe plan internațional, Domnia sa este vice-președintele Comitetului Științific al Asociației Internaționale de Drept Penal (AIDP), vicepreședintele Academiei Internaționale de Drept Comparat (IACL), vicepreședintele Societății internaționale de apărare socială pentru o politică umanistă (ISSD), membru al consiliului director al Institutului Internațional de Studii Superioare de Științe Penale (ISIS), reprezentantul Germaniei în cadrul Rețelei Academice de Drept Penal European (ECLAN), membru de onoare al Asociației Japoneze al Profesorilor de Drept penal și membru de onoare al Ilustre Colegio de Abogados del Cusco.

Editarea de publicații:

Domnul Profesor Sieber este editor al *Strafrechtliche Forschungsberichte* [Rapoarte privind cercetarea în dreptul penal] al Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional (Duncker & Humboldt), al periodicului european *ius informationis* și *ius criminale* (Carl Heymmans Verlag) și al periodicului *Max Planck Research on International, European, and Comparative Criminal Law* [Cercetările Max Planck asupra dreptului penal internațional, european, și comparat] (Oxford University Press). Domnia sa este co-editor al *Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie* [Cercetări interdisciplinare de Drept penal și Criminologie], al unei colecții de legi penale străine în traducere germană și al periodicului european series *ius europaeum* (Nomos Verlag). Domnia sa este, de asemenea, co-editor al *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW)* și al *Auslandsrundschau der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, precum și al publicației periodice *Multimedia und Recht* și membru al comitetului consultativ al revistei *Computer und Recht*.

Domnul Profesor Sieber este, în același timp, redactor-șef al publicației on-line *eu crim* și membru al consiliilor editoriale al revistei *Computer Law and Security Review* (Dreptul informatic și securitatea), al *Series on International Criminal Law* (Periodicul de Drept Penal Internațional), al revistei *Crime, Law and Social Change* (Infraționalitatea, dreptul și schimbările sociale), și al *International Criminal Law Review* (Revista de Drept Penal Internațional). Domnia sa este membru al comitetul de redacție al revistei ruse *Securitatea Națională* și membru al consiliilor consultative al *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice* (Revista europeană privind infraționalitatea, dreptul penal și justiția penală), al *New Journal of European Criminal Law* (Noua revistă de drept penal european), al *Money Laundering Control* (Controlul spălării banilor) și membru al comitetului consultativ al *Peking University Law Journal* (Revista de Drept a Universității Peking). Domnia sa este, de asemenea, membru al comitetului științific internațional al *Revista Penal*, al comitetului științific al *Revista Penal México*, al comitetului științific internațional al *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé* (RSC), precum și al comitetelor științifice ale revistelor sârbe *Crimen - Journal for Criminal Justice* și al revistei *Dreptul* (publicată de Asociația Avocaților din România). Domnia sa este și membru al comitetului de onoare al revistei române *Revista de*

Drept Penal și membru al comitetului științific al Revistei de drept penal est european (*Journal of Eastern European Criminal Law*), precum și membru al publicației grece on-line *Recht und Neue Technologien*.

Activitatea actuală de cercetare:

Programul de cercetare al Domnului Profesor Sieber în cadrul Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional din Freiburg se desfășoară în strânsă legătură cu schimbările actuale din domeniul infracționalității, al dreptului penal și al politicii penale în societatea globală de astăzi a informației și a riscului. Aceste schimbări ridică noi provocări la adresa dreptului penal și a dreptului emergent al securității.

Printre factorii care contribuie la urgența acestor provocări se numără dimensiunea transnațională a criminalității, nivelul ridicat al amenințărilor pe care ea le implică și gradul sporit de complexitate al acestora. Factorii sus amintiți joacă un rol major în domenii precum terorismul, crima organizată, infracționalitatea economică și cibernetică – toate reprezentând priorități ale programului de cercetare.

Aceste evoluții au determinat depășirea limitelor teritoriale și funcționale ale dreptului penal tradițional, în ceea ce privește protecția societății și garantarea libertăților individuale. Astfel, au apărut provocări noi, generate de conceptul de drept penal transnațional eficient, de rolul dreptului penal în contextul emergenței unei orientări preventive spre interese de securitate, și de sisteme alternative de control social.

În acest context, programul de cercetare al Departamentului de Drept Penal din cadrul Institutului Max Planck pentru Drept Penal Străin și Internațional urmărește trei obiective înrudite și progresive: (1) analiza schimbărilor empirice în ceea ce privește delincvența și riscurile de securitate într-o societate modelată de globalizare, avans tehnologic și dezvoltare economică; (2) analiza și evaluarea critică a schimbărilor normative corelative în dreptul contemporan al securității; și (3) oferirea unor soluții viabile pentru problemele generate de aceste schimbări.

Principalele metode de cercetare care sprijină realizarea acestor obiective se bazează pe studiul doctrinei, științei dreptului penal internațional și a dreptului penal comparat, precum și pe metode de cercetare socială empirică și incursiuni în domeniul teoriei dreptului, al dreptului internațional și european, al drepturilor omului. În acest fel, se poate determina un cadru de referință pentru justiția penală în sisteme caracterizate de existența mai multor nivele.

Publicații:

Din punctul de vedere al dreptului penal comparat, publicațiile Profesorului Sieber tratează, în special, probleme legate de globalizare, de dreptul penal european, terorism, crimă organizată, infracționalitate cibernetică și dreptul comunicațiilor. Două dintre cărțile Domniei Sale au fost traduse în limba japoneză, iar ”Manualul Internațional de Criminalitate Cibernetică”,

al cărui autor este, a fost publicat în limba franceză. Multe dintre articolele Domniei Sale în domenii ca dreptul comunicațiilor și dreptul penal economic au fost publicate în limbile chineză, daneză, engleză, franceză, greacă, italiană, japoneză, coreeană, persană, portugheză, poloneză, spaniolă și turcă. De asemenea, au fost publicate în limbile chineză, japoneză și coreeană antologii cuprinzând articole de referință purtând semnătura Domniei Sale.

CURRICULUM VITAE

ULRICH SIEBER

Director, Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law

Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Ulrich Sieber is a director at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg/Germany and an honorary professor and faculty member at the law faculties of the University of Freiburg and the University of Munich.

He is a visiting professor at the law departments of Peking University, Renmin University, Beijing Normal University, and Wuhan University (all People's Republic of China) as well as an honorary professor at the Universidad Tecnológica de los Andes (Cusco/Peru). He is the recipient of honorary doctorates from the National and Kapodistrian University of Athens/Greece, the National University of San Marcos (Lima/Peru), the National University of the Altiplano (Puno/Peru), the University of Pécs/Hungary, and from South-West University Neofit Rilski Blagoevgrad/Bulgaria.

Academic Career:

Prof. Sieber launched his academic career at the University of Freiburg, where he was a researcher and academic staff member from 1973 to 1987. In 1977, he was awarded a doctorate for his dissertation on computer crime and criminal law (*Computerkriminalität und Strafrecht*) and completed the bar exam. In addition to his academic work, he also worked as an attorney specializing in computer law from 1978 to 1987.

He earned a post-doctoral lecturing qualification under the supervision of Prof. Dr. Klaus Tiedemann at the University of Freiburg in 1987 with a *Habilitation* on the relationship between substantive criminal law and criminal procedure. In the same year, he accepted a position as professor of criminal law, criminal procedure, and information law at the University of Bayreuth. In 1991, Prof. Sieber became professor of criminal law, criminal procedure, information law, and legal informatics at the University of Würzburg, where he was dean of the law faculty from 1997 to 1998. He declined an offer of professorship for legal informatics from the University of Münster in 1994. Also in 1994, he was a visiting professor at the University of Tokyo. In April 2000, he accepted an appointment to succeed Prof. Dr. Claus Roxin at the University of Munich.

In October 2003, Prof. Sieber was appointed director at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg, succeeding Prof. Dr. Hans-Heinrich Jescheck and Prof. Dr. Albin Eser (<https://www.mpicc.de/de/int/home.cfm>). Since 2004, he has also been an honorary professor and law faculty member at the University of Munich and the University of Freiburg, with the authorization to confer doctoral and post-doctoral degrees. He is the initiator and spokesperson of the International Max Planck Research School for Comparative Criminal Law, a cooperative venture of the Max Planck Institute in Freiburg and the law faculty of the University of Freiburg (see: <http://www.imprs-cc.de/de/>).

National and International Consulting:

In addition to his academic activities, Prof. Sieber continues to be active as an expert consultant and advisor, especially in the areas of computer law, economic criminal law, and international criminal law. In this capacity, he has served as a special advisor to two EC Commissioners with his expertise on issues of computer law and EC fraud. He has also served on the legal committee and several enquiry commissions of the German Parliament and has advised the German Federal Constitutional Court, the German Ministry of Justice, the German Ministry of Education, Science, Research, and Technology, and the German Federal Police Office. He has also advised the Council of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, the European Commission, the Research Ministers of the G-8 nations (Carnegie Group), the OECD, the United Nations, and the International Chamber of Commerce in Paris. As a legal authority, he has written expert opinions for and been a consultant to the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia as well as the Canadian Ministry of Justice, the U.S. Senate, the Privacy and Civil Liberties Oversight Board of the U.S. government, and the National Police Agency of Japan.

Memberships:

In Germany, Prof. Sieber is president and a founding member of the German Association for European Criminal Law (*Deutsche Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V.*), vice president of the German section of the International Association of Penal Law (*Association Internationale pour la Défense Sociale, AIDP*), member of the board of the European Center of Law at the University of Würzburg, chairman of the Ethics Council of the Max Planck Society, member of the foundation board of the German Foundation for Law and Computer Science (DSRI), member of the scholarship council of the Minerva Foundation, advisory member of the directorate of the Centre for Security and Society of the University of Freiburg, member of the advisory board of the German National Academy of Science (Leopoldina) and the German Research Foundation (DFG) for questions concerning the handling of security-relevant research, and member of the information safety commission of the Max Planck Society as well as of the foundation board of the Olav Brennhovd Foundation.

Internationally, he is vice president of the Scientific Committee of the International Association of Penal Law (AIDP), vice president of the International Academy of Comparative Law (IACL), vice president of the International Society of Social Defence and Humane Criminal Policy (iSSD), member of the board of directors of the International Institute of Higher Studies in Criminal Sciences (ISISC), German contact point for the European Criminal Law Academic Network (ECLAN), honorary member of the Japanese Association of Criminal Law Professors, and honorary member of the Ilustre Colegio de Abogados del Cusco, *Editorships*:

Prof. Sieber is editor of the *Strafrechtliche Forschungsberichte* [Reports on Research in Criminal Law] of the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law, of the European series *ius informationis* and *ius criminale*, and of the series *Max Planck Research on International, European, and Comparative Criminal Law*. He is co-editor of the *Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie* [Interdisciplinary Research in Criminal Law and Criminology], of a collection of foreign criminal laws in German translation, and of the European series *ius europaeum*. He is also co-editor of the *Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft* (ZStW) and of the *Auslandsrundschau der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft* and the periodical *Multimedia und Recht*, and serves on the advisory council of the journal *Computer und Recht*.

In addition, he is editor-in-chief of the online publication *eucrim* and a member of the editorial boards of *Computer Law and Security Review*, of the *Series on International Criminal Law*, of the journal *Crime, Law and Social Change*, and of the *International Criminal Law Review*. He is a member of the editorial staff of the Russian journal *National Security* and a member of the advisory boards of the journal *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, the journal *New Journal of European Criminal Law*, the journal *Money Laundering Control* and a member of the advisory committee of the journal *Peking University Law Journal*. He is also a member of the international scientific committee of the *Revista Penal*, of the scientific committee of the *Revista Penal México*, of the international scientific committee of the journal *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé* (RSC), and of the scientific councils of the Serbian journal *Crimen – Journal for Criminal Justice* and the journal *Dreptul* (published by the Romanian Lawyers Association). He is a member of the honorary committee of the Romanian journal *Revista de Drept Penal* and serves on the scientific board of the *Journal of Eastern European Criminal Law* as well as on the board of the Greek online publication *Recht und Neue Technologien*.

Current Research Program:

The research program of Prof. Sieber at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg is closely attuned to current changes in crime, criminal law, and criminal policy in today's global information and risk society. New challenges to criminal law and security law emerge with these changes. Contributors to the urgency of these challenges include the growing transnationality of crime, the increasing threat level, and the high degree of complexity. These factors are especially apparent in the areas of terrorism, organized crime, economic crime, and cybercrime – all focuses of the research program.

These developments have pushed traditional criminal law to its territorial and functional limits as regards the protection of society and the guarantees of individual freedoms. New questions arise, for example, as to the conceptual design of a transnationally effective criminal law, the role of criminal law in the context of the emerging preventive orientation towards security interests, and alternative systems of social control.

Against this background, the research program of the Department of Criminal Law at the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law pursues three related, progressive research goals: (1) the analysis of empirical changes in delinquency and security risks in a society shaped by globalization, technological advances, and economic development; (2) the analysis and critical evaluation of the corresponding normative changes in present-day security law; and (3) the development of viable responses to the issues spawned by these changes.

The primary research methods used to achieve these aims include legal doctrine, international criminal law science, and comparative criminal law as well as methods of empirical social research and the inclusion of fundamental questions of legal theory, international law, European law, and human rights. In this way, a frame of reference for criminal justice in multi-level systems can be determined.

Publications:

From the vantage point of comparative criminal law, Prof. Sieber's publications deal, in particular, with issues relating to globalization, European criminal law, terrorism, organized crime, cybercrime, and information technology in law. Two of his books have been translated into Japanese; his "International Handbook on Computer Crime" has been published in French. Articles on issues of computer law and economic criminal law have been published in Chinese, Danish, English, French, Greek, Italian, Japanese, Korean, Persian, Portuguese, Polish, Spanish, and Turkish. Anthologies with authoritative articles have been published in Chinese, Japanese and in Korean.

List of Publications

I. Books

- Computerkriminalität und Strafrecht, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München, 1st edition 1977, XXIX + 364 pages, 2nd, supplemented edition 1980, XL + 522 pages.

(Computerkriminalität und Strafrecht, Neue Entwicklungen in Technik und Recht, supplement 1980 to the 1st edition, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1980, XL + 158 pages, also published separately.)

Japanese translation of “Computerkriminalität und Strafrecht“, 2nd edition 1980, by Noriyuki Nishida and Atsushi Yamaguchi, University of Tokyo, Seibundo Tokyo, vol. 1 1986, vol. 2 1988, XVII + XVIII + 575 pages.
- Informationstechnologie und Strafrechtsreform – Zur Reichweite des künftigen Zweiten Gesetzes zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1985, 88 pages.

Japanese translation by Noriyuki Nishida and Atsushi Yamaguchi, University of Tokyo, printed in the above mentioned volume of “Computerkriminalität und Strafrecht“, vol. 2, 1988.
- The International Handbook on Computer Crime – Computer-related Economic Crime and the Infringements of Privacy, John Wiley & Sons Chichester, New York/Brisbane 1986, XIV + 276 pages.

French translation by Sylvie Schaff (Centre de Recherches Informatique et Droit, Namur) and by Martine Briat (International Chamber of Commerce, Paris): La Délinquance Informatique, published by Story Scientia, Brussels 1990, VI + 290 pages.

Persian translation by Siamak Ghaja Ghionloo, edited by Islamic Republic of Iran, Plan & Budget Organization, Center for Socio-Economic Documentation and Publication, 1996.
- Der Konflikt zwischen Strafrecht und Strafprozeßrecht, Thesis submitted for the Certificate of “Habilitation“, Faculty of Law of the Albert-Ludwigs-University of Freiburg i. Br., typewritten version 1987, XI + 652 pages.

- The International Emergence of Criminal Information Law, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1992, XIV + 144 pages.
Persian translation by Hasan Deziani, edited by Islamic Republic of Iran, Plan & Budget Organization, Center for Socio-Economic Documentation and Publication, 1996.
- Logistik der Organisierten Kriminalität, Schriftenreihe des Bundeskriminalamtes, Wiesbaden 1993, XXII + 408 pages (in cooperation with Marion Bögel).
- Kinderpornographie, Jugendschutz und Providerverantwortlichkeit im Internet – Eine strafrechtsvergleichende Untersuchung, published by the Federal Ministry of Justice in the series „recht“, Bonn 1999, XXIV + 446 pages.
- Verantwortlichkeit im Internet – Technische Kontrollmöglichkeiten und multimedienrechtliche Regelungen, C.H. Beck Verlag, München 1999, XXIII + 354 pages.
- The Punishment of Serious Crimes – A comparative analysis of sentencing law and practice, Arbeitsberichte 5.1, Freiburg 2004, 276 pages.
- Sperrverfügungen im Internet – Nationale Rechtsdurchsetzung im globalen Cyberspace? Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht, Duncker & Humblot, Berlin 2008, XX + 263 pages (in cooperation with Malaika Nolde).
- Komplexe Kriminalität und Strafrecht in der Weltrisikogesellschaft – Aktuelle Forschungen am Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht (in German and Korean language), edited by Korean Institute of Criminology, Seoul 2011, 453 pages.
- Criminal Law in the Global Risk and Information Society: The paradigm shifts of the 21st century (in Chinese language), translated and edited by Zunyou Zhou/Su Jiang, China Legal Publishing House, Beijing 2012, 534 pages.
- Die Herausforderungen an die Strafrechtswissenschaft im 21. Jahrhundert – Globalisierung, Informationsgesellschaft und Risikogesellschaft (in Japanese language), translated and edited by Katsunori Kai/Morikazu Taguchi, Waseda University Comparative Law Study Series 39, Tokyo 2012, 557 pages.
- Straftaten und Strafverfolgung im Internet – Gutachten C zum 69. Deutschen Juristentag, edited by the Permanent Deputation of the German Jurists Forum, Verlag C.H. Beck, Munich 2012, 157 pages.

Turkish translation by Yener Ünver and Temmuz Oğlakcioğlu: *İnternetteki Suçlar ve Suçun İnternette Takibi. Global Bilgi Toplumundaki Yeni Gelişmelerin Işığında Hangi Önlemler Tavsiye Edilmektedir?* 69. Alman Hukukçular Günü İçin, Bilirkişi Raporu. Seçkin Hukuk, Ankara 2014, 223 pages.

- Compliance Programs for the Prevention of Economic Crimes – An Empirical Survey of German Companies, *Strafrechtliche Forschungsberichte. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht*, Duncker & Humblot, Berlin 2014, V-VI + 312 pages (in cooperation with Marc Engelhart).
- Terrorismusfinanzierung. Prävention im Spannungsfeld von internationalen Vorgaben und nationalem Tatstrafrecht. *Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht, Strafrechtliche Forschungsberichte Bd. S 150*, Duncker & Humblot, Berlin 2015, V-VI + 236 pages (in cooperation with Benjamin Vogel).

II. Articles and Reports

- Computerkriminalität: Probleme hinter einem Schlagwort. Report on the occasion of a hearing of the interparliamentary workshop in Bonn, *DSWR* 1974, pp. 245-250.
- Aktuelle Kriminologie, 11. Colloquium der südwestdeutschen kriminologischen Institute, *JZ* 1976, pp. 37 et seq.
- Phenomenology of Economic Crime. In: Council of Europe (ed.), *Twelfth Conference of Directors of Criminological Research Institutes*, Straßburg 1978, pp. 13-26.
- Evaluation von Behandlungsprogrammen im Strafvollzug und Wirtschaftsdelinquenz multinationaler Unternehmen (15. Colloquium der Südwestdeutschen Kriminologischen Institute), *MschrKrim* 1980, pp. 162-171 (in cooperation Hans-Jörg Albrecht).
- Transnational Enterprises and Criminal Law: A General Analysis and Recommendations for the Future. In: Klaus Tiedemann (ed.), *Multinationale Unternehmen und Strafrecht*, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1980, pp. 155-175.
- Urheberrechtliche und wettbewerbsrechtliche Erfassung der unbefugten Softwarenutzung, *BB* 1981, pp. 1547-1556.
- Aktuelle Fragen des Wirtschaftsstrafrechts (report on the symposium on “Wirtschaftskriminalität“ of the Arbeitskreis für Wirtschaft und Verwaltung an der Universität Bamberg e.V.), *JZ* 1982, pp. 437 et seq.

- Gefahr und Abwehr der Computerkriminalität. In: Rolf Belke/Joachim Oehmichen (eds.), Wirtschaftskriminalität: Aktuelle Fragen des Wirtschaftsstrafrechts, in: Theorie und Praxis, Bamberg 1983, pp. 97-133.

Spanish translation: Criminalidad informática: peligro y prevención. In: S. Mir Puig (ed.), Delincuencia informática, Barcelona 1992, pp. 13-45.

(with detailed footnotes also printed in BB 1982, pp. 1433-1442; as short version “Die Freiburger Untersuchungen zur Computerkriminalität“, published in Freiburger Universitätsblätter, issue 77, November 1982, pp. 29-40.)
- Die Abgrenzung von Tun und Unterlassen bei der „passiven“ Besprechungsteilnahme, JZ 1983, pp. 431-437.
- Der urheberrechtliche Schutz von Computerprogrammen – Eine Bilanz der ersten landgerichtlichen und oberlandesgerichtlichen Entscheidungen, BB 1983, pp. 977-986.
- Grundfragen des Wirtschaftsstrafrechts in rechtsvergleichender Sicht – report on the AIDP colloquium on „Begriff und Grundsätze des Wirtschaftsstrafrechts“, Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft (ZStW), vol. 96 (1984), pp. 258-279.

English version in: Revue internationale de droit pénal, vol. 54, 1983, pp. 81-99.
- Die Verwertung des Wissens von V-Leuten im Strafverfahren – Analyse und Konsequenzen der Entscheidung des Großen Senats des BGH, NJW 1984, pp. 753-762 (in cooperation with Klaus Tiedemann).

(reprinted in: Klaus Lüderssen (ed.), V-Leute – Die Falle im Rechtsstaat, Suhrkamp Verlag, Frankfurt 1985, pp. 571-602.)
- Internationale Erforschung und Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität – Zur Begründung eines neuen kriminologischen und strafrechtlichen Forschungsschwerpunktes. In: Hans-Jörg Albrecht/Ulrich Sieber (eds.), Zwanzig Jahre Südwestdeutsche Kriminologische Kolloquien (Kriminologische Forschungsberichte aus dem Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, vol. 18), Freiburg i. Br. 1984, pp. 29-80.
- Copyright Protection of Computer Programs in Germany, European Intellectual Property Review 1984, pp. 214-226, 253-260.
- 20 Jahre Südwestdeutsche Kriminologische Kolloquien – Bericht über das 20. Kolloquium der Südwestdeutschen Kriminologischen Institute, MschrKrim 1985, pp. 244-248 (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht).

- De la nécessité d'une législation internationale contre la fraude informatique, Annexe à Droit de l'Informatique, 1985, no. 6, pp. 4-11.
- Editorial: „Bilanz eines Musterverfahrens – Zum rechtskräftigen Abschluß des Verfahrens“ BGHZ 94, 276“, CR 1986, pp. 699-701.
- Die Schutzgelderpressung (Klausurfall zu Fragen der Erpressung und der Garantenstellung), JuS 1986, pp. 547-553.
- New Legislative Responses to Computer-related Economic Crimes and Infringements of Privacy – A Comparative Analysis of Major Western Legislations and International Solutions. In: H.W.K. Kaspersen (ed.), Computermisdaad en strafrecht, Reeks Informatica en Recht, vol. 5, Kluwer rechtswetenschappen, Antwerpen/Deventer 1986, pp. 75-101.
German translation: Die gesetzlichen Neuregelungen zur Bekämpfung von Computerkriminalität und Datenschutzverletzungen – Eine vergleichende Analyse der strafrechtlichen und strafprozessualen Problemlösungen in den westlichen Industriestaaten, in: Hanns-Seidel-Stiftung e.V. (ed.), Unser Rechtsstaat – Garant für Freiheit und öffentliche Ordnung, Berichte und Studien der Hanns-Seidel-Stiftung, vol. 36, 1987, pp. 127-158.
- Stichwort „Rechtsschutz von Programmen“. In: Peter Mertens et al. (ed.), Lexikon der Wirtschaftsinformatik, Springer Verlag, Berlin/Heidelberg/New York, 1st ed. 1987, pp. 288-290; 2nd ed. 1990, pp. 363-366; 3rd ed. 1997, pp. 341-344.
- Legal Protection of Computer Data, Programs and Semi-Conductor Products. In: ICC (International Chamber of Commerce), Institute of International Business Law and Practice (ed.), International Contracts for Sale of Information Services, 1988, pp. 7-59.
- Informationsrecht und Recht der Informationstechnik – Die Konstituierung eines Rechtsgebietes in Gegenstand, Grundfragen und Zielen (inaugural lecture at the University of Bayreuth), Neue Juristische Wochenschrift (NJW) 1989, pp. 2569-2580.
French translation: Droit de l'information et le droit de la technologie de l'information, Lamy droit de l'informatique 1991, pp. A 8-14.
- Collecting and Using Evidence in the Field of Information Technology. In: Albin Eser/Jonatan Thormundsson (eds.), Old Ways and New Needs in Criminal Legislation, Beiträge und Materialien aus dem Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, vol. S 15, Verlag des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht, Freiburg i. Br. 1989, pp. 203-239.

- The Emergence of Criminal Information Law. In: Henrik Kaspersen/Anja Oskamp (eds.), *Amongst Friends in Computers and Law – A Collection of Essays in Remembrance of Guy Vandenberghe*, Kluwer Law and Taxation Publishers, Deventer/Boston 1990, pp. 117-129.
 German translation: *Der strafrechtliche Schutz der Information*, ZStW vol. 103 (1991), pp. 779-795.
 Italian translation: *La tutela penale dell'informazione*, *Rivista trimestrale di diritto penale dell'economia*, vol. IV (1991), pp. 485-511.

- *Lebensmittelstrafrecht in der Bundesrepublik Deutschland – Bedeutung, Charakteristika, Perspektiven*, ZLR 1991, pp. 452-478.
 (reprinted as lecture version in: Rudolf Streinz (ed.), *Deutsches und europäisches Lebensmittelrecht*, Bayreuth 1991, pp. 169-197.)

- *Europäische Einigung und Europäisches Strafrecht* (lecture hold on the Strafrechtslehrertagung in Bochum in 1991), ZStW vol. 103 (1991), pp. 958-979.
 Italian translation: *Unificazione europea e diritto penale europeo*, *Rivista trimestrale di diritto penale dell'economia*, vol. IV, 1991, pp. 965-1002.
 Spanish translation: *Unificación europea y derecho penal europeo*, *Estudios de Jurisprudencia Revista Codex* 1992, issue 3, pp. 27-46.
 French translation: *Union européenne et droit pénal européen*, *Revue de Science Criminelle et de Droit Pénal Comparé*, 1993, issue 2, pp. 249-264.
 English translation: *European Unification and European Criminal Law*, *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 1994, issue 2, pp. 86-104.
 Japanese translation by Noriyuki Nishida in: *Keiho Zasshi*, *Journal of Criminal Law*, vol. 35, Nov. 1995, issue 1, pp. 44-58.

- XIIIrd Internationaler Kongreß für Rechtsvergleichung, Montreal 1990, ZStW vol. 103 (1991), pp. 817-818.

- *Haftung für On-Line Datenbanken, Computer und Recht* 1992, pp. 518-526.
 (reprinted as lecture version in: Herbert Fiedler (ed.), *Rechtsprobleme des elektronischen Publizierens*, Verlag Dr. Otto Schmidt KG, Köln, 1992, pp. 69-89.)

- *Zivilrechtliche Beweisinteressen im Strafprozeß*. In: Manfred Seebode (ed.), *Festschrift für Günter Spendel*, Verlag Walter de Gruyter, Berlin/New York 1992, pp. 757-776.

- Liability for On-Line Data Bank Services in Germany. In: Ulrich Sieber (ed.), Liability for On-line Data Bank Services in the European Community, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1992, pp. 77-170.

- Documentación para una aproximación al delito informático: In: S. Mir Puig (ed.), Delincuencia informática, Barcelona 1992, pp. 65-98.

- Information Technology Crime and Criminal Information Law (opening speech at the three international conferences of the AIDP, EU and UNO), *Revue internationale de droit penal* vol. 64 (1993), pp. 21-27.

(reprinted in: Ulrich Sieber (ed.), Information Technology Crime and Criminal Information Law, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1994, pp. 641-646.)

- Entwicklung und Ziele der Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V. (opening speech at the symposium on the occasion of the formation of „Vereinigung für Europäisches Strafrecht e.V.“). In: Ulrich Sieber (ed.), Europäische Einigung und Europäisches Strafrecht, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1993, pp. 11-16.

- Rechtsinformatik und Informationsrecht – Herausforderungen und Zukunftsperspektiven an der Schnittstelle von Informatik und Recht, *JURA* 1993, pp. 561-571.
Japanese translation by Shozo Horiuchi, in: *Hogaku-Shirin, Review of Law and Political Sciences*, 1994, no. 693.

- Computer Crimes and Other Crimes against Information Technology – Commentary and Preparatory Questions for the Colloquium of the AIDP in Würzburg, *Revue internationale de droit pénal* vol. 64 (1993), pp. 67-78.

French translation: Les crimes informatiques et d'autres crimes dans le domaine de la technologie informatique – Commentaire et questions préparatoires pour le colloque de l'AIDP à Wurzburg, *Revue internationale de droit pénal* vol. 64 (1993), pp. 53-65.

(reprinted in: Ulrich Sieber (ed.), Information Technology Crime and Criminal Law, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1994, pp. 5-15.)

- Entwicklungsstand und Perspektiven des Europäischen Wirtschaftsstrafrechts. In: Bernd Schünemann/Carlos Suárez González (eds.), Bausteine des Europäischen Wirtschaftsstrafrechts, Madrid-Symposium für Klaus Tiedemann, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1994, pp. 349-365.

- Organisierte Kriminalität in Japan und Deutschland. In: Hans-Heiner Kühne (ed.), Festschrift für Koichi Miyazawa: Dem Wegbereiter des japanisch-deutschen Strafrechtsdiskurses, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1995, pp. 265-282.

- Computerkriminalität und Informationsstrafrecht – Entwicklungen in der internationalen Informations- und Risikogesellschaft, Computer und Recht 1995, pp. 100-113.
Chinese translation edited by the Computer Management and Inspection Bureau, Ministry of Public Security, People's Republic of China, 1996.

Polish translation: Przestępczość komputerowa a prawo karne informatyczne w międzynarodowym społeczeństwie informacji i ryzyka, Przegląd Policyjny, no. 3 (39) 1995, pp. 5-34; Przestępczość komputerowa i prawnokarna ochrona prawa do informacji w międzynarodowej społeczności informacji i ryzyka, in: Hirsch/Hofmanski/Plywaczewski/Roxin (eds.), Prawo karne i proces karny wobec nowych form i technik przestępczości, Białystok, 1997, pp. 223-247.

Persian translation by Hasan Deziani, in: M. Tabatabai/M. Hassan Deziani (eds.), Legal and Criminal Aspects of Applying Computer Technology, Computer Crimes Series vol. 2, Teheran 1996.

(reprinted in an updated version in: Jörg Tauss/Johannes Kollbeck/Jan Mönikes (eds.), Deutschlands Weg in die Informationsgesellschaft, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1996, pp. 608-651.)

- Das strafrechtliche Sanktionensystem zum Schutz der europäischen Gemeinschaftsinteressen. In: Ellen Schlüchter (ed.), Festschrift für Friedrich Geerds, Verlag Schmidt-Römhild, Lübeck, 1995, pp. 113-127.

(reprinted as lecture version in: van Gerven/Zuleeg (ed.), Sanktionen als Mittel zur Durchsetzung des Gemeinschaftsrechts, Schriftenreihe der Europäischen Rechtsakademie Trier, vol. 12, 1996, pp. 71-80.)

- Cyberlaw: Die Entwicklung im deutschen Recht. In: William R. Cheswick/Steven M. Bellovin, Firewalls und Sicherheit im Internet, Anhang zur deutschen Übersetzung, Addison Wesley-Verlag, 1995, pp. 283-335.

- Logistik der Organisierten Kriminalität in der Bundesrepublik Deutschland, JZ 1995, pp. 758-768.

Japanese translation by Masaaki Muto, in: Waseda Law Review 1995, pp. 61-90.

- Subventionsbetrug und Steuerhinterziehung zum Nachteil der Europäischen Gemeinschaft, Schweiz, ZStR 1996, pp. 357-395.

English translation: Euro-fraud: Organised fraud against the financial interests of the European Union, Crime, Law & Social Change, vol. 30, 1998, pp. 1-42.

(reprinted as lecture version in: Rudolf Streinz/Gerhard Dannecker/Ulrich Sieber/Markus Ritter (eds.), Die Kontrolle der Anwendung des Europäischen Wirtschaftsrechts in den Mitgliedsstaaten, Verlag P.C.O., Bayreuth, pp. 75-141.)
- Strafrechtliche Verantwortlichkeit für den Datenverkehr in internationalen Computernetzen, JZ 1996, pp. 429-442, S. 494-507.

English translation: Criminal Liability for the Transfer of Data in International Networks – New Challenges for the Internet, Computer Law & Security Report, vol. 13, 1997, pp. 151-157, 223-233, 312-318, 413-418, vol. 14, 1998, pp. 22-28.

Italian translation by Marco Sforzi, in: Rivista Trimestrale di Diritto Penale dell'Economia, 1997, pp. 743-785, 1193-1232.

(abridged version „Strafrechtliche Verantwortung für den Datenverkehr in internationalen Computernetzen“, reprinted in: DuD 1996, pp. 550-553.
English translation: Criminal Liability for the Transfer of Data in International Computer Networks, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, vol. 5/2, 1997, pp. 134-143.)
- Informationsgesellschaft und innere Sicherheit: In: Bundesministerium des Innern (ed.), Informationsgesellschaft und innere Sicherheit, Texte zur Inneren Sicherheit, Bonn 1996, pp. 37-48.
- Logistikstrukturen und neue Bekämpfungsansätze im Bereich der organisierten Kriminalität. In: Christoph Mayerhofer/Jörg-Martin Jehle (eds.), Organisierte Kriminalität. Lagebilder und Erscheinungsformen, Bekämpfung und rechtliche Bewältigung. Kriminalistik Verlag, Heidelberg 1996, pp. 191-219.
- Memorandum für ein europäisches Modellstrafgesetzbuch, JZ 1997, pp. 369-381.

Danish translation: Memorandum avseende en europeisk modellstrafflag, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1997, pp. 237-261.

English translation: Memorandum on a European Model Penal Code, European Journal of Law Reform vol. 1, 1998/99, pp. 445-471.

French translation: À propos du Code pénal type européen, Revue de Droit Pénal et de Criminologie 1999, pp. 3-34.

(reprinted as lecture version in: BKA-Forschungsreihe, ed. by the Federal Criminal Police Office (BKA), Kriminalistische-krimologische Forschungsgruppe, vol. 43, „Organisierte Kriminalität“, 1997, pp. 229-283.)

- Organisierte Kriminalität in der Bundesrepublik Deutschland. In: Ulrich Sieber (ed.), Internationale Organisierte Kriminalität – Herausforderungen und Lösungen für ein Europa offener Grenzen, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1997, pp. 43-85.
(reprinted as lecture version in: BKA-Forschungsreihe, ed. by the Federal Criminal Police Office (BKA), Kriminalistisch-kriminologische Forschungsgruppe, vol. 43 „Organisierte Kriminalität“, 1997, pp. 229-283.)
- Kontrollmöglichkeiten zur Verhinderung rechtswidriger Inhalte in Computernetzen, CR 1997, pp. 581-598, S. 653-669.

English translation: Control Possibilities for the Prevention of Criminal Content in Computer Networks, The Computer Law and Security Report, vol. 15, 1999, pp. 34-39, 90-100, 168-180.
- Rechtsfragen bei der Nutzung von Datennetzen. In: Bayerisches Staatsministerium für Unterricht, Kultus, Wissenschaft und Kunst, Hochschulnetze in Bayern – Zugang, Nutzung, Schutz vor Mißbrauch und damit zusammenhängende Rechtsfragen, Bericht der Arbeitsgruppe „Zugangs- und Nutzungsregelungen für die Bayerischen Hochschulnetze, 1997, pp. 82-171.
- Gefahren und Präventionsmöglichkeiten im Bereich der internationalen Organisierten Kriminalität. In: Ulrich Sieber (ed.), Internationale Organisierte Kriminalität – Herausforderungen und Lösungen für ein Europa offener Grenzen, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1997, pp. 269-279.
(reprinted in: Kriminalistik 1998, pp. 97-102.)
- Kriminalitätsbekämpfung und freie Datenkommunikation im Internet, Editorial, MMR 7/1998, pp. 329-330.
- Auf dem Weg zu einem europäischen Strafrecht – Einführung zum Corpus Juris der strafrechtlichen Regelungen zum Schutz der finanziellen Interessen der EU. In: Mireille Delmas-Marty (ed.), Corpus Juris der strafrechtlichen Regelungen zum Schutz der finanziellen Interessen der Europäischen Union, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1998, pp. 1-10.

Turkish translation by Serap Keskin and Hamide Zafer: Avrupa Ceza Hukuku Yolunda, in: Mireille Delmas-Marty (ed.), Avrupa Birliğinin Mali Çıkarlarının Korunmasına İlişkin Ceza Hukuku Kuralları (Corpus Juris), Seçkin Verlag, Ankara 2001, pp. 21-33.

- Internationales Strafrecht im Internet – Das Territorialitätsprinzip der §§ 3, 9 StGB im globalen Cyberspace, NJW 1999, pp. 2065-2073.
- Die rechtliche Verantwortlichkeit im Internet – Grundlagen, Ziele und Auslegung von § 5 TDG und § 5 MDStV, annex to MMR 2/1999, pp. 1-32.
- Die Verantwortlichkeit von Internet-Providern im Rechtsvergleich, ZUM 1999, pp. 196-213.
Updated and amended English translations: Responsibility of Internet-Providers – A Comparative Legal Study with Recommendations for Future Legal Policy, The Computer Law and Security Report, vol. 15, 1999, pp. 291-310; Responsibility of Internet-Providers, in: Lederman/Shapira (eds.), Law, Information and Information Technology, Kluwer Law International, The Hague/London/New York 2001, pp. 231-292.
(reprinted as lecture version in: Rolf H. Weber/Reto M. Hilty (eds.), Daten und Datenbanken – Rechtsfragen zu Schutz und Nutzung, Verlage Schulthess und Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1999, pp. 135-173.)
- Aufbruch in das neue Jahrtausend – Für eine neue Kultur der Verantwortlichkeit im Internet, Editorial, MMR 1999, pp. 689-690.
English translation: Commentary on the conclusion of proceedings in the ‘CompuServe Case’, Ciberspazio e diritto 2000, vol. 1, no. 1, pp. 53-59.
- Mindeststandards für ein globales Pornografiestrafrecht – Eine rechtsvergleichende Analyse, ZUM 2000, pp. 89-105.
- Bekämpfung des EG-Betruges und Perspektiven der europäischen Amts- und Rechtshilfe, ZRP 2000, pp. 186-192.
- Freie Datenkommunikation und Bekämpfung strafbarer Inhalte im Internet. Eine rechtsvergleichende und rechtspolitische Analyse am Beispiel der Verbreitung von Pornographie. In: Siegfried Lamnek/Marie-Theres Tinnefeld (eds.), Zeit und kommunikative Rechtskultur in Europa, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2000, pp. 164-198.
- Legal Regulation, Law Enforcement and Self-regulation – A New Alliance for Preventing Illegal and Harmful Contents in the Internet. In: Jens Waltermann/Walter Machill (eds.),

Protecting Our Children on the Internet – Towards a New Culture of Responsibility, Bertelsmann Foundation Publishers, Gütersloh 2000, pp. 319-399.

German translation: Staatliche Regulierung, Strafverfolgung und Selbstregulierung – Für ein neues Bündnis zur Bekämpfung rechtswidriger Inhalte im Internet, in: Jens Waltermann/Walter Machill (eds.), Verantwortung im Internet – Selbstregulierung und Jugendschutz, Verlag Bertelsmann Stiftung, Gütersloh 2000, pp. 345-432.

- Das Corpus Juris als Grundlage eines Europäischen Strafrechts. In: Barbara Huber (ed.), Das Corpus Juris als Grundlage eines europäischen Strafrechts. Internationales Kolloquium Trier 1999, edition iuscrim, Freiburg 2000, pp. 13-23, 331-344.
- Strafrecht und Strafprozessrecht. In: Thomas Hoeren/Ulrich Sieber (eds.), Handbuch Multimedia-Recht, Rechtsfragen des elektronischen Geschäftsverkehrs, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, loose-leaf-collection 1999 et seq., 1st supplemental set February 2000, part 19, pp. 1-290.
- Technische Grundlagen des Multimediarechts. In: Thomas Hoeren/Ulrich Sieber (eds.), Handbuch Multimedia-Recht, Rechtsfragen des elektronischen Geschäftsverkehrs, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, loose-leaf-collection 1999 et seq., first version 1999 2nd supplemental set December 2000, part 1 pp. 1-56, second version 15th supplemental set June 2006, part 1 pp. 1-61.
- Die Bekämpfung von Hass im Internet, ZRP 2001, pp. 97-103.
English translation (abstract): Fighting Hate on the Internet, in: OECD Observer no. 224, January 2001, pp. 64–66.
Spanish translation: La Lucha contra el Odio en Internet. Fundamentos Técnicos, Jurídicos y Estratégicos para un Concepto de Prevención, in: Revista de Ciencias Penales, vol. 4, 2001-2002, pp. 165-179.
- The Emergence of Information Law. In: Lederman/Shapira (eds.), Law, Information and Information Technology, Kluwer Law International, The Hague/London/New York 2001, pp. 1-29.
- Die Kollision von materiellem und prozessuellem Strafrecht. In: Bernd Schünemann/Hans Achenbach/Wilfried Bottke/Bernhard Haffke/Hans-Joachim Rudolphi (eds.), Festschrift für Claus Roxin zum 70. Geburtstag, Verlag Walter de Gruyter, Berlin/New York 2001, pp. 1113-1139.

Japanese translation by Noriyuki Nishida, in: Gendai Keijiho no. 34, 2002, pp. 74-81.

- Einheitliches europäisches Strafgesetzbuch als Ziel der Strafrechtsvergleichung? In: Gunnar Duttge/Gerd Geilen/Lutz Meyer-Goßner/Günter Warda (eds.), Gedächtnisschrift für Ellen Schlüchter, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 2002, pp. 107-116.

- Drittauskunftsansprüche nach § 101a UrhG gegen Internetprovider zur Verfolgung von Urheberrechtsverletzungen; MMR 9/2004, pp. 575-585.

- Strafrechtliche Risiken im Bereich der IT-Sicherheit: In: Jörg Eberspächer/Heinz Thielmann (eds.), Sicherheit und Schutz der Informationsgesellschaft. Hüthig Verlag, Bonn 2004, pp. 99-121.

- Urheberrechtlicher Reformbedarf im Bildungsbereich, MMR 11/2004, pp. 715-719.

- The threat of cybercrime. In: Council of Europe (ed.), Organised crime in Europe: The threat of cybercrime – Situation report 2004, chapter 3, Council of Europe Publishing, Straßburg 2005, pp. 81-218.
 French translation: La menace de la cybercriminalité. In: Conseil de l'Europe (ed.), Criminalité organisée en Europe: La menace de la cybercriminalité – Rapport de situation 2004, chapitre 3, Editions du Conseil de l'Europe, Straßburg 2006, pp. 87-228.

- Memorandum zur Berücksichtigung der Interessen des Bildungsbereichs bei der Reform des Urheberrechts. In: Ulrich Sieber/Thomas Hoeren (eds.), Urheberrecht für Bildung und Wissenschaft – Anforderungen an das zweite Gesetz zur Regelung des Urheberrechts in der Informationsgesellschaft, Bonn 2005, pp. 47-88.

- Urheberrecht für Bildung und Wissenschaft. In: Ulrich Sieber/Thomas Hoeren (eds.), Urheberrecht für Bildung und Wissenschaft – Anforderungen an das zweite Gesetz zur Regelung des Urheberrechts in der Informationsgesellschaft, Bonn 2005, pp. 19-34.

- Der strafrechtliche Schutz des Arzt- und Patientengeheimnisses unter den Bedingungen der modernen Informationstechnik. In: Jörg Arnold/Björn Burkhard/Walter Gropp/Günter Heine/Hans-Georg Koch/Otto Lagodny/Walter Perron/Susanne Walther (eds.), Menschengerechtes Strafrecht. Festschrift für Albin Eser zum 70. Geburtstag, Verlag C.H. Beck, München 2005, pp. 1155-1183.
 Japanese translation by Katsunori Kai et al. In: Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 42, no. 2 (2009), pp. 245-265.

Japanese translation by Katsunori Kai et al. In: Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 42, no. 3 (2009), pp. 227-247.

- Compliance Programme zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität, The Quarterly Review of Corporation Law and Society 4/2006, pp. 73-146.

- Strafrechtsvergleichung im Wandel. Aufgaben, Methoden und Theorieansätze der vergleichenden Strafrechtswissenschaft. In: Hans-Jörg Albrecht/Ulrich Sieber (eds.), Strafrecht und Kriminologie unter einem Dach. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht vol. I 14, Duncker & Humblot, Berlin 2006, pp. 78-151.
Chinese translation by Ying Wang: XingFa BiJiao YanJiu de RenWu Yu FangFa. In: Peking University Law Journal vol. 20 (2008), issue 115, pp. 83-116.

- Cybercrime and Jurisdiction in Germany. The Present Situation and the Need for New Solutions. In: Bert-Jaap Koops/Susan W. Brenner (eds.), Cybercrime and Jurisdiction, T.M.C. Asser Press, IT & Law vol. 11, Leiden 2006, pp. 183-210.

- Unificación, armonización y cooperación: buscando soluciones para los sistemas federales y supranacionales de la justicia penal. In: Instituto Nacional de Ciencias Penales (INACIPE)/Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht (eds.), Hacia la unificación del Derecho Penal. Logros y desafíos de la armonización y homologación en México y en el mundo, México 2006, pp. 5-26.

- Strafbare Mitwirkung von Führungspersonen in Straftätergruppen und Netzwerken: Eine rechtsvergleichende Analyse (in cooperation with Hans-Georg Koch and Jan-Michael Simon). In: Max-Planck-Gesellschaft Jahrbuch 2006 (on CD-Rom).

- International Cooperation against Terrorist Use of the Internet. Revue Internationale de Droit Pénal 3e/4e trimesters (2006), pp. 395-449.

- Liability for On-line Data Bank Services, in Germany. In: Ulrich Sieber (ed.), Liability for On-line Data Bank Services. Information Technology Law Series (3), I.R.I. – Managing & Planning Organization of the High Council of Informatics, Teheran 2005/2006, pp. 111-210.
Persian translation by Siamak Ghajar Ghionloo.

- Grenzen des Strafrechts – Grundlagen und Herausforderungen des neuen strafrechtlichen Forschungsprogramms am Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, Zeitschrift für die Gesamten Strafrechtswissenschaften, vol. 119 (2007), pp. 1-68.
Turkish translation by Feridun Yenisey: Ceza Hukukunun Sinirlari – Temeller ve Öngörüler. In: Feridun Yenisey (ed.), Alman Ceza Hukukuna Giriş. Beta Basim A. Ş, Istanbul 2007, pp. 173-228.
Spanish translation by Eduardo Demetrio Crespo: Límites del Derecho Penal – Fundamentos y desafios del nuevo programa de investigación jurídico penal en el Instituto Max-Planck de Derecho Penal Extranjero e Internacional, Revista Penal 2008, issue 22, pp. 125-159.
Portuguese translation by Alessandro Hirata: Limites do Direito Penal – Princípios e desafios do novo programa de pesquisa em directo penal no instituto Max-Planck de Direito Penal Estrangeiro e Internacional, Cadernos Direito GV 2008, issue 23, pp. 7-89.
Chinese translation by Zunyou Zhou: Xingfa de bianjie – mapu waiguo yu guoji xingfa yanjiusuo zuixin xingfa yanjiu xiangmu de jichu he tiaozhan. Xingfa luncong (Criminal Law Review) 2008, issue 16, pp. 237-275.
Japanese translation by Katsunori Kai et al: Keihō no genkai, Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 43 (2009), pp. 83-117 (part 1).
Japanese translation by Katsunori Kai et al.: Keihō no genkai, Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 43 (2009), pp. 265-304 (part 2).
Russian translation by Dimitri Shestakov: Granicy ugolovno go prava. Osnovnye polozheniya i prizyvny novoj issledovatel'skoj ugolovno-pravovoj programmy Instituta zarubezhnogo i mezhdunarodnogo prava im. Maks Planka. In: Rossijskij Gosudarstvennij Pedagogicheskij Universitet im. A.I. Gerzena, Uyricheskij fakultet (ed.), Kriminologiya: vchera, segondya, zavtra. Trudy Sankt-Peterburgskogo kriminologicheskogo kluba. N 1 (16), Region Publishers, St. Petersburg 2009, pp. 15-78.
(detailed short version of the lecture in: Hans-Jörg Albrecht/Ulrich Sieber (eds.), Perspektiven der strafrechtlichen Forschung, Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht Bd. I 12, Duncker & Humblot, Berlin 2006, pp. 35-79.)
- Die Verantwortlichkeit der Suchmaschinenbetreiber nach dem Telemediengesetz, annex to MMR 8/2007, pp. 1-30 (in cooperation with Marc Liesching).
- Cyberterrorism and Other Use of the Internet for Terrorist Purposes – Threat Analysis and Evaluation of International Conventions. In: Council of Europe (ed.), Cyberterrorism – the use of the Internet for terrorist purposes, Council of Europe Publishing, Straßburg 2007, pp. 9-105 (in cooperation with Phillip Brunst).

- Allgemeine Grundsätze der Haftung. In: Thomas Hoeren/Ulrich Sieber, Handbuch Multimedia Recht, 18th supplemental set 2007, Verlag C.H. Beck, München, part 18.1., pp. 1-72 (in cooperation with Frank Höfner).

- Die Entwicklung des deutschen Wirtschaftsstrafrechts und die Bedeutung von Compliance Programmen (in Japanese translation). In: Katsunori Kai/Morikazu Taguchi (eds.), International Trends of Corporate Activities and Criminal Regulations, Shinzansha Verlag, Tokyo 2008, p. 409-443.
- Ermittlungen in Sachen Liechtenstein – Fragen und erste Antworten, NJW 2008, pp. 881-886.
Japanese translation by Katsunori Kai. In: The Waseda Law Review 4 (2010), pp. 147-164.

- Compliance-Programme im Unternehmensstrafrecht – Ein neues Konzept zur Kontrolle von Wirtschaftskriminalität. In: Ulrich Sieber/Gerhard Dannecker/Urs Kindhäuser/Joachim Vogel/Tonio Walter (eds.), Strafrecht und Wirtschaftsstrafrecht. Dogmatik, Rechtsvergleich, Rechtstatsachen. Festschrift für Klaus Tiedemann zum 70. Geburtstag, Carl Heymanns Verlag, Köln, München 2008, pp. 461-496.

Japanese translation by Katsunori Kai. In: The Quarterly Review of Corporation Law and Society, Global Center of Excellence, Waseda Institute for Corporation Law and Society, 10/2009, pp. 120-147.

Spanish translation by Manuel Abanto Vásquez: Programas de „Compliance“ en el Derecho Penal de la Empresa. Una Nueva concepción para controlar la criminalidad económica. In: José Urquiza Olachea/Manuel Abanto Vásquez/Nelson Salazar Sánchez (eds.), in: Homenaje A Klaus Tiedemann. Dogmática Penal de Derecho Penal Económico y Política Criminal, vol. 1, Universidad de San Martín de Porres (USMP), Lima 2011, pp. 205-246.

- The Forces behind the Harmonization of Criminal Law. In: Mireille Delmas-Marty/Mark Pieth/Ulrich Sieber (eds.), Les Chemins de l’Harmonisation Pénale/Harmonising Criminal Law, Collection de L’UMR de Droit Comparé de Paris, vol. 15, Société de législation comparée, Paris 2008, pp. 385-417.

Spanish translation by Roberto Manuel Carles: Los factores que guían la armonización del Derecho Penal. In: Mireille Delmas-Marty/Mark Pieth/Ulrich Sieber (eds.), Los Caminos de la Armonización Penal, Tirant Lo Blanch, Valencia 2009, pp. 481-526.

- Mastering Complexity in the Global Cyberspace: The Harmonization of Computer-Related Criminal Law. In: Mireille Delmas-Marty/Mark Pieth/Ulrich Sieber (eds.), Les chemins de l’Harmonisation Pénale/Harmonising Criminal Law, Collection de L’UMR de Droit Comparé de Paris, vol. 15, Société de législation comparée, Paris 2008, pp. 127-202.

Spanish translation by Roberto Manuel Carles: El control de la complejidad en el ciberespacio global: la armonización del Derecho Penal. In: Mireille Delmas-Marty/Mark Pieth/Ulrich Sieber (eds.), Los Caminos de la Armonización Penal, Tirant Lo Blanch, Valencia 2009, pp. 155-262.

Persian translation by Amir-Hossein Jalaly Farahany: Mahaari Pichidegihaayi Fazaayi Cyber: Hamaahangh-Saaziyi Hoghooghi Keyfariyi Mortabit baa Raayaaneh. In: Amir-Hossein Jalaly Farahany (ed.), Madjmoo'e Maghaalaati Hoghoogi Fannaavariyi Ettelaa'at va Ertebaataat: Nekoodaasht-Naameyi Marhoom Ostaad Mohammad-Hassan Deziani (Beiträge zu Informatik- und Kommunikationsrecht: eine Gedächtnisschrift für Mohammad-Hassan Deziani), Publisher: Mo'aavinati Hoghooghi va Tawse'eyi Ghazaayi, Teheran 2009, pp. 30-115.

- Vorwort zur Würdigung von Klaus Tiedemann zum 70. Geburtstag. In: Ulrich Sieber/Gerhard Dannecker/Urs Kindhäuser/Joachim Vogel/Tonio Walter (eds.), Strafrecht und Wirtschaftsstrafrecht – Dogmatik, Rechtsvergleich, Rechtstatsachen, Festschrift für Klaus Tiedemann zum 70. Geburtstag, Carl Heymanns Verlag Köln, München, 2008, pp. VII-XIII (in cooperation with Gerhard Dannecker, Urs Kindhäuser, Joachim Vogel and Tonio Walter). (short version of Ulrich Sieber „Klaus Tiedemann zum 70. Geburtstag“, NJW 2008, p. 972.)

- Die Zukunft des Europäischen Strafrechts – Ein neuer Ansatz zu den Zielen und Modellen des europäischen Strafrechtssystems, ZStW vol. 121 (2009), pp. 1-67.

English translation by Emily Silverman: The Future of European Criminal Law: A New Approach to the Aims and Models of the European Criminal Law System. In: Feridun Yenisey/Ulrich Sieber (eds.), Criminal Law in the Global Risk Society. German-Turkish Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck, Istanbul 2011, pp. 172-242.

(English short version also published in: Giovanni Grasso/Rosaria Sicurella (eds.), Per un rilancio del progetto europeo: esigenze di tutela degli interessi comunitari e nuove strategie di integrazione penale. Pubblicazioni del Centro di Diritto Penale Europeo Catania, Giuffrè Editore, Milano 2008, pp. 689-761.)

Turkish translation by Feridun Yenisey: Avrupa Ceza Hukukunun Geleceği. In: Feridun Yenisey/Ulrich Sieber (eds.), Criminal Law in the Global Risk Society. German-Turkish Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck, Istanbul 2011, pp. 99-172.

Portuguese translation by Inês Fernandes Godinho: O futuro do direito penal europeu – Uma nova abordagem do objetivos e dos modelos de um sistema de direito penal europeu. In: Mário Ferreira Monte/Maria Clara Calheiros/Fernando Conde Monteiro/Flávia Novera Loureiro (eds.), Que Futuro para o Directo Processual Penal? Simpósio em Homenagem a

Jorge de Figueiredo Dias, por ocasião dos 20 anos do Código de Processo Penal Português, Coimbra Editora 2009, pp. 461-523.

Spanish translation by Manuel Abanto Vázquez (short version): El futuro del Derecho Penal Europeo – Una nueva concepción sobre los objetivos y modelos del Sistema Penal Europeo. In: Hans-Jörg Albrecht/Ulrich Sieber/Jan-Michael Simon/Felix Schwarz (eds.), Criminalidad, Evolución del Derecho Penal y Crítica al Derecho Penal en la Actualidad/Die Gegenwart der Kriminalität, der Strafrechtsentwicklung und Strafrechtskritik, Simposio Argentino-Alemán/Deutsch-Argentinisches Symposium, Editores del Puerto, Buenos Aires 2009, pp. 29-97.

Japanese translation by Morikazu Taguchi. In: Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 43, no. 3 (2010), pp. 239-267.

Japanese translation by Morikazu Taguchi. In: Comparative Law Review, Institute of Comparative Law, Waseda University, vol. 44, no. 1 (2010), pp. 65-102.

- Blurring the Categories of Criminal Law and the Law of War – Efforts and Effects in the Pursuit of Internal and External Security. In: Stefano Manacorda/Adán Nieto Martín (eds.), Criminal Law between War and Peace – Justice and Cooperation in Criminal Matters in International Military Interventions, Universidad de Castilla-La Mancha, Cuenca 2009, pp. 35-69.

Hungarian translation by Petra Bárd: A bűntejőjog és a hadijog közötti határok elmosódása – a belső és külső biztonság nyomában, Országos Kriminológiai Intézet, Kriminológiai Tanulmányok 47, Budapest 2010, pp. 131-149.

Russian translation by Seregina O.I.: Razmiwanie kategorij ugolownago prava i zakona wojni – usilija i effekti v dostizhenii vnutrennej i wneschnej bezopasnosti, Ugolownae pravo i sovremennost. In: Strafrecht und Gegenwart, vol. 3, Moscow 2011, pp. 354-384.

- Sperrverpflichtungen gegen Kinderpornografie im Internet – Bewertung und Weiterentwicklung des Gesetzentwurfs BT-Drucks. 16/12850 vom 5.5.2009, JZ 2009, pp. 653-662.
- Legitimation und Grenzen von Gefährdungsdelikten im Vorfeld terroristischer Gewalt – Eine Analyse der Vorfeldtatbestände im „Entwurf eines Gesetzes zur Verfolgung der Vorbereitung von schweren staatsgefährdenden Gewalttaten“, Neue Zeitschrift für Strafrecht (NStZ) 2009, pp. 353-364.

- Orbital on Hans-Heinrich Jescheck, NJW 2009, p. 3291.

Hungarian translation by András Csúri. In: Európai Jog, 2010/2. Szám, pp. 38-39.

Turkish translation by Ali Kemal Yıldız: Profesör Jescheck Anısına Yazılar. In: Feridun Yenisey/Ulrich Sieber (eds.), Criminal Law in the Global Risk Society. German-Turkish Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck, Istanbul 2011, pp. 3-5.

- Nachruf: Hans-Heinrich Jescheck zum Gedächtnis, ZStW vol. 121 (2009), pp. 813-828.
- In memoriam: Hans-Heinrich Jescheck zum Gedenken (in cooperation with Hanno Merkt), Freiburger Universitätsblätter, issue 185, September 2009, pp. 126-127.
- Instruments of International Law: Against Terrorist Use of the Internet. In: Marianne Wade/Almir Maljević (eds.), A War on Terror? The European Stance on a New Threat, Changing Laws and Human Rights Implications. Springer, Dordrecht 2010, pp. 171-219.
- Cybercrime Legislation in Germany. In: Jürgen Basedow/Uwe Kischel/Ulrich Sieber (eds.), German National Reports to the XVIII. International Congress of Comparative Law. Mohr Siebeck 2010, pp. 711-800 (together with Phillip Brunst).
- Rechtliche Ordnung in einer globalen Welt. In: Rechtsatheorie, vol. 41, issue 2, Duncker & Humblot, Berlin 2010, pp. 141-188.

English translation by Emily Silverman: Legal Order in a Global World. In: Armin von Bogdandy/Rüdiger Wolfrum (eds.), Max Planck Yearbook of United Nations Law, vol. 14, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden 2010, pp. 1-50.

Greek translation by Emmanouil Billis: Έννομη Τάξη στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης. In: Poinika Chronika (Ποινικά Χρονικά) 10 (2011), pp. 721-729.
- Tagungsbericht zum XVIII. Internationale Strafrechtskongress der Association Internationale de Droit Pénal (AIDP) – The Principal Challenges Posed by the Globalization of Criminal Justice, ZStW vol. 122 (2010), pp. 41-44.
- The Hans-Heinrich Jescheck Prize for Comparative and International Criminal Law. In: Feridun Yenisey/Ulrich Sieber (eds.), Criminal Law in the Global Risk Society. German-Turkish Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck, Istanbul 2011, pp. 30-35.

Turkish translation by Arş. Gör. G. Hande Ulutürk: Jescheck Ödülü Hakkında 18. Uluslararası Ceza Hukuku Kongresi'nin Açılış Törenindeki Konuşma. In: Feridun Yenisey/Ulrich Sieber (eds.), Criminal Law in the Global Risk Society. German-Turkish

Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck, Istanbul 2011, pp. 25-30.

- Entwicklung, Ziele und Probleme des Europäischen Strafrechts. In: Ulrich Sieber/Franz-Hermann Brüner/Helmut Satzger/Bernd von Heintschel-Heinegg (eds.), *Europäisches Strafrecht*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2011, pp. 27-93.
- Computerkriminalität. In: Ulrich Sieber/Franz-Hermann Brüner/Helmut Satzger/Bernd von Heintschel-Heinegg (eds.), *Europäisches Strafrecht*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2011, pp. 393-421.

Turkish translation by Yener Ünver: Bilgisayar Suçluluğu. In: Yener Ünver (ed.), *Internet Hukuku, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi 13*, Seçkin Istanbul 2013, pp. 13-57.
- Urheberstrafrecht. In: Ulrich Sieber/Franz-Hermann Brüner/Helmut Satzger/Bernd von Heintschel-Heinegg (eds.), *Europäisches Strafrecht*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2011, pp. 435-455.
- Gefährlicher Zugriff – Nicht nur China sperrt das Internet. In: Reinhard Müller (ed.), *Staat und Recht*, 100 Beiträge aus der F.A.Z.-Rubrik „Staat und Recht“, Verlag C.H. Beck, München 2011, pp. 370-373 (together with Malaika Nolde).
- Unificación, armonización y cooperación: a la búsqueda de soluciones para los sistemas penales federales y supranacionales. In: Ulrich Sieber/Jan-Michael Simon (eds.), *Hacia la unificación del Derecho Penal*, Instituto Nacional de Ciencias Penales, Mexiko D.F. 2011, pp. 19-36.
- Risk prevention by means of criminal law. On the legitimacy of anticipatory offenses in Germany's recently enacted counter-terrorism law. In: Francesca Galli/Anne Weyembergh (eds.), *EU counter-terrorism offences: What impact on national legislation and case-law?*, Editions de l'Université de Bruxelles, Brussels 2012, pp. 251-279.
- Straftaten und Strafverfolgung im Internet, annex 3/2012 to NJW 28/2012, pp. 86-90.
- Strafrechtskodifikation – Eine Analyse des Kodifikationskonzepts und seiner Umsetzung im deutschen Strafrecht. In: *Rechtswissenschaft - Zeitschrift für rechtswissenschaftliche Forschung*, issue 4/2012, pp. 364-405 (together with Marc Engelhart).

- Vorwort. In: Vladimir Kommissarov/Ulrich Sieber (eds.), *Strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen*. (Уголовно-правовое воздействие в отношении юридических лиц. Материалы российско-немецкого уголовно-правового семинара). Jurlitinform Verlag, Moskau, 2013, pp. 7-14 (German); pp. 15-23 (Russian translation by Gleb Bogush).

- Programas de Compliance no direito penal empresarial: um novo conceito para o controle da criminalidade econômica. In: William Terra de Oliveira/Pedro Ferreira Leite Neto/Tiago Cintra Essado/Eduardo Saad Diniz (organizadores), *Direito Penal Econômico: Estudos em Homenagem aos 75 anos do Professor Klaus Tiedemann*. LiberArs, São Paulo 2013, pp. 291-318 (Portuguese translation by Eduardo Saad Diniz).

- Nachruf: Prof. Dr. Joachim Vogel. In: *Strafverteidiger (StV)* 11 (2013). VII-VIII.
 Englische Fassung in: *Revue Internationale de Droit Pénal (RIDP)* 2013 (84), Heft 3/4, S. 307-310.
 Italienische Fassung in: *Rivista Italiana di Diritto e Procedura Penale* 2013, S. 1607-1611.
 (englische und italienische Version auch online unter:
http://www.unive.it/nqcontent.cfm?a_id=164107).

- XIX. Internationaler Strafrechtskongress der AIDP vom 31. August bis 6. September 2014 in Rio de Janeiro zum Thema „Information Society and Penal Law“. Vorbereitende Berichte, Vorkolloquien und Resolutionsentwürfe zum XIX. Internationalen Strafrechtskongress der Association Internationale de Droit Pénal, *ZStW* vol. 125 (2013), pp. 1-7.

- Das Strafrecht der Informationsgesellschaft – Grundlagen und Reformkonzept. In: Ayçe Nuhoğlu (ed.), Prof. Dr. Feridun Yenisey'e Armağan (Festschrift for Prof. Dr. Feridun Yenisey), Beta publishing house, Istanbul 2014, pp. 107-138.

- Laudatios for the Winners of the 2014 Hans-Heinrich Jescheck Prize: Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Eugenio Raúl Zaffaroni and Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Klaus Tiedemann. In: *RIDP* 2014/3-4, pp. 545-553.
 Also published in: *ZStW* vol. 127 (2015), pp. 513-522.

- Criminal Law in the Information Society – Basic Principles and a Concept for Reform. In: Zhao Bingzhi (ed.), *Toward Scientific Criminal Law Theories. CCLS Tenth Anniversary Anthology of Papers from International Academic Partners*, Law Press China, Beijing 2015, pp. 42-57.

Chinese translation by Zunyou Zhou. In: Zhao Binghzi (ed.), *Toward Scientific Criminal Law Theories. CCLS Tenth Anniversary Anthology of Papers from International Academic Partners*, Law Press China, Beijing 2015, pp. 28-41.

- Foreword and Introduction. In: Jan Banning (ed.), *Law & Order. The World of Criminal Justice*, Ipso Facto Publishers, Utrecht 2015, pp. 3-4.

Dutch Translation: Voorwoord. In: Jan Banning (ed.), *Law & Order. The World of Criminal Justice*, Ipso Facto Publishers, Utrecht 2015, pp. 161-162.

- Non-Conviction-Based Confiscation in Europe. In: Jon Petter Rui/Ulrich Sieber (eds.), *Non-Conviction-Based Confiscation in Europe – Possibilities and Limitations on Rules Enabling Confiscation without a Criminal Conviction. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 146*, Duncker & Humblot, Berlin 2015, pp. 245-304.

- Der XIX. Internationale Strafrechtskongress der AIDP 2014 über „Information Society and Penal Law“. In: *ZStW* vol. 127 (2015), pp. 474-478.

III. Reports and Expert Opinions

- Sind gesetzgeberische Maßnahmen zur Bekämpfung der Computerkriminalität erforderlich? Referat für die 12. Arbeitstagung der Sachverständigenkommission zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität. In: Bundesministerium der Justiz (ed.), *Tagungsberichte der Sachverständigenkommission zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität*, vol. 12, Bonn 1977, Anlage 2, 106 pages.

- Öffentliche Anhörung zu den Entwürfen eines Zweiten Gesetzes zur Bekämpfung der Wirtschaftskriminalität – Stellungnahme zu den §§ 263a, 269 et seq., 273 et seq., 348 StGB n.F. In: Deutscher Bundestag, *Stenographisches Protokoll über die 26. Sitzung des Rechtsausschusses am 6. Juni 1984 (Protokoll Nr. 26)*, appendix pp. 237-274.

- Analysis of Substantive Penal Law and Suggestions for Legal Policy. In: Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD), *Computer-related Crime – Analysis of Legal Policy in the OECD-area*, Paris 1986, pp. 29-65.

French version: *Analyse du droit pénal positif et suggestions de politique législative*. In: OECD, *La fraude liée à l'informatique – Analyse des politiques juridiques*, Paris 1986, pp. 32-72.

- Proposal for a Council of Europe Initiative in the Field of Computer-Related Economic Crime, Council of Europe Doc. No. PC-R-CC (86) 10 of 26.03.1986, 9 pages.
French version: Proposition relative à une initiative du Conseil de l'Europe dans le domaine de la délinquance économique en relation avec l'ordinateur, l.c.
- Proposal for a Council of Europe Initiative in the Field of Computer-Related Infringements of Privacy, Council of Europe Doc. No. PC-R-CC (86) 11 of 26.03.1986, 18 pages.
French version: Proposition d'initiative du Conseil de l'Europe dans le domaine des atteintes à la vie privée en relation avec l'informatique, l.c.
- Proposal for a Council of Europe Initiative in the Field of Computer-Related Infringements of Privacy (Amendment I), Council of Europe Doc. No. PC-R-CC (86) 33 of 04.11.1986, 7 pages.
French version: Proposition d'initiative du Conseil de l'Europe dans le domaine des atteintes à la vie privée en relation avec l'informatique, l.c.
- The Legal Aspects of Computer Crime and Security – A Comparative Analysis with Suggestions for Future International Action, Document prepared for the Commission of the European Communities, 1987, 114 pages (in cooperation with Rik Kaspersen/Guy Vandenberghe/Kees Stuurman).
- Verantwortung und Haftung beim Einsatz von Expertensystemen, Stellungnahme für die öffentliche Anhörung der Enquête-Kommission „Technikfolgen-Abschätzung und -Bewertung“ of 03.11.1988. In: Protokolle der Enquête-Kommission „Technikfolgen-Abschätzung und -Bewertung“, 1988, 8 pages (cf. BT-Drucks. 11/7990 of 10.8.1990, p. 95).
- Responsibility for Offering and Providing Automated Information Services, Country Report for the Federal Republic of Germany. Document prepared for the Commission of the European Communities, 1989, 68 + 163 pages.
- Procedural Law Problems with Regard to the Use of Computerized Data in Criminal Investigations, Council of Europe Doc. No. PC-R-CC 89 3 of 23.02.1989, 12 pages.
French version: Problèmes de procédure concernant l'utilisation de données informatisées, dans le cadre des enquêtes judiciaires, l.c.
- Computer Crime. General Report for the International Academy of Comparative Law, XIIIth International Congress, Montreal 1990. In: Académie internationale de droit comparé, Rapports généraux, XIIIe Congrès International, Montreal 1990, 1992, pp. 825-938.

- Economic Criminal Law in the Federal Republic of Germany. Report for the Council of Europe and the United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, 1991, 17 pages.
- Whistle Blowers in Cases of Suspected Fraud in Germany. Report for the European Commission (DG 20), 1994, 52 pages.
- Organisierte Kriminalität beim Betrug zum Nachteil der Europäischen Gemeinschaften. Studie im Auftrag der Europäischen Kommission, 1995, 145 pages (in cooperation with Marc Tully).
- Computer Crime and Criminal Information Law – New Trends in the International Risk and Information Society – Statement for the Hearing on Security in Cyberspace of the United States Senate, Permanent Subcommittee on Investigations, Committee on Governmental Affairs on July 16th, 1996, 29 pages.
- Memorandum on an European Model Penal Code (EMPC), Council of Europe, Committee on Legal Affairs and Human Rights, Parliamentary Assembly, AS/Jur (1996) 76, English version 24 pages.

French version: Code Pénal Européen Type, Conseil de l'Europe, Commission des Questions Juridiques et des Droits de l'Homme, Assemblée parlementaire, AS/Jur (1996) 76, 32 pages.
- Declaration of the Expert Group on „Misuse of International Data Networks“ of the G7 Ministers of Science (Carnegie Group), (as chairman, in cooperation with the working group members), 1996, 8 pages.
- Rechtsvergleichende Stellungnahme und rechtspolitische Vorschläge zur strafrechtlichen Verantwortlichkeit in Datennetzen nach dem IuKDG-Entwurf (insbesondere Verantwortlichkeit nach § 5 TDG-Entwurf und Strafbarkeit der Kinderpornographie). Expert opinion for the German Federal Ministry of Education, Science, Research and Technology of 20.05.1997, 39 pages.
- Legal Aspects of Computer-Related Crime in the Information Society – COMCRIME-Study, 1998, vol. 1, General Report, pp. 1-250, vol. 2, Special Law and Country Reports, pp. 1-737 (<http://www2.echo.lu/legal/en/comcrime/sieber.html>).
- „Technisch möglich und zumutbar“: Geeignete Kriterien für die Praxis? In: Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft, Forschung und Technologie (ed.), Informations- und Kommunikationsdienstegesetz – Umsetzung und Evaluierung, Dokumentation der Fachveranstaltung des BMB+F of 8.12.1997, 1998, pp. 89-95.

- Anforderungen an die gesetzliche Regulierung zum Schutz digitaler Inhalte unter Berücksichtigung der Effektivität von technischen Schutzmechanismen (Strafrechtlicher Teil). Expert opinion for the Deutscher Multimediaverband and the Verband privater Rundfunk und Telekommunikation e.V., 2002, 127 pages.

- Die Bekämpfung von Hass im Internet. Technische, rechtliche und strategische Grundlagen für ein Präventionskonzept, Busan Law Journal 45 (2004), pp. 377-403.
Korean translation by Hye-Young Park: Internetsangesoh Zungoh Bomzeheui Guokbok Bangan: Yebangul yuihan Gisulzok, Bopzok, Choulyakzok Todae.

- Gesetzentwurf für ein Zweites Gesetz zur Regelung des Urheberrechts in der Informationsgesellschaft vom 15. Mai 2006, Stellungnahme für „Schulen ans Netz“ (Initiative des Bundesministeriums für Bildung und Forschung und der Deutschen Telekom AG), 2006, 14 pages.

- Cyberterrorism and Other Use of the Internet for Terrorist Purposes – Threat Analysis and Evaluation of International Conventions. Expert report for the Council of Europe, CODEXTER (2007) 03 R, Straßburg 2007, pp. 4-77 (in cooperation with Phillip Brunst).

- Stellungnahme zu dem Fragenkatalog des Bundesverfassungsgerichts in dem Verfahren 1 BvR 370/07 zum Thema der Online-Durchsuchungen, Karlsruhe 2007, 24 pages.

- Stellungnahme zu dem Fragenkatalog des Bundesverfassungsgerichts in dem Verfahren 2 BvR 392/07 zu § 173 Abs. 2 S. 2 StGB – Beischlaf zwischen Geschwistern, Karlsruhe 2007, 132 pages (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht, with an attached volume on comparative law by Sieber/Jarvers).

- Legitimation und Grenzen von Gefährdungsdelikten im Vorfeld terroristischer Gewalt – Eine Analyse der Vorfeldtatbestände im „Entwurf eines Gesetzes zur Verfolgung der Vorbereitung von schweren staatsgefährdenden Gewalttaten“. Stellungnahme für die Anhörung des Rechtsausschusses des Deutschen Bundestages am 22.04.2009 in Berlin – updated version vom 04.05.2009, 24 pages.

- Sperrverpflichtungen und Protokollierungsmaßnahmen gegen Kinderpornographie im Internet. Stellungnahme zum Entwurf eines Gesetzes zur Bekämpfung der Kinderpornographie in Kommunikationsnetzen, BT-Drucks. 16/12850 v. 5.5.2009 für die Anhörung im Ausschuss für Wirtschaft und Technologie des Deutschen Bundestages am 27.05.2009 in Berlin, 20 pages.

- Private Security Services in Germany - Economic Facts, Legal Regulation, and Self-Regulation. Gutachten auf dem UNODC Expert Group Meeting über “Civilian private security services: their role, oversight and contribution to crime prevention and community safety”. Abu Dhabi, 10.-11.5.2010.
- Strafbare Terrorismusfinanzierung – Internationale Vorgaben und nationale Regulierung. Gutachtliche Stellungnahme zum Gesetzentwurf zur Änderung des Gesetzes zur Verfolgung der Vorbereitung von schweren staatsgefährdenden Gewalttaten (GVVG-ÄndG) vorgelegt zu der Anhörung im Ausschuss für Recht und Verbraucherschutz des Deutschen Bundestages am 23. März 2015 (in cooperation with Benjamin Vogel).

IV. Annotations

- OLG München, Beschluß vom 26.7.1976 – 2 Ws 194/76, JZ 1977, pp. 411-413.
- AG München, Urteil vom 28.5.1998 – 8340 Ds 465 Js 173158/95, MMR 1998, pp. 429-448.

V. Book Reviews

- Ulrich Seidel, Datenbanken und Persönlichkeitsrecht (1972), DSWR 1974, p. 190 et seq.
- Karl Michael Betzl, Sicherung des Rechnungswesens (1974), DSWR 1975, p. 122 et seq.
- Louis Rohner, Computerkriminalität (1976), GA 1977, p. 93 et seq.
- Hans Göppinger/Hans Walder, Wirtschaftskriminalität – Beurteilung der Schuldfähigkeit, 1978, MschrKrim 1979, pp. 247-250.
- Harro Otto, Bargeldloser Zahlungsverkehr und Strafrecht (1978), MschrKrim 1981, pp. 125-127.
- Pawel Horoszowski, Economic Special-Opportunity Conduct and Crime (1980), MschrKrim 1982, p. 249 et seq.
- Friedrich Helmut Berckhauer, Die Strafverfolgung bei schweren Wirtschaftsdelikten (1981), MschrKrim 1983, pp. 313-316.
- Rudolf Müller/Heinz-Bernd Wabnitz, Wirtschaftskriminalität (1st ed. 1982), MschrKrim 1984, pp. 67-69.
- Klaus Bandekow, Strafbare Mißbrauch des elektronischen Zahlungsverkehrs (1989), CuR 1991, pp. 379-380.
- Rainer Scholz/Marc Liesching, Jugendschutz–Kommentar. (4th ed. 2004), tv diskurs 27 (2004), p. 103.

VI. Editing of Monographs

- Zwanzig Jahre Südwestdeutsche Kriminologische Kolloquien, Kriminologische Forschungsberichte aus dem Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht, vol. 18, Freiburg i. Br. 1984, 386 pages (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht).
- Liability for On-Line Data Bank Services in the European Community, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1992, IX + 407 pages.
- Computer Crime and Other Crimes Against Information Technology, Sonderband der Revue internationale de droit pénal, 1993, Edition éré, 713 pages.
- Europäische Einigung und Europäisches Strafrecht, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1993, XIV + 212 pages.
- Information Technology Crime, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1994, X + 687 pages.
- Die Europäisierung der mitgliedstaatlichen Rechtsordnungen in der Europäischen Union, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1997 (in cooperation with Karl F. Kreuzer and Dieter H. Scheuing).
- Internationale Organisierte Kriminalität – Herausforderungen und Lösungen für ein Europa offener Grenzen, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1997, VIII + 279 pages.
- Europäischer Grundrechtsschutz, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1998, 95 Seiten (in cooperation with Karl F. Kreuzer and Dieter H. Scheuing).
- Die Kontrolle der Anwendung des Europäischen Wirtschaftsrechts in den Mitgliedsstaaten, Verlag P.C.O., Bayreuth 1998, 412 pages (in cooperation with Rudolf Streinz, Gerhard Dannecker and Markus Ritter).
- Europäische Demokratie, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1999, 146 pages (in cooperation with Josef Drexler, Karl F. Kreuzer and Dieter H. Scheuing).
- Nationale Strafverfolgung völkerrechtlicher Verbrechen. National Prosecution of International Crimes: Kroatien, Österreich, Serbien und Montenegro, Slowenien. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht:

Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 95.3, Duncker & Humblot, Berlin 2004, 437 pages (in cooperation with Albin Eser and Helmut Kreicker).

- Nationale Strafverfolgung völkerrechtlicher Verbrechen. National Prosecution of International Crimes: Côte d'Ivoire, España, Frankreich, Italien, Lateinamerika. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 95.4, Duncker & Humblot, Berlin 2005, 510 pages (in cooperation with Albin Eser and Helmut Kreicker).
- Nationale Strafverfolgung völkerrechtlicher Verbrechen. National Prosecution of International Crimes: Canada, Estonia, Greece, Israel, USA. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 95.5, Duncker & Humblot, Berlin 2005, 537 pages (in cooperation with Albin Eser and Helmut Kreicker).
- Nationale Strafverfolgung völkerrechtlicher Verbrechen. National Prosecution of International Crimes: Australien, China, England/Wales, Russland/Weißrussland, Türkei. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 95.6, Duncker & Humblot, Berlin 2005, 501 pages (in cooperation with Albin Eser and Helmut Kreicker).
- Strafrecht in Reaktion auf Systemunrecht: Südafrika. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 82.8, Duncker & Humblot, Berlin 2005, 327 pages (in cooperation with Albin Eser and Jörg Arnold).
- Strafrecht in Reaktion auf Systemunrecht: China. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 82.9, Duncker & Humblot, Berlin 2006, 267 pages (in co-operation with Albin Eser and Jörg Arnold).
- Strafrecht in Reaktion auf Systemunrecht: Südkorea. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 82.10, Duncker & Humblot, Berlin 2006, 126 pages (in cooperation with Albin Eser and Jörg Arnold).
- Perspektiven der strafrechtlichen Forschung. Amtswechsel am Freiburger Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht 2004. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht

und Kriminologie vol. I 12, Duncker & Humblot, Berlin 2006, 79 pages (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht).

- Strafrecht und Kriminologie unter einem Dach. Kolloquium zum 90. Geburtstag von Prof. Dr. Hans-Heinrich Jescheck. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie vol. I 14, Duncker & Humblot, Berlin 2006, 214 pages (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht).
- Liability for On-line Data Bank Services. Information Technology Law Series (3), I.R.I. – Managing & Planning Organization of the High Council of Informatics, Teheran 2005/2006, 398 pages (Persian translation by Siamak Ghajar Ghionloo).
- Nationale Strafverfolgung völkerrechtlicher Verbrechen. National Prosecution of International Crimes: Völkerstrafrecht im Ländervergleich. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht: Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 95.7, Duncker & Humblot, Berlin 2006, 424 pages (in cooperation with Albin Eser and Helmut Kreicker).
- Strafrecht in Reaktion auf Systemunrecht: Chile. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 82.11, Duncker & Humblot, Berlin 2007, 643 pages (in cooperation with Albin Eser and Jörg Arnold).
- Handbuch Multimedia-Recht, Verlag C.H. Beck, München, 1999 et seq., main book and supplemental sets until 2015 (loose-leaf-collection, in cooperation with Thomas Hoeren).
- Les chemins de l'harmonisation pénale. Société de législation compare, Collection: Unité mixte de recherche de droit comparé de Paris, vol. 15, Société de législation comparée, Paris 2008, 447 pages (in cooperation with Mireille Delmas-Marty and Mark Pieth).
- Los Caminos de la Armonización Penal, Tirant Lo Blanch, Valencia 2009, 563 pages (in cooperation with Mireille Delmas-Marty and Mark Pieth).
- Strafrecht und Wirtschaftsstrafrecht. Dogmatik, Rechtsvergleich, Rechtstatsachen. Festschrift für Klaus Tiedemann zum 70. Geburtstag. Carl Heymanns Verlag Köln, München, 2008, 1674 pages (in cooperation with Gerhard Dannecker, Urs Kindhäuser, Joachim Vogel and Tonio Walter).

- Nationales Strafrecht in rechtsvergleichender Darstellung. Allgemeiner Teil. Teilband 1: Grundlagen. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 114.1. Duncker & Humblot, Berlin 2009, 790 pages (in cooperation with Karin Cornils).

- Nationales Strafrecht in rechtsvergleichender Darstellung. Allgemeiner Teil. Teilband 2: Gesetzlichkeitsprinzip, Internationaler Geltungsbereich, Begriff und Systematisierung der Straftat. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 114.2, Duncker & Humblot, Berlin 2008, 470 pages (in cooperation with Karin Cornils).

- Nationales Strafrecht in rechtsvergleichender Darstellung. Allgemeiner Teil. Teilband 3: Objektive Tatseite, Subjektive Tatseite, Strafbares Verhalten vor der Tatvollendung. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 114.3, Duncker & Humblot, Berlin 2008, 960 pages (in cooperation with Karin Cornils).

- Nationales Strafrecht in rechtsvergleichender Darstellung. Allgemeiner Teil. Teilband 4: Tatbeteiligung - Straftaten in Unternehmen, Verbänden und anderen Kollektiven. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 114.4, Duncker & Humblot, Berlin 2010, 527 pages (in cooperation with Karin Cornils).

- Nationales Strafrecht in rechtsvergleichender Darstellung. Allgemeiner Teil. Teilband 5: Gründe für den Ausschluss der Strafbarkeit - Aufhebung der Strafbarkeit - Verjährung. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 114.5, Duncker & Humblot, Berlin 2010, 718 pages (in cooperation with Karin Cornils).

- Criminalidad, Evolución del Derecho Penal y Crítica al Derecho Penal en la Actualidad/Die Gegenwart der Kriminalität, der Strafrechtsentwicklung und Strafrechtskritik, Simposio Argentino-Alemán/Deutsch-Argentinisches Symposium, Editores del Puerto, Buenos Aires 2009, 464 pages (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht, Jan-Michael Simon and Felix Schwarz).

- German National Reports to the XVIII. International Congress of Comparative Law. Mohr Siebeck, Tübingen 2010, 800 pages (in cooperation with Jürgen Basedow and Uwe Kischel).

- Europäisches Strafrecht. Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2011, 953 pages (in cooperation with Franz-Hermann Brüner, Helmut Satzger and Bernd von Heintschel-Heinegg).
- Criminal Law in the Global Risk Society. Risk Altındaki Global Dünya Toplumu ve Ceza Hukuku. German-Turkish Colloquium in Honour of Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Hans-Heinrich Jescheck. In: Series of the Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law and Bahçeşehir University Joint Research Group T 1. Üniversitesi, Istanbul 2011, 697 pages (in cooperation with Feridun Yenisey).
- Hacia la Unificación del Derecho Penal. Instituto Nacional de Ciencias Penales, Mexico D.F. 2011, 308 pages (in cooperation with Jan Michael Simon).
- Non-Conviction-Based Confiscation in Europe – Possibilities and Limitations on Rules Enabling Confiscation without a Criminal Conviction. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für ausländisches und internationales Strafrecht. Strafrechtliche Forschungsberichte vol. S 146, Duncker & Humblot, Berlin 2015, 306 pages (in cooperation with Jon Petter Rui).

VII. Editing of Series

- IUS INFORMATIONIS – Europäische Schriftenreihe zum Informationsrecht, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1992 et seq., volumes 1-20.
- IUS CRIMINALE – Schriftenreihe zum Europäischen Strafrecht, Carl Heymanns Verlag KG, Köln/Berlin/Bonn/München 1993 et seq., volumes 1-14.
- IUS EUROPAEUM (in cooperation with Karl F. Kreuzer and Dieter H. Scheuing), Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1997 et seq., volumes 1-60.
- SCHRIFTENREIHE DES MAX-PLANCK-INSTITUTS FÜR AUSLÄNDISCHES UND INTERNATIONALES STRAFRECHT: Strafrechtliche Forschungsberichte, Duncker & Humblot, Berlin, volumes S 82.8-82.14, S 95.3-95.7; S 101-151.
- SCHRIFTENREIHE DES MAX-PLANCK-INSTITUTS FÜR AUSLÄNDISCHES UND INTERNATIONALES STRAFRECHT: Interdisziplinäre Forschungen aus Strafrecht und Kriminologie (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht), Duncker & Humblot, Berlin, volumes I 12-20.

- SCHRIFTENREIHE DES MAX-PLANCK-INSTITUTS FÜR AUSLÄNDISCHES UND INTERNATIONALES STRAFRECHT: Sammlung ausländischer Strafgesetzbücher in deutscher Übersetzung (in cooperation with Hans-Jörg Albrecht), Duncker & Humblot, Berlin, volumes G 106-123.
- SERIES OF THE JOINT RESEARCH GROUP OF THE MAX PLANCK INSTITUTE FOR FOREIGN AND INTERNATIONAL CRIMINAL LAW AND BAHCESEHIR UNIVERSITY (in cooperation with Feridun Yenisey), Duncker & Humblot, Berlin, volumes T 1-2.
- HANDBUCH MULTIMEDIA RECHT (in cooperation with Thomas Hoeren), loose-leaf-collection, 42nd supplemental set June 2015, Verlag C.H. Beck, München.